

Kadernota 2025

Inhoudsopgave

Kadernota 2025.....	1
Inhoudsopgave.....	3
1. Inleiding	3
2. Algemene beschouwing	4
3. Actualiseren begrotingspositie.....	6
Financieel beeld voorafgaand aan Kadernota 2025	6
Robuust financieel perspectief	8
Onontkoombaarheden	9
Nieuwe voorstellen	13
Begroting na Kadernota 2025	16
Vervolg richting 2026	17
4. Voorstellen per domein	21
Domein 1. Vitale stad	21
Domein 2. Mens en samenleving	27
Domein 3. Bedrijfsvoering en dienstverlening.....	35
5. Reserves	39
Overzicht belangrijkste reserves.....	39
Algemene Reserve	39
6. Risico's en voorzieningen.....	41
Exploitatierisico's	41
Grondexploitatierisico's	45
Voorzieningen.....	45
7. Tarieven in de begroting 2025.....	46
8. Besluitvorming	48
Bijlage 1: Formulieren onontkoombaarheden	48
Bijlage 2: formulieren nieuwe voorstellen per domein	67
Nieuwe voorstellen Vitale Stad.....	67
Nieuwe voorstellen Mens en Samenleving	108
Nieuwe voorstellen Bedrijfsvoering en Dienstverlening.....	141

1. Inleiding

Geachte leden van de raad,

We bieden u bij deze de Kadernota 2025 aan. Het college is ervan overtuigd dat we met deze Kadernota voorstellen doen voor logische en samenhangende keuzes, die recht doen aan de stevige ambities van de gemeente terwijl we rekening houden met het onzekere financiële perspectief.

Deze Kadernota kent een iets andere opzet dan u gewend bent. We beginnen met een algemene beschouwing, waarin we de grootste opgaven van onze gemeente benoemen. Daarna bouwen we in stappen het financiële beeld van onze gemeente op. Vervolgens presenteren we drie integrale domeinvoorstellen. Achtereenvolgens gaan we in op de reserves, de risico's en voorzieningen en de tarieven.

Het college heeft een zorgvuldig proces doorlopen om te komen tot deze Kadernota. Samen met bestuur en organisatie zijn er op verschillende momenten gesprekken gevoerd over het inzichtelijk maken van de te maken keuzes. De inzichten uit het collegewerkprogramma, prioritering in het fysieke domein en de eerste analyses vanuit het robuust financieel perspectief zijn ook verwerkt in deze Kadernota. In de totstandkoming van deze Kadernota hebben we de volgende stappen gezet:

Bepalen inhoudelijke uitgangspunten

Naast de vertaling van het coalitieakkoord in het collegewerkprogramma heeft het college (met focus op fysieke opgaven) prioriteiten benoemd. Voor het sociaal domein is gekeken naar de elementen uit het implementatieplan en voorstellen die de realisatie van de Koers Sociaal Domein helpen. Uitgangspunt bij bedrijfsvoering is het versterken van de ondersteunende teams om de inhoudelijke opgaven te kunnen realiseren. Deze zijn aan u gepresenteerd op bijpraatsessie "Robuust Financieel Perspectief" op 9 april en worden verder toegelicht in hoofdstuk 2. Algemene beschouwing.

Opbouwen financieel beeld

Het financieel beeld is opgebouwd uit verschillende onderdelen. Het vertrekpunt is de bestuurlijke werkelijkheid van het najaarsbericht 2023. Dit is verrijkt met de bekende mutaties (o.a. vanuit college- en raadsbesluiten).

Uitvraag onontkooombaarheden

Het financieel beeld is aangevuld met de zogenaamde onontkooombaarheden. Uitgaven die onvoorzien zijn, onvermijdbaar en onuitstelbaar. Kortom, uitgaven die we moeten doen en geen keuze zijn.

Uitvraag nieuwe voorstellen (inclusief dekking)

Het financieel beeld inclusief onontkooombaarheden gaf weinig ruimte voor nieuwe voorstellen. Vanuit de inhoudelijke opgaven en de bestuurlijke wens om integraal af te wegen, is er toch een brede ophaalronde voor nieuwe voorstellen georganiseerd. Daarin is ook gevraagd om structurele uitgaven die we incidenteel bekostigen te (her)overwegen. Vanwege het financieel beeld is de organisatie aan de slag gegaan om zelf extra kritisch te kijken naar nieuwe voorstellen en waar mogelijk zelf dekking aan te dragen.

Bundeling in voorstellen per domein

Alle bovenstaande stappen en opbrengst zijn gepresenteerd aan de managers. Er is voor gekozen om de organisatie-indeling aan te houden. Gevraagd is om per domein (vitale stad, mens en samenleving, bedrijfsvoering en dienstverlening) een integraal voorstel te maken.

2. Algemene beschouwing

Schets van de strategische opgaven en ontwikkelingen

We staan voor een complexe reeks uitdagingen die de basis van ons welzijn en de toekomst van onze planeet beïnvloeden. Maatschappelijke onrust, voortkomend uit sociale, economische en politieke spanningen, dwingt ons tot reflectie en actie. De klimaatopgave vereist drastische maatregelen om de impact van menselijke activiteiten op het milieu te verminderen. Er is een groot tekort aan woningen en dit tekort groeit. Duurzame verstedelijking vraagt om slimme stadsplanning en ecologisch verantwoorde ontwikkelingen. Tegelijkertijd investeren we in het welzijn, de sociale veerkracht én samenredzaamheid van onze inwoners. We pakken sociale tweedeling of veeldeling aan om gelijkheid en inclusiviteit te bevorderen. Het balanceren van deze kritieke kwesties vereist gezamenlijke inspanningen en nieuwe oplossingen voor onze toekomst.

De gemeente Waalwijk staat voor grote opgaven, zowel in de fysieke leefomgeving als in de gemeenschap. En dat zijn soms ook twee kanten van dezelfde medaille; investeringen in de fysieke leefomgeving en investeringen in het sociaal domein versterken elkaar. Samen zorgen zij ervoor dat we Waalwijk, Sprang-Capelle en Waspik leefbaar en aantrekkelijk houden voor onze inwoners. En dat doen we niet alleen, maar juist samen met onze inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke en bestuurlijke partners.

1. Vitale Stad - Samen werken aan een aantrekkelijke leefomgeving

Er zijn een aantal forse opgaven in de fysieke leefomgeving, terwijl de ruimte schaars is.

Niet alles kan overal en niet alles kan tegelijkertijd. De focus voor 2025 en verder ligt daarom op een aantal opgaven.

Duurzame verstedelijking

Waalwijk is een middelgrote gemeente, met een bovenlokaal voorzieningenaanbod. Deze voorzieningen zijn belangrijk voor de leefbaarheid in Waalwijk, Sprang-Capelle en Waspik, daarom willen we deze zoveel mogelijk behouden. Hiervoor is het belangrijk om een schaa sprong te maken. We willen groeien in het aantal inwoners, we moeten (betaalbare) woningen bouwen en we creëren een nieuw stedelijk interactiemilieu. We bouwen zoveel mogelijk rondom bestaande voorzieningen, zodat het draagvlak daarvoor groeit. Dat doen we met partners, zoals Casade en marktpartijen. De binnenstad speelt een belangrijke sociale en economische rol; het is de plek waar mensen samenkomen en elkaar ontmoeten. We moeten daarom de binnenstad als basis voor deze groei en als belangrijke voorziening blijvend versterken. In 2025 gaan we verder met de herontwikkeling van De Els en bouwen we woningen in alle kernen.

Mobiliteit

Mobiliteit verandert. We geven meer ruimte aan fietsers en wandelaars, zeker in de dorpen en stad. We blijven ook werken aan de realisatie van een hoogwaardig OV-systeem en het creëren aan stevige stedelijke knooppunten rond OV-locaties. Dit is nodig om de bereikbaarheid van de gemeente te versterken, maar op de lange termijn noodzakelijk om nog te kunnen blijven groeien. Voor 2025 en 2026 reserveren we middelen om hub-locaties te onderzoeken. Tegelijkertijd gaan we ook door met het reguliere onderhoud van wegen, groen en water, waarvoor door stijgende prijzen aanvullende middelen noodzakelijk zijn.

Economie

Wonen en werken zijn beter met elkaar verbonden. We willen de barrière die de A59 vormt fysiek en mentaal verzachten. We ontwikkelen het bedrijventerrein Haven Acht – Oost afronding. Daarbij kijken we niet alleen naar een zo hoog mogelijke opbrengst per kavel. De ontwikkeling van het werken moet meer bijdragen aan de bestaande stad en haar inwoners. Bij uitgifte kijken we daarom naar het aspect van 'brede welvaart'. Hiervoor stellen we nieuwe uitgifte en selectiecriteria op.

Duurzame verstedelijking

Binnen verstedelijking is duurzaamheid in de volle breedte een randvoorwaarde. We zetten bij herontwikkeling in op klimaatadaptieve maatregelen, door onder meer water beter vast te houden en bij herinrichtingen meer groen terug te brengen dan er is. Omdat olie- en gas een beperkte toekomst hebben, werken we aan een energie- en warmtetransitie. Daarvoor zetten we onder meer stappen voor het plaatsen van windmolens, met lokaal eigendom. Duurzame verstedelijking moet bijdragen aan het waarborgen en vergroten van de brede welvaart en de leefbaarheid in de stad. En hier gaan we de komende jaren ook in investeren. De brede welvaart-score verandert daarmee echter niet van de ene dag op de andere; dat is een meerjarig proces waar we hard aan werken.

2. Mens en Samenleving - Aanpakken van sociale veeldeling en investeren in samenredzaam

We constateren dat de sociale twee- of veeldeling in Nederland toeneemt. Het college erkent dat dit ook in Waalwijk een probleem is. Er zijn inwoners die zich aan het einde van de maand afvragen op welke manier zij hun rekeningen kunnen betalen. Inwoners, bedrijven en organisaties voelen nog steeds gevolgen van de oorlog in Oekraïne en de inflatie. Daarom reserveren we ook in 2025 weer bijna € 70 miljoen euro voor het sociaal domein, ruim € 20 miljoen euro voor sport, cultuur en recreatie en nog eens bijna € 15 miljoen euro voor volksgezondheid.

In ons beleid zetten we de komende jaren in op alle kwetsbare inwoners van 0 tot 100 jaar. In de uitwerking daarvan zijn we gericht op het vergroten van herstel en sociale veerkracht. Bij sociale veerkracht gaat het over het hebben van voldoende hulpbronnen. Welke

hulpbronnen mensen nodig hebben is afhankelijk van hun eigen behoefte en hun problematiek. Om dit te bereiken gaan we met behulp van de Koers Sociaal Domein de sociale basis versterken en samenredzaamheid stimuleren.

In 2025 gaan we verder met de uitrol van de invoering van deze koers:

- Met het implementatieplan 'Samen Redzaam' geven we uitvoering aan de transformatie van het sociaal domein, en die is hard nodig, want ondanks alle inspanningen van de afgelopen jaren nemen de zorgvragen van onze inwoners toe, worden problemen complexer en zijn er onvoldoende mensen om de zorg uit te voeren.
- Het moet anders, en dat kan ook: door nóg meer gebruik te maken van de kracht van onze inwoners, en door dingen anders te organiseren, slimmer, dichterbij én samen met onze inwoners en onze partners.
- Samen Redzaam richt zich op de beweging van zorg met een indicatie naar samenredzaamheid van inwoners en gemeenschappen. Op hoofdlijnen gaat het over:
 - o We versterken de sociale basis: we doen hier erg veel, is dat allemaal écht nodig?
 - o We investeren in de indicatievrije ondersteuning: we ondersteunen inwoners sneller, dichterbij, laagdrempelig zonder hen afhankelijk te maken van een hulpverlener.
 - o Voor die zorg waarbij een indicatie écht nodig is, richten we de indicatiestelling zo efficiënt mogelijk in.

3. Bedrijfsvoering – de basis op orde

Om alle uitdagingen en opgaven waarvoor we staan op een goede manier te ondersteunen is een stevig fundament op het gebied van bedrijfsvoering essentieel. We constateren dat bedrijfsvoering al langere tijd "krap in het jasje" zit. Huidige systemen, capaciteit en processen zijn onvoldoende ingericht om mee te bewegen met de uitdagingen die er zijn. Dit speelt bij veel Nederlandse gemeenten.

Om de uitdagingen die er liggen goed te ondersteunen gaan we aan de slag met verbeteringen. Hiervoor brengen we de huidige conditie van de bedrijfsvoering in kaart en we bepalen welke verbeteringen noodzakelijk zijn. Ook gaan we aan de slag met leidende principes voor bedrijfsvoering die bepalend zijn voor hetgeen we doen. Belangrijke kernwoorden zullen daarbij van reactief naar proactief, van produceren van P&C producten naar continu weten, maar ook afspraak is afspraak. Deze leidende principes zullen in 2025 worden vertaald naar een uitvoeringsplan waarmee we bedrijfsvoering en dienstverlening meer wendbaar zullen maken.

De concrete inzet op bedrijfsvoering en de leidende principes passen binnen de overkoepelende organisatieontwikkeling die mede vormt krijgt via de organisatiekoers en de wijziging van de organisatiestructuur.

3. Actualiseren begrotingspositie

Financieel beeld voorafgaand aan Kadernota 2025

Algemeen

De Begroting 2024 is door de gemeenteraad vastgesteld op 2 november 2023. Inmiddels is het Voorjaarsbericht 2024 opgesteld, waarbij ook is gekeken naar de afwijkingen bij de jaarrekening 2023. Voor zover die doorwerking hadden naar 2024 en volgende jaren zijn deze meegenomen. De structurele effecten van het Voorjaarsbericht 2024 zijn in

onderstaande tabel voor 2025 en verder weergegeven; alles uiteraard onder voorbehoud van besluitvorming van de raad over Voorjaarsbericht 2024 (en jaarrekening 2023).

Financieel beeld voorafgaand aan Kadernota 2025

Onderaan de tabel zijn de effecten van het Voorjaarsbericht 2024 toegevoegd, waarna de uitgangspositie voorafgaand aan de Kadernota 2025 wordt weergegeven.

Afgeronde bedragen x € 1.000 N=Nadeel V=Voordeel	2025	2026	2027	2028
<u>Begroting 2024</u>				
Basis Programmabegroting 2024	V 3.023	N 7.449	N 8.177	
Begrotingswijziging 2024-001: aanpassingen begroting	N 141	N 91	N 66	
Begrotingswijziging 2024-002: amendementen			V 20	
Raadsbesluit 2 november 2023	V 2.882	N 7.540	N 8.223	
Najaarsbericht 2023 (raad 21 december 2023)	V 1.832	V 1.522	V 3.206	
Totaal na Najaarsbericht 2023	V 4.714	N 6.018	N 5.017	N 5.017
<u>Begrotingswijzigingen 2023 en 2024:</u>				
Begrotingswijziging 2023-031: Haalbaarheid ontwikkeling Kerkvaartse haven	N 5	N 5	N 5	N 5
Begrotingswijziging 2024-003: Sportpark de Gaard (blauw en klimaat adaptief)	N 30	N 24	N 22	N 22
Begrotingswijziging 2024-007: Overname grafrechten Molukse KNIL-militairen	N 7	N 7	N 7	N 7
Totaal voorafgaand aan Voorjaarsbericht 2024	V 4.672	N 6.054	N 5.051	N 5.051

Voorjaarsbericht 2024 (raad 27 juni 2024)	V 277	V 231	V 238	V 207
Totaal na Voorjaarsbericht 2024 / voorafgaand aan Kadernota 2025	V 4.949	N 5.823	N 4.813	N 4.844

De cijfers 2025 – 2028 van bovenstaand financieel beeld zijn het uitgangspunt voor deze Kadernota 2025, dus voorafgaand aan onontkoombaarheden en nieuwe voorstellen.

Robuust financieel perspectief

Financiële positie gemeente en meerjarenperspectief

De Kadernota heeft in de basis het doel om de inzet van beperkte middelen integraal af te wegen tegen de (strategische) beleidsprioriteiten. Dat wil zeggen dat de Kadernota hét moment is om de beschikbare middelen voor het komende jaar toe te wijzen aan de diverse beleidsvelden. Een goede integrale afweging is des te belangrijker in een tijd waarin de middelen beperkt zijn. Immers, wanneer alle voorstellen en wensen op tafel liggen wordt zichtbaar hoe die wensen en voorstellen zich verhouden tot de beschikbare middelen en kunnen/moeten er keuzes gemaakt worden op basis van prioriteitsstelling.

In de Raadsinformatiebrief over het robuust financieel perspectief is de raad op 5 april 2024 geïnformeerd over de opgave waar de gemeente financieel voor staat. In 2025 heeft de gemeente nog een stevige financiële positie met een verwacht overschot van € 3,0 miljoen. Vanaf 2026 wordt de financiële positie als gevolg van Rijksbeleid minder rooskleurig met een tekort van € 6 miljoen.

Nog steeds lopen onderhandelingen tussen VNG en het Rijk. Aspecten die spelen zijn: ongedaan maken opschalingskorting, doorzetten compensatie na 2026 voor autonome ontwikkelingen, nieuwe afspraken over het volume-accres, effecten hervormingsagenda jeugd en incidentele middelen gedurende duur kabinetsperiode tot 2025. Eerste resultaat daarvan is recent opgenomen in de Voorjaarsnota van het Rijk, waaronder het definitief ongedaan maken van de opschalingskorting. Effecten van de Voorjaarsnota zijn voor zo ver mogelijk nu ook verwerkt bij de onontkoombaarheden in deze Kadernota. Op nog niet alle punten is al resultaat geboekt. En de onzekerheid over de precieze uitkomsten van de onderhandeling van een nieuw kabinet, zorgen dat de onduidelijkheid blijft. Het college wacht de uitkomst van de gesprekken tussen Rijk en VNG niet af. Het college wil klaar zijn om keuzes te maken als dat nodig is. Dus is gewerkt aan het inzichtelijk maken van de totale financiële opgave.

Omdat de precieze omvang van de financiële opgave onzeker blijft en we geen onnodige onrust willen veroorzaken, stelt het college het maken van pijnlijke keuzes wel zo lang mogelijk uit tot de Kadernota 2026. Dat wil zeggen dat het college een Kadernota 2025 gemaakt heeft waarin we tot doel stellen het tekort niet verder te laten oplopen en zoveel mogelijk uitvoering blijven geven aan het coalitieakkoord. Dit doen we voornamelijk door voor nieuwe voorstellen dekking te vinden in bestaande middelen. Ter voorbereiding op de Kadernota 2026 gaat het college in 2024 wel bezuinigingen in beeld brengen. De planning is om de bezuinigingsmogelijkheden in oktober 2024 ter besluitvorming in de raad te brengen zodat deze kunnen worden uitgewerkt en voorbereid voor de Kadernota 2026. Hiermee handelt het college conform het begrotingsadvies van de VNG. We bereiden ons voor op het

ergste, maar wachten verdere besluitvorming vanuit het Rijk omtrent het ravijnjaar nog even af alvorens we tot pijnlijke bezuinigingen willen besluiten ('Prepare for the worst, hope for the best'). Het college wil graag op de tweede heidag inzoomen op de bezuinigingsrichtingen die we vervolgens in de zomer verder zullen uitwerken. Hierna zullen we achtereenvolgens ingaan op de onontkoombaarheden en de nieuwe voorstellen.

Onontkoombaarheden

Onderdeel van de opgave zijn ook de zogenaamde 'onontkoombaarheden'. In de organisatie is per team opgehaald welke ontwikkelingen met budgettaire gevolgen zij identificeren waar we rekening mee hebben te houden in de (meerjaren)begroting. Bij het ophalen van deze onontkoombaarheden zijn de volgende criteria gehanteerd:

- Exogeen/verplichtend; voorbeelden: door een wetswijziging worden we geconfronteerd met extra lasten / door volumestijging in een open einde regeling worden we geconfronteerd met extra kosten
- Er is geen sprake van een wens of (beleids)keuze; intensivering van beleid of nieuw beleid of initiatief is niet verplichtend. We kunnen het immers ook gewoon niet doen. Er is dan geen sprake van een onontkoombaarheid;
- De 3 O's zijn van toepassing: Onvermijdbaar, Onuitstelbaar en Onvoorzien;
- Het betreft de uitvoering van een al genomen (raads- of college)besluit.

De aangeleverde onontkoombaarheden zijn op basis van deze criteria getoetst.

In onderstaand overzicht is aangegeven wat naar de mening van het college de onontkoombaarheden voor de Kadernota 2025 zijn. Het college wenst de betreffende bedragen op de begroting te brengen.

Bedragen x € 1.000 N=Nadeel V=Voordeel		2025	2026	2027	2028
<u>Domein 1 Vitale stad</u>					
O1.01	Verhoging onderhoudskosten in exploitatie t.b.v. klein en jaarlijks onderhoud	N 175	N 175	N 175	N 175
O1.02	Verhoging dotatie voorziening onderhoud	N 250	N 250	N 250	N 250
O1.03	Uitfasering TL - verlichting (nood- en vluchtwegverlichting)	N 65	N 36	N 36	N 36
O1.04	Uitfasering TL - verlichting (reguliere verlichting)	0	N 70	N 70	N 70
<i>Sub - totaal onontkoombaarheden domein 1 Vitale stad</i>		N 490	N 531	N 531	N 531
<u>Domein 2: Mens en samenleving</u>					

O2.01	Uitvoering Wet versterken regie volkshuisvesting	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
O2.02	Toezichthouder WMO en Jeugdwet	N 77	N 77	N 77	N 77
O2.03	Hogere bijdrage Baanbrekers begroting 2025	N 968	N 968	N 968	N 968
Sub - totaal onontkoombaarheden domein 2 Mens en samenleving		N 1.045	N 1.045	N 1.045	N 1.045
<u>Domein 3: Bedrijfsvoering en dienstverlening</u>					
O3.01a	Salarisverwerker en software	N 85	N 85	N 85	N 85
O3.01b	Robuuste HR-capaciteit salarisadministratie	N 315	N 115		
O3.02	E-depot en huisvesting streekarchief SALHA	N 32	N 131	N 82	N 82
O3.03	Facilitaire zaken stadhuis	N 81	N 81	N 81	N 81
Sub - totaal onontkoombaarheden domein 3: Bedrijfsvoering en dienstverlening		N 513	N 412	N 248	N 248
<u>Toevoegen jaarschijf 2028</u>					
O4.01	Toevoegen jaarschijf 2028 algemene uitkering				V 535
O4.02	Toevoegen jaarschijf 2028 kapitaallasten IUP				N 261
O4.03	Toevoegen jaarschijf 2028 kapitaallasten vastgoed				N 25
O4.04a	Toevoegen jaarschijf 2028 autonome groei OZB				V 75
O4.04b	Toevoegen jaarschijf 2028 autonome				N

	groei wegen / groen				75
	Sub - totaal toevoegen jaarschijf 2028				V 249
	<u>Voorjaarsnota rijk</u>				
O5.01a/b	Vervallen opschalingskorting / vervroegen financieringssysteem	N 1.797	V 1.770	V 1.754	V 1.738
O5.01c	Bijgestelde indexering (o.b.v. getoetste berekening)	V 996	V 1.306	V 1.221	V 1.194
	Sub - totaal Voorjaarsnota rijk	N 801	V 3.076	V 2.975	V 2.932
	Totaal onontkoombaarheden	N 2.849	V 1.088	V 1.151	V 1.357

In bijlage 1 van deze Kadernota vindt u de inhoudelijke toelichting op de onontkoombaarheden.

Hieronder wordt kort per onontkoombaarheid aangegeven waarom het hier om een onontkoombaarheid gaat en niet om een nieuw voorstel:

O1 Onontkoombaarheden domein 1: Vitale stad

Klein en jaarlijks onderhoud vastgoed

De onderhoudskosten voor klein en jaarlijks onderhoud vastgoed en de dotatie voorziening onderhoud vastgoed worden respectievelijk structureel met € 175.000 en € 250.000 verhoogd. Deze extra middelen zijn nodig om een minimaal onderhoudsniveau (anders kapitaalvernietiging) te handhaven en het dagelijkse en contractuele onderhoud te kunnen uitvoeren.

Uitfasering TL-verlichting (nood- en vluchtwegverlichting en regulier)

Sinds september 2023 is het niet meer toegestaan om CF- (spaarlampen) en TL-lampen te produceren en importeren in Europa. De verkoop is nog niet verboden maar de voorraad van deze lampen zal snel afnemen waardoor deze binnen afzienbare tijd niet meer verkrijgbaar zullen zijn. De ten opzichte van geplande vervangingen noodzakelijke versnelde uitfasering van de TL-verlichting in gebouwen voor zowel nood- en vluchtwegverlichting als voor reguliere verlichting betekent extra lasten van € 65.000 in 2025 en voor de jaren 2026 en verder structureel € 106.000 per jaar.

O2 Onontkoombaarheden domein 2: Mens en samenleving

Uitvoering wet versterken regie volkshuisvesting

Dit betreft de uitvoering van een nieuwe wet die per 1 januari 2025 (naar verwachting) in werking treedt. Gezien de onduidelijkheid over compensatie vanuit het rijk wordt deze p.m. opgenomen.

Toezichthouder WMO en Jeugdwet

Dit betreft een wettelijke verplichting. Dit heeft de gemeente Tilburg heeft dit in 2023 kosteloos gedaan, maar zal in 2024 de kosten in rekening brengen.

Hogere bijdrage Baanbrekers begroting 2025

De begroting 2025 van Baanbrekers is onlangs ontvangen en op 27 juni a.s. ligt het raadsvoorstel met zienswijze ter besluitvorming voor. In de raadsinformatiebrief robuust financieel perspectief was al rekening gehouden met een structureel nadeel van € 968.000. Gelet op het raadsvoorstel met zienswijze blijven we rekening houden met deze € 968.000. Op 2 september 2024 stelt het Algemeen Bestuur naar aanleiding van de reacties van de 3 gemeenten de begroting 2025 vast. De effecten van dit besluit verwerken wij in onze begroting 2025. Het risico bestaat dat indien onze zienswijze niet wordt overgenomen, het effect daarvan nog in onze begroting financieel vertaald moet worden, met een (mogelijk) negatief effect van € 0,4 à € 0,5 miljoen per jaar.

03 Onontkoombaarheden domein 3: Bedrijfsvoering en Dienstverlening

Robuuste HR-capaciteit en salarisadministratie /salarisverwerker en software

Een goede salarisadministratie is een basisvoorwaarde voor een goed functionerend ambtelijk apparaat. Deze kosten zijn te relateren aan de nakoming van wettelijke verplichtingen op grond van het Burgerlijk Wetboek (i.c. het arbeidsrecht), CAO en lokale regelingen. Deze kosten zijn niet te sturen door ambities naar beneden bij te stellen en om deze reden onontkoombaar.

E-depot en huisvesting streekarchief SALHA

Om aan de archiefwet te kunnen voldoen, moeten voorzieningen worden getroffen (E-depot) om digitale bestanden naar een archief te kunnen uitplaatsen of overdragen. Daarnaast heeft de raad eerder besloten akkoord te gaan met de nieuwbouw van een depot en de verbouwing van het huidige pand.

Facilitaire zaken stadhuis

Er is sprake van structurele overschrijding van de budgetten voor onderhoud en schoonmaak van het stadhuis. Het stadhuis moet blijven voldoen aan een minimaal onderhoudsniveau, zodat het een veilige en prettige werkomgeving is en blijft. De publieke ruimte heeft daarnaast ook een representatieve functie. De wachtbankjes zijn versleten (einde technische levensduur) en moeten derhalve worden vervangen. Deze zijn defect, de uitstraling is onwenselijk en het is onveilig om deze te blijven gebruiken. Het aanbestedingstraject voor de warme drankenvoorziening stadhuis is reeds opgestart met nieuwe eisen aan de koffievoorziening. Dit leidt tot hogere kosten tenzij we de aanbesteding stopzetten.

04: Onontkoombaarheden toevoegen jaarschijf 2028

Voor de start van de Kadernota 2025 is de jaarschijf 2028 gelijk aan die van 2027.

Afwijkingen in de jaarschijf 2028 ten opzichte van 2027 worden afzonderlijk opgenomen bij de Kadernota 2025.

Als eerste blijkt op grond van de Decembercirculaire 2023 van het gemeentefonds dat in 2028 een voordelig effect vanuit de algemene uitkering ontstaat van € 535.000.}

Daarnaast worden aan de jaarschijf 2028 toegevoegd: de kapitaallasten van het Integraal Uitvoeringsprogramma (IUP, € 261.000), de kapitaallasten van de verduurzaming van het gemeentelijke vastgoed (€ 25.000) en het budget voor extra onderhoud wegens areaaluitbreidingen (€ 75.000). Hetzelfde geldt voor het effect van de areaaluitbreiding op de opbrengst onroerende zaakbelastingen, waarvan we effect, evenals de afgelopen jaren, hebben laten corresponderen met de jaarlijkse toevoeging aan het budget voor het onderhoud van wegen en openbaar groen.

05. Onontkoombaarheden Voorjaarsnota Rijk

Hoewel de definitieve bijstelling van de algemene uitkering pas bij de Meicirculaire 2024

volgt, is uit de Voorjaarsnota van het rijk al duidelijk dat de toename van de opschalingskorting na jarenlange discussie tussen VNG en rijk eindelijk ongedaan wordt gemaakt. Daarbij heeft het rijk bepaald om de nieuw financieringssysteem van 2027 naar 2024 te vervroegen, hetgeen tot een in euro vergelijkbare korting in 2025 resulteert. Daarnaast leidt de bijgestelde indexering van de algemene uitkering (o.b.v. getoetste berekening) tot voordelen van € 1,0 tot € 1,3 miljoen per jaar.

Uitgebreidere toelichtingen zijn opgenomen in Bijlage 1: Formulieren onontkoombaarheden .

Nieuwe voorstellen

In onderstaand overzicht is de uitwerking en continuering van de ambities uit het collegeprogramma "Samen werken aan de toekomst" voor de Kadernota 2025 aangegeven. Het college wenst de desbetreffende bedragen in de begroting op te nemen. Uitgebreidere toelichtingen op deze vertaling ambities treft u in bijlage 2 bij deze Kadernota aan.

Bedragen x € 1.000 V=Voordeel	N=Nadeel	2024	2025	2026	2027
<u>Domein 1: Vitale stad</u>					
Totaal nieuwe voorstellen domein 1 Vitale stad	N	N	N	N	N
	1.258	855	995	1.101	
Doorschuiven kapitaallasten GOL		V	V		
		684	684		
Doorschuiven kapitaallasten Insteekhaven	V	V	V		
	470	470	470		
Verhoging leges graafmeldingen	V	V	V	V	V
	60	60	60	60	60
Sub - totaal nieuwe voorstellen domein 1 Vitale stad	N	V	V	V	N
	728	359	219	1.041	
<u>Domein 2: Mens en samenleving</u>					
Totaal nieuwe voorstellen domein 2 Mens en samenleving	V	N	N	N	N
	3.590	3.116	2.459	2.464	
Bestaande dekkingsmiddelen	V	V			
	1.046	817			
Stelpost hervormingsagenda jeugd	V	V	V	V	V
	1.400	1.400	1.400	1.400	
Structurele ombuigingstaakstelling Sociaal Domein lokaal	V	V	V	V	V
	694	926	1.157	1.389	

Sub- totaal nieuwe voorstellen domein 2 Mens en samenleving	N 450	V 27	V 98	V 325
<u>Domein 3: Bedrijfsvoering en dienstverlening</u>				
Totaal voorstellen domein 3 Bedrijfsvoering en dienstverlening	N 1.057	N 586	N 284	N 284
Bestaande dekkingsmiddelen	V 320	V 320	V 320	V 320
Sub - totaal nieuwe voorstellen domein 3 Bedrijfsvoering en dienstverlening	N 737	N 266	V 36	V 36
Totaal nieuwe voorstellen	N 1.915	V 120	V 353	N 680

Toelichting nieuwe voorstellen

In het kort worden de nieuwe voorstellen toegelicht in hoofdstuk 4 Voorstellen per domein. Een aantal voorstellen kent in een of meerdere begrotingsjaren "p.m."-posten. Zo mogelijk volgt nadere uitwerking bij de Programmabegroting 2025. Mocht ook dan nog niet meer bekend zijn, kunnen voorstellen worden betrokken bij de samenstelling van de Kadernota 2026. Die Kadernota is het volgende moment van integrale afweging van nieuwe voorstellen in het licht van de dan actuele financiële situatie.

Tot die tijd kunnen alleen in uitzonderlijke situaties nog nieuwe voorstellen aan uw raad worden voorgelegd. Dit moeten dan wel voorstellen zijn die een onvoorzienbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar karakter hebben.

Uitbreidere toelichtingen zijn opgenomen in Bijlage 2: formuleren nieuwe voorstellen.

Niet door het college overgenomen nieuwe voorstellen

In onderstaand overzicht zijn de nieuwe voorstellen opgenomen, die niet door het college zijn overgenomen. Onder het overzicht is per voorstel een globale, korte toelichting opgesteld met de reden waarom het college het betreffende voorstel niet heeft overgenomen.

Bedragen x € 1.000 V=Voordeel	N=Nadeel	2025	2026	2027	2028
<u>Domein 1: Vitale stad</u>					
Tijdelijke formatie project vergunningverlening a.g.v. Omgevingswet			N 250		
Midpoint Brabant Services		N	N	N	N

	70	70	70	70
Investerings Hoefsvensgebied	N 50	N 40	N 30	N 20
Ecologische VerbindingsZone (EVZ) Eendenest				
Citymarketing	N 75	N 75	N 50	N 50
<u>Domein 2: Mens en samenleving</u>				
Geen, alle voorstellen overgenomen				
<u>Domein 3: Bedrijfsvoering en dienstverlening</u>				
Inrichten hal stadhuis	N 11	N 28	N 28	N 28
Totaal niet overgenomen nieuwe voorstellen	N 206	N 463	N 178	N 168

Toelichting op niet door het college overgenomen voorstellen

Tijdelijke formatie omgevingswet

Dit betreft een incidentele aanvraag voor 2026. In 2025 bezien we opnieuw of deze tijdelijke formatie (nog steeds) noodzakelijk is. Bij de Kadernota 2026 wordt dit vervolgens opnieuw afgewogen.

Midpoint Brabant Services

Vanuit Midpoint wordt gewerkt aan het opzetten van 'Midpoint Brabant Services'. Op het moment van het opstellen van de Kadernota is dit nog onvoldoende uitgewerkt. Daardoor is de meerwaarde voor Waalwijk nog niet voldoende te onderbouwen. Bij de Kadernota in 2026 wordt dit mogelijk opnieuw afgewogen.

Investerings Hoefsvens-gebied

Het college is voornemens om een visie op te stellen als handelingskader voor dit gebied. Gelet op de financiële situatie is er op dit moment – met uitzondering van de realisatie van het stadsstrand – geen ruimte voor aanvullende investeringen.

Ecologische Verbindingszone (EVZ) Eendenest

Project is zowel inhoudelijk als financieel op dit moment nog onvoldoende duidelijk. Met oog op de financiële situatie niet gehonoreerd. Na verdere uitwerking wordt dit opnieuw afgewogen.

Citymarketing Waalwijk

Het college onderschrijft het belang van goede citymarketing voor de gemeente Waalwijk. Dit betreft echter een geheel nieuw project, dat nog volledig moet worden opgestart. Gelet op financiële situatie is dat op dit moment niet opportuun.

Inrichten hal stadhuis

Het college stelt voor op dit moment alleen het achterstallig onderhoud aan te pakken. De herinrichting van de publiekshal wordt in samenhang met een eventuele herziening van het dienstverleningsconcept uitgewerkt. Dit wordt mogelijk bij herziening van de Kadernota 2026 opnieuw afgewogen.

Begroting na Kadernota 2025

Bedragen x € 1.000 V=Voordeel	N=Nadeel	2025	2026	2027	2028
Startpositie voorafgaand aan de Kadernota 2025	V 4.949	N 5.823	N 4.813	N 4.844	
Totaal onontkoombaarheden	N 2.849	V 1.088	V 1.151	V 1.357	
Sub-totaal na onontkoombaarheden	V 2.100	N 4.735	N 3.662	N 3.487	
Totaal nieuwe voorstellen	N 1.915	V 120	V 353	N 680	
Financieel beeld 2025-2028 na Kadernota 2025	V 185	N 4.615	N 3.309	N 4.167	

Beschouwing bij bovenstaand financieel beeld

Nadat de effecten van alle voorstellen aan onontkoombaarheden en de nieuwe voorstellen zijn verwerkt, resteert bovenstaand financieel beeld. Alleen het jaar 2025 laat een positief beeld zien. Met ingang van 2026 slaat dit om in een nadeel van € 4,6 miljoen, ook in 2027 en 2028 blijft er een nadelig saldo op de begroting.

In de volgende paragraaf "nader onderzoek ombuigingen meerjaren begroting" is de aanpak beschreven om de meerjarige tekorten op de begroting terug te dringen.

Nog niet bekende gegevens Meicirculaire 2024 / wel gegevens uit Voorjaarsnota Rijk verwerkt

Bij het bovenstaande moet direct opgemerkt worden dat de begrotingspositie in belangrijke mate wordt bepaald (en onder druk staat) door de algemene uitkering uit het gemeentefonds. In het bovenvermelde perspectief is rekening gehouden met de stand van zaken uit de op dit moment meest recente circulaire over het gemeentefonds, de Decembercirculaire 2023. Daarnaast is op basis van de Voorjaarsnota van het Rijk en vooruitlopend op de Meicirculaire 2024 een drietal posten opgenomen onder de onontkoombaarheden:

- het vervallen van de verhoging opschalingskorting met ingang van 2026;
- de daaraan gekoppelde korting in 2025;

- het bijgestelde effect indexering algemene uitkering.

Nadere toelichting hierover is opgenomen in bijlage 1 onder de onontkoombaarheden; zie voorstel O5.01.

Benadrukt wordt nogmaals dat echt meer duidelijkheid en zekerheid ontstaat bij – in eerste instantie – de Meicirculaire 2024 en later bij de daadwerkelijke samenstelling van de begroting.

Over de uitkomsten van de Meicirculaire 2024 zal de raad zo snel mogelijk en in ieder geval voorafgaand aan het kaderstellend debat van 4 juli worden geïnformeerd.

Vorbereiding begroting 2025 / actualisering begroting 2025

Rekening houdend met de Nota van Uitgangspunten voor de begroting 2025, de uitkomsten van het kaderstellend debat op 4 juli en de uitkomsten van de Meicirculaire 2024 zal de begroting 2025 worden samengesteld.

Vervolg richting 2026

Nader onderzoek ombuigingen meerjaren begroting

De huidige tekorten vragen om een goede analyse en vervolgens via een brede, integrale én inhoudelijke afweging tot keuzes die leiden tot een robuust financieel perspectief dat kan rekenen op politiek draagvlak. De opgave is dermate groot dat we deze niet kunnen oplossen met alleen technische ingrepen. Daarnaast houden we rekening met de mogelijkheid dat de financiële situatie, de omvang van het takenpakket en de arbeidsmarkt onzeker blijft. Dat betekent dat we ook in de toekomst flexibel moeten kunnen blijven opereren om telkens meerjarige sluitende begrotingen te kunnen voorleggen én tegelijkertijd zoveel mogelijk voorspelbaar en betrouwbaar kunnen besturen en werken. We zullen derhalve met forse ombuigingsvoorstellen moeten komen om van een 'robuust financieel perspectief' te kunnen spreken.

De VNG (vereniging van Nederlandse Gemeenten) heeft vanwege de onzekerheid over de ontwikkelingen op kortere termijn (lopende kabinetsformatie en onderhandelingen tussen VNG en Rijk) een begrotingsadvies in twee delen gegeven. Het tweede deel van het advies volgt na de Meicirculaire 2024. In het eerste deel van haar advies roept de VNG op om ombuigingen nog niet in gang te zetten, maar wel zo goed mogelijk in beeld te brengen welke maatregelen genomen moeten worden om vanaf 2026 weer een sluitende begroting te kunnen presenteren.

De VNG adviseert daarnaast om bezuinigingen zoveel als mogelijk te zoeken in medebewindstaken. Belangrijkste argument hiervoor is dat de gemeenten te maken hebben met niet taakgebonden kortingen die door het Rijk zijn veroorzaakt met de overstap naar een nieuwe normeringssystematiek. Daarmee ligt het voor de hand om ook op taken die voor het Rijk worden uitgevoerd te besparen. De VNG adviseert dat de gemeente kijkt naar onorthodoxe of controversiële maatregelen zoals het instellen van budgetplafonds, wachtlijsten of meer rekening houden met het inkomen bij het verstrekken van voorzieningen. Dit kan schuren met de uitvoering van wettelijke taken, maar zolang door het Rijk geen duidelijke richting wordt gegeven hoe deze besparingen behaald kunnen worden, veronderstelt de VNG dat gemeenten maximaal de ruimte krijgen om een eigen invulling te kiezen.

Waar we ons niet volledig in kunnen vinden is het advies om de focus alleen te richten op medebewindstaken. Het is immers aan de raad om te bepalen hoe we de begroting sluitend krijgen, waarin de raad het belang van en de dienstbaarheid aan burger en samenleving centraal stelt. Het beperken van de focus op medebewindstaken is vooral ingestoken vanuit de onderhandelingspositie naar het Rijk. Uiteindelijk zijn we als gemeente primair verantwoordelijk om met de middelen die er zijn keuzes te maken waarmee we de burger/samenleving het beste dienen en niet om voor ombuigingen te kiezen die de burger/samenleving onnodig schaden met het doel daarmee een punt te maken richting het

Rijk. We kiezen er daarom voor om de mogelijke ombuigingen zo breed mogelijk inzichtelijk te maken en daarbij wel de medebewindstaken specifiek in beeld te brengen.

Met deze achtergrond nemen we u in deze Kadernota mee in de voorbereidingen voor het realiseren van de benodigde ombuigingen. Op basis van deze voorbereiding zullen in de komende periode ambtelijke opdrachten worden uitgezet om voorstellen voor te bereiden voor de gespreksavond in september. Het uiteindelijke maatregelenpakket werken we uit in de Kadernota 2026.

Onderzoeksrichtingen

We onderscheiden een aantal categorieën maatregelen:

- Technische ombuigingen;
- Verhogen baten (ophogen inkomsten);
- Verlagen lasten.

Per categorie geven we onderstaand weer wat we eronder verstaan en welke specifieke maatregelen in de komende periode onderzocht gaan worden.

Technische ombuigingen

Dit zijn meer boekhoudkundige maatregelen met een positief effect op de meerjaren begroting. Deze maatregelen hebben derhalve geen of beperkte beleidsmatige gevolgen. De volgende mogelijkheden zijn/worden onderzocht.

Structurele onderuitputting budgetten:

In het voorjaar heeft al een analyse plaatsgevonden van de structurele onderuitputting in de budgetten om daarmee ook wat ruimte te maken voor nieuwe voorstellen. Deze analyse heeft plaatsgevonden op bedragen van boven de € 50.000 en heeft een aantal posten opgeleverd voor tezamen een bedrag van ongeveer € 500.000. Deze posten zijn opgenomen in de domeinvoorstellen en helpen hierbij mee aan de doelstelling om het tekort niet verder te laten oplopen en tegelijkertijd voor 2025 nog ruimte voor investeringen mogelijk te maken. Daarnaast heeft een analyse plaatsgevonden van de grote posten (groter dan € 100.000) in de jaarrekeningresultaten van de afgelopen 5 jaar. Uit deze analyse blijkt geen structurele onderuitputting. Dit is eigenlijk logisch aangezien de budgetten bij de diverse P&C documenten continu bijgesteld worden. Hierdoor kunnen er niet snel (grotere) structurele voordelen ontstaan.

Kapitaallasten GOL dekken uit toekomstige winsten grondexploitatie:

De ontwikkeling van het GOL (Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat) vraagt in totaal een investering van € 41 miljoen (exclusief inbreng eigen gronden). Dat is opgebouwd uit eerdere besluiten voor een bedrag van € 28 miljoen. Vanwege de steeds maar uitgestelde uitspraak van de Raad van State wordt de uitvoering naar een later tijdstip verplaatst. De kosten lopen daardoor steeds meer op, vooral als gevolg van de inflatie. Voor nu is de verwachting dat er € 13 miljoen aan extra middelen nodig zal zijn om het GOL te kunnen realiseren. De definitieve omvang van de extra benodigde middelen zal bekend worden na goedkeuring van de Raad van State. De realisatie van het GOL is dermate van belang en randvoorwaardelijk voor de verdere ontwikkeling van Waalwijk dat nut en noodzaak van deze investeringen vanzelfsprekend is. Bovendien liggen hier tal van eerdere afspraken aan ten grondslag.

Op dit moment vormen de kapitaallasten een forse extra last voor de begroting van Waalwijk (€ 0,7 miljoen structureel). Het Bestuurlijk Overleg Financiële-verhoudingen (BOFv) heeft, met de blik op het ravijnjaar en de disbalans tussen incidentele en structurele middelen, in november 2023 geadviseerd om meer gebruik te maken van kapitaallastenreserves. Op deze manier kunnen incidentele middelen ingezet worden als structurele dekking. Wij onderzoeken de mogelijkheid om de toekomstige winsten van de grondexploitaties, die alleen gerealiseerd worden als het GOL doorgaat, in te zetten als dekking voor de kapitaallasten van het GOL. Hiermee kunnen we het forse beslag wat dit

omvangrijke project heeft op onze begrotingsruimte teniet doen. We onderzoeken hoe we dit het beste kunnen doen aangezien de Provincie ons op dit moment niet toestaat om hier een stelpost voor op te nemen.

Herallocatie reserves ten behoeve van inzet 10% vrije ruimte algemene reserve:

Een ander besluit van het BOFv betreft de inzet van de algemene reserve (incidenteel) als structurele dekking voor de (meerjaren)begroting. 10% van de vrije ruimte (deel wat niet nodig ter afdekking van de risico's) in de algemene reserve mag worden aangewend als structurele dekking voor de begroting (mits de solvabiliteit minimaal 20% bedraagt). We onderzoeken of we bestaande bestemmingsreserves kunnen heroverwegen om de vrije ruimte in de algemene reserve te maximaliseren om zo 10% van deze vrije ruimte te kunnen inzetten als structurele dekking. We kijken hierbij naar de bestedingen van de afgelopen jaren met aandacht voor 'slapende' reserves en adequate bestedingsplannen.

Overige technische ombuigingsmogelijkheden

Naast bovenstaande specifieke mogelijkheden tot technische ombuigingen zullen we ook een aantal algemenere technische ombuigingen onderzoeken.

- Onderzoek naar afschrijvingstermijnen / restwaarde: wanneer afschrijvingstermijnen kunnen worden verlengd vanwege de technische levensduur van de onderliggende activa, of wanneer een restwaarde kan worden toegekend aan het einde van de levensduur, dalen de kapitaallasten. Het onderzoek richt zich op een beoordeling van alle categorieën activa (de nota waardering en afschrijving is in de raad van 23 november 2023 vastgesteld).
- Geen automatische indexering van (inkoop)budgetten: jaarlijks worden alle budgetten geïndexeerd conform de percentages zoals vermeld in de nota van uitgangspunten. Deze indexering wordt bekostigd vanuit de indexering van het gemeentefonds en de indexering van de baten van de gemeente. We willen onderzoeken voor welke budgetten we zouden kunnen overwegen om niet of minder te indexeren.
- Herinvoering van de systematiek van de bespaarde rente (rente op eigen vermogen). Door het berekenen van rente over het eigen vermogen wordt het mogelijk om meer rente door te belasten aan grondexploitaties en tarieven (waaronder afval en riolering). Hierdoor ontstaat een renteopbrengst binnen de algemene middelen.

Ophogen inkomsten

De volgende mogelijkheden worden in de komende periode onderzocht:

Kostendekkende tarieven en leges

Met als uitgangspunt het profijtbeginsel wil het college onderzoeken of het mogelijk is om bepaalde tarieven te verhogen. Immers, bij een lagere dekkingsgraad dan 100% worden de kosten verrekend via de begroting en betaalt iedere inwoner mee aan dienstverlening die aan specifieke burgers wordt verleend. De volgende mogelijkheden worden onderzocht:

- In de nieuwe legesverordening 2024 is m.b.t. de invoering van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging besloten om uit te gaan van kostendekkende leges. Als gevolg van deze wijziging is de extra baat die hieruit voortvloeit incidenteel (voor 2024) opgenomen in de begroting. We willen onderzoeken of dit bedrag, of een gedeelte van dit bedrag op basis van de actualiteit structureel kan worden geraamd.
- Daarnaast willen we onderzoeken of er voor overige leges die nog niet kostendekkend zijn, ruimte is om naar kostendekkende tarieven toe te werken. Voorbeelden van leges waarbij er sprake is van een lage kostendekkendheid zijn haven- en kadegelden en marktgelden.

Verhogen belastingen

Bij belastingheffing is er geen directe relatie met een prestatie van een gemeente. De opbrengsten van belastingen gebruiken we als algemeen dekkingsmiddel. Het college wil onderzoeken of er ruimte is om bepaalde belastingen te verhogen. Allereerst denken we daarbij aan de OZB. Gezien de lage plaats op de COELO ranglijst is er bij de gemeente

Waalwijk sprake van een lage lokale lastendruk. Gezien de hoge kosten waar de gemeente mee geconfronteerd wordt is het een overweging om een groter deel van deze kosten door te belasten aan onze burgers. 1% extra OZB levert ongeveer € 150.000 extra inkomsten op. We willen hiertoe een aantal scenario's uitwerken. Daarnaast onderzoeken we of er nog ruimte is om de verblijfsbelasting en de parkeerbelasting te verhogen.

Verlagen uitgaven

Om tot een robuust financieel perspectief te komen zal naast technische maatregelen en het ophogen van de inkomsten, ook naar de uitgaven gekeken moeten worden. Een groot deel van onze begroting is gebaseerd op structurele lasten met een verplichtend karakter (wettelijk/medebewindstaken). Het vereist nadere analyse om te bepalen waar de ruimte zit.

In de komende periode willen daarom we de volgende zaken onderzoeken / in beeld brengen:

- In navolging van het advies van de VNG willen we in beeld gaan brengen wat de medebewindstaken zijn en wat de kosten hiervan zijn. Dit inzicht is ondersteunend aan de vraag of en op welke manier hierop bezuinigd kan worden;
- We willen een vergelijkende analyse gaan maken van de kosten van onze gemeente versus die van vergelijkbare gemeenten. Via het CBS is informatie per gemeente beschikbaar op taakveldniveau. Wanneer we de kosten per taakveld met vergelijkbare gemeenten vergelijken ontstaat een beeld van de taakvelden die in Waalwijk meer geld/tijd kosten dan in de overige gemeenten. Uiteraard vraagt dat vervolgens om verdieping/correcties. Maar uiteindelijk ontstaan er objectieve zoekrichtingen en daaruit voortvloeiende mogelijkheden om ombuigingen aan de lastenkant te overwegen.
- We willen onderzoeken hoe we de hoeveelheid inhuur terug kunnen brengen: één van de redenen waarom de inhuur in de afgelopen jaren toegenomen is, betreft de toegenomen incidentele middelen vanuit het Rijk. Omdat het budgettair niet wenselijk is om mensen in vaste dienst te nemen op basis van een tijdelijk budget, zien de managers zich maar al te vaak genoodzaakt om te kiezen voor externe inhuur. We willen onderzoeken onder welke voorwaarden we het mogelijk kunnen maken om vast personeel aan te nemen op basis van tijdelijke budgetten en wat dit ons financieel kan opleveren.
- Temporiseren / faseren en/of schrappen van projecten / investeringen: we hebben als gemeente een hoog ambitieniveau. Een van de ongewenste effecten hiervan is dat er ieder jaar zowel in de exploitatie (overhevelingen) als in de investeringen middelen worden doorgeschoven naar het volgende jaar. Vanuit deze achtergrond willen we graag onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om projecten/investeringen uit te stellen of zelfs te schrappen.
- Efficiencyvoordelen: we willen onderzoeken welke mogelijkheden we zien voor meer efficiency. Te denken valt aan de (verdergaande) automatisering van administratieve processen. Hiertoe zullen wellicht eenmalig frictiekosten ontstaan, maar structureel kan dit tot efficiency leiden.

Vervolg

In het procesvoorstel 'robuust financieel perspectief' heeft het college een planning op hoofdlijnen vastgesteld met als doel tot een sluitende begroting te komen in 2026. Hierin is opgenomen dat u in het eerste kwartaal 2024 zou worden geïnformeerd over de opgave. Hiertoe heeft u de raadsinformatiebrief 027-24 ontvangen. In het tweede kwartaal zou de gemeenteraad worden meegenomen in de analyse van de mogelijkheden. Hier wordt met dit onderdeel van de Kadernota invulling aan gegeven.

De in deze Kadernota genoemde onderzoeksrichtingen geven een beeld van hoe de organisatie zich voorbereid op de te maken keuzes voor mogelijke bezuinigingen. In de

speciaal belegde raadsbijeenkomst van 5 september zullen de resultaten van deze onderzoeken met u worden gedeeld en kan de raad zich een beeld vormen van de mogelijkheden en haar gevolgen. Op dat moment is er ook definitieve duidelijkheid over de Meicirculaire 2024 en hebben we hopelijk een nieuw kabinet met aandacht voor het ravijnjaar bij gemeenten. Het college zal de raad in oktober 2024 vervolgens een voorstel doen over de in te zetten bezuinigingen om de begroting 2026 structureel sluitend te maken (ter uitwerking in de Kadernota 2026).

4. Voorstellen per domein

Domein 1. Vitale stad

Inleiding

De beschreven opgaven en ambities in de fysieke leefomgeving zijn fors. In het fysieke domein richten gemeenten zich op een veilige en gezonde leefomgeving voor hun inwoners. Er spelen grote opgaven voor gemeenten. Denk aan de energietransitie, bodemdaling, de woningbouwopgave, klimaatadaptatie, gevolgen van bevolkingskrimp of -stagnatie, innovaties in vervoerssystemen, bereikbaarheid, landbouwvraagstukken en het realiseren van een concurrerende en circulaire economie. We werken integraal aan de opgaven onder de noemer 'Vitale stad'. En daarmee bedoelen we het hele grondgebied van de gemeente: vitale centra in Waalwijk, Sprang-Capelle en Waspik, levendige en aantrekkelijke woonwijken en een leefbaar buitengebied.

Aan deze opgaven werken we op verschillende schaalniveaus. In de Provincie Noord-Brabant werken Provincie, gemeenten en waterschappen samen aan een ruimtelijke visie (het 'ruimtelijk voorstel') voor de fysieke leefomgeving. Dit zijn onder meer het Brabants Programma Landelijk Gebied (BPLG), het provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK), de Regionale Energie en Klimaatstrategie en Novex Stedelijk Brabant. Deze bouwstenen vormen de basis voor drie perspectieven voor de fysieke leefomgeving:

1. Natuur en landbouw
2. Ordenende netwerken voor energie en (circulaire) economie
3. Leefbare steden en regio's

Deze opgaven werken we regionaal uit in de Stedelijke Regio Breda-Tilburg (SRBT). Om de Waalwijkse belangen goed in te brengen, is voortdurende aandacht nodig om voldoende te kunnen participeren; daar zijn we alert op. Om te sturen op de opgave, is een ontwikkelstrategie opgesteld. Doel van deze strategie is te zorgen dat we leven, wonen en werken in een groene, gezonde en inclusieve stedelijke regio en het vergroten van die brede welvaart in een goede verdeling over stad en land. Alleen door de kwaliteit van water, landschap en natuur te benutten en te versterken én de economie toekomstbestendig te maken én het vestigingsklimaat voor wonen en werken te verbeteren én de ruimtelijke kwaliteit te verhogen én samen gericht te investeren in de - voor de regio extra grote - mobiliteitstransitie lukt het om meer brede welvaart goed over het mozaïek van stad én land te verdelen.

In dit Brabants mozaïek hebben middelgrote steden een positie als schakel tussen de grote steden, de kernen en het 'ommeland'. Middelgrote steden hebben namelijk een bovenlokaal voorzieningenaanbod, voor eigen inwoners en de omliggend gebied. We zien dat voorzieningen zoals een ziekenhuis, goede OV-verbinding, theater, sportaccommodaties en winkels vragen om voldoende massa. Het aantal inwoners in een verzorgingsgebied moet groot genoeg zijn om voorzieningen haalbaar en betaalbaar te maken en te houden. We zien dat voorzieningen door opschaling en centralisatie enerzijds en verdunning van huishoudens anderzijds, om steeds meer massa vragen. Daarom wil Waalwijk een schaalsprong maken, sneller groeien in inwonersaantal en meer jongeren vasthouden of aantrekken.

Ruimte is echter schaars en ambities schuren en conflicteren in hun vraag om ruimte. Aan de ene kant hebben we vanwege de klimaatopgave meer ruimte nodig voor groen en water, aan de andere kant moeten we in verband met woningnood ook huizen bouwen. En dit alles vraagt ook ruimte voor mobiliteit, of het nu gaat om auto's, fietsers, wandelaars of openbaar vervoer. En de woningen die we (gasloos) bouwen, moeten ook aangesloten worden op het elektriciteitsnetwerk. Al die zaken vragen ruimte. En die strijd om ruimte vindt ook buiten de bebouwde omgeving plaats. Ruimte voor agrariërs en voedselproductie kan strijdig zijn met de wens voor meer natuur of juist nieuwe woonwijken of bedrijventerreinen. Dat vraagt om keuzes maken en op een nieuwe manier kijken naar de opgaven die voor ons liggen. De oplossingen van gisteren zijn geen antwoord op de opgave van vandaag of morgen. Dat moeten we doen met het besef dat de opgaven ook zo groot zijn, dat we niet de tijd hebben om achterover te leunen. Actie is noodzakelijk.

Om lokaal antwoord te geven op deze strijd om (fysieke) ruimte, werkt het college in 2024 en 2025 aan een Omgevingsvisie voor Waalwijk. Hierin komen de opgaven voor de fysieke leefomgeving samen en worden integraal afgewogen. De Omgevingsvisie kijkt breder dan alleen de fysieke ruimte. Het zoekt ook nadrukkelijk de relatie tussen de fysieke leefomgeving en het sociaal domein. Parallel aan de omgevingsvisie werkt het college aan een strategische visie. Dat is strategische paraplu die zorgt voor samenhang en perspectief.

Proces tot een integraal voorstel

De grote opgave en hoge ambities in de fysieke leefomgeving zijn aanleiding geweest om bij het opstellen van collegewerkprogramma (CWP) de stand van zaken onder de loep te nemen. Inhoud staat centraal, maar is niet de enige factor. Daarom hebben we per thema gekeken naar de balans tussen inhoud, financiën en ambtelijke capaciteit. We constateren dat 80% van de ambities uit het collegewerkprogramma op dit moment daadwerkelijk uitgevoerd en gerealiseerd kunnen worden. De driehoek van inhoud, capaciteit en financiën is over het algemeen in balans, zij het dat deze balans enigszins wankel is en dat er per thema aanzienlijke verschillen zijn. Voor ongeveer 20% van de wensen is nog aanvullende inzet nodig om de benodigde financiën en capaciteit te vinden. Daarnaast is de inhoudelijke opgave nog niet altijd scherp geformuleerd of zijn de randvoorwaarden nog niet volledig vervuld. Een positieve uitspraak van de Raad van State met betrekking tot het GOL (Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat) is bijvoorbeeld een cruciale voorwaarde voor verdere ontwikkeling van Haven 8 Oost Afronding.

Het college kiest voor een balans tussen een gezonde financiële positie en investeringen die in onze beleving noodzakelijk zijn om het hoofd te kunnen bieden aan de strategische opgaven voor Waalwijk. We realiseren ons daarbij dat alle voorstellen op zichzelf beschouwd weloverwogen, sympathiek en een bijdrage leveren aan het mooier en beter maken van de gemeente Waalwijk. Maar dat er wel keuzes gemaakt moeten worden. Daarvoor zijn de volgende afwegingscriteria voor prioritering en fasering gehanteerd.

1. Wettelijke verplichting ;
2. Afspraken (convenanten, cofinanciering, collegebesluiten) met partners ;
3. De mate waarin projecten bijdragen aan strategische doelen en prioriteiten op het gebied van 'duurzame verstedelijking';
4. Balans inhoud-capaciteit-financiën;
5. (Langjarige) financiële investering;
6. Samenhang op en bijdrage aan andere beleidsthema's en doelen.

Samenvattend advies

Op basis van de bovenstaande methode, zijn alle wensen en projecten inzichtelijk gemaakt. Dit geeft samengevat het volgende beeld:

Mobiliteit

Mobiliteit verandert. We geven inwoners meer mogelijkheden. Een grote opgave is het openbaar vervoer. In de visie van het Rijk en Provincie vindt toekomstige verstedelijking voornamelijk plaats rondom OV-knooppunten. Om op lange termijn relevant te blijven, is

het noodzakelijk om hierin te investeren. Om de mogelijkheden voor een hoogwaardig openbaar vervoerssysteem en de realisatie van stevige OV-knooppunten met stedelijke interactiezones te onderzoeken, reserveren we voor 2025 en 2026 € 175.000 per jaar. Ook reserveren we een substantieel bedrag uit toekomstige grondopbrengsten om een OV-hub te kunnen realiseren. Dit gaat niet alleen om de inrichting van een hub zelf, maar een echte OV-sprong vraagt ook aanpassingen aan kruispunten en wellicht vrij liggende busbanen. Ook investeren we in reguliere zaken, zoals onderhoud wegen. Door stijgende prijzen is het noodzakelijk om vanaf 2025 minimaal € 300.000 per jaar extra te reserveren voor onderhoud.

Woningbouw en huisvesting doelgroepen

Om de grote woningbouwopgave het hoofd te bieden, werken we met marktpartijen en Casade aan de realisatie van (betaalbare) woningen. Grote projecten zijn onder andere De Els, de Gedempte Haven, het ETZ-terrein en Landgoed Driessen. De Els is meer dan alleen woningbouw, het is een grote gebiedsopgave, die essentieel is voor de toekomst van de binnenstad. De realisatie van deze ontwikkeling is daarom van groot belang. Een bijzondere opgave is de huisvesting van speciale doelgroepen. Hiervoor werken we aan de realisatie van Skaeve Huse. Ook de opvang van Oekraïense vluchtelingen vraagt om actie. Eind 2025 moeten de Oekraïense vluchtelingen vertrekken uit het Van der Valk-hotel. We investeren in 2025 een bedrag van € 80.000 om te zoeken naar een geschikte locatie.

Economische ontwikkeling

De realisatie van het GOL is randvoorwaardelijk voor de verdere ontwikkeling van Haven. Door het uitblijven van groen licht door de Raad van State, is dit project vertraagd. Door prijsstijgingen zijn aanvullende middelen noodzakelijk. We reserveren aanvullende middelen voor de opgelopen kosten van het GOL. Aanvullend stellen we een (werk)budget van € 84.000 per jaar beschikbaar voor economische ontwikkeling, omdat na de beëindiging van het programma economie het werkbudget is vervallen. Voor de ontwikkeling van een regionaal / provinciaal havenbedrijf investeren we de komende jaren € 45.000 per jaar.

Duurzaamheid

We werken aan een transitie op het gebied van energie. De raad heeft inmiddels twee voorkeurslocaties aangewezen voor de plaatsing van windturbines. Aan de oostzijde zetten we in op zelfrealisatie van deze windmolens. Komende jaren werken we hiervoor een strategie uit. Ook stellen we voor € 200.000 een soortenmanagement plan op, te dekken uit de reserve duurzaamheid. De benodigde capaciteit financieren we uit de ontvangsten CDOKE-middelen. Verder werken we aan de invulling van ons groenblauwe opgave. Bij herinrichtingen en ruimtelijke ontwikkeling willen we blijvend meer aandacht voor biodivers groen en het opvangen en vasthouden van water. Het nieuwe integraal waterplan geeft hiervoor het kader.

Sporten, recreatie en vrije tijd

Leisure, of vrije tijd, is essentieel voor het welzijn van individuen. Het biedt een kans om te ontspannen, stress te verminderen en de kwaliteit van leven te verbeteren. Sporten en ontspanning kunnen bijdragen aan fysieke gezondheid, mentale helderheid en emotioneel welzijn. We werken daarom aan een nieuwe sporthal in Waspik. We vervangen de bestaande sporthal en kijken naar de mogelijkheden om beperkte aanvullende (sport)voorzieningen aan te leggen.

Het is gezond om buiten te zijn en te bewegen. Daarom komen we met een nieuwe uitvoeringsagenda voor het speelruimteplan (in afgeslankte vorm). We investeren de komende jaren onder meer € 2,3 miljoen in (achterstallig) onderhoud. Verder reserveren we middelen voor toekomstige vervanging en onderhoud. Ook investeren we in sporten in de openbare ruimte.

We creëren nieuwe plekken om te recreëren of verbeteren de bestaande infrastructuur. Bij het Lido willen we een stadsstrand aanleggen. Hiervoor gaat nog in 2024 een voorstel naar de raad. We werken aan een visie op het Hoefsven-gebied om de toekomstige recreatieve waarde van dit gebied inzichtelijk te maken.

In de Westelijke Langstraat werken we al enige tijd aan het beleefbaar maken van de natuur en de cultuurhistorie van het gebied. Onder meer met wandelingen, speciale routes en met de slagkrachtprojecten is hier al een eerste aanzet voor gedaan. Daarnaast wordt er een pleisterplaats gerealiseerd om veilig te parkeren. Hiervoor trekken we € 100.000 uit, wat over meerdere jaren uitgegeven zal worden.

Geluidsscherm A59

We kiezen ervoor om niet over te gaan tot de aanleg van een verhoogd en verlengd geluidsscherm langs de A59 ter hoogte van Baardwijk. Er is geen wettelijke noodzaak, de gemeente is niet primair verantwoordelijk en heeft bovendien onvoldoende kennis en kunde om dit scherm te kunnen realiseren. De investering is met circa. € 13,5 tot € 17 miljoen zeer hoog. We kiezen voor alternatieven om de overlast te beperken. Hierover is uw raad via raadsinformatiebrief 044-24 geïnformeerd.

We doen voorstellen om besparingen en verhogen opbrengsten te verkennen

Voor de periode na vaststelling van de Kadernota 2025 zijn ook enkele voorstellen opgenomen die nadere uitwerking vragen. We onderzoeken of deze op termijn kunnen leiden tot structurele besparingen of hogere opbrengsten.

Onontkoombaarheden

Binnen de keten zijn voor deze Kadernota allereerst onontkoombaarheden uitgevraagd. Dit zijn zaken die we sowieso moeten opnemen en waarin we geen of beperkte keuze hebben. De achterliggende individuele voorstellen met toelichting zijn opgenomen in de bijlage van dit advies. Voor domein 1 Vitale stad zijn de volgende onontkoombaarheden opgehaald:

<i>Bedragen x € 1.000</i> <i>V=Voordeel</i>		<i>N=Nadeel</i>	2025	2026	2027	2028
<u>Domein 1 Vitale stad</u>						
O1.01	Verhoging onderhoudskosten in exploitatie t.b.v. klein en jaarlijks onderhoud	N 175	N 175	N 175	N 175	N 175
O1.02	Verhoging dotatie voorziening onderhoud	N 250	N 250	N 250	N 250	N 250
O1.03	Uitfasering TL - verlichting (nood- en vluchtwegverlichting)	N 65	N 36	N 36	N 36	N 36
O1.04	Uitfasering TL - verlichting (reguliere verlichting)	0	N 70	N 70	N 70	N 70
Totaal onontkoombaarheden domein 1 Vitale stad		N 490	N 531	N 531	N 531	N 531

Details betreffende deze onontkoombaarheden zijn opgenomen in bijlage 1 Formulieren Onontkoombaarheden.

Nieuwe voorstellen

Naast bovengenoemde onontkoombaarheden zijn ook nieuwe voorstellen voor deze Kadernota opgehaald. Voor deze voorstellen is dekking gevonden naar aanleiding van een analyse van de budgetten van domein 1 Vitale stad. De voorstellen en dekkingen staan weergegeven in onderstaande tabel. De individuele voorstellen met toelichting zijn ook hier weer opgenomen in de bijlage van dit advies.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	<i>N=Nadeel</i>	2025	2026	2027	2028
---------------------------	-----------------	------	------	------	------

V=Voordeel				
Raadsvoorstellen 30 mei, 27 juni en najaar 2024				
NV1.01	Aankoop grond Baanbrekers		N 87	N 87
NV1.02	Project 'Weide-Akker' - Skaeve Huse en flexwoningen – samenwerking met Casade		N 43	N 43
NV1.03	Vergroenen Vredesplein	N 221	N 37	N 37
NV1.04	Integraal Waterplan Waalwijk (IWW) 2025 - 2027	0	0	0
NV1.05	Aankoop pand Olympiaweg 16	N 14	N 14	N 14
NV1.06	Aanleg zwemlocatie Surfvijver en Stadsstrand	N 31	N 31	N 31
NV1.07	Aanbrengen verharding paden begraafplaatsen	N 14	N 5	N 21
NV1.08	Integraal UitvoeringsProgramma (IUP) 2025 - 2028	p.m.	p.m.	p.m.
Overige voorstellen				
NV1.09	Beheer en onderhoud speel en sporttoestellen	N 153	N 119	N 258
NV1.10	Sport en cultuur in de openbare ruimte		N 8	N 41
NV1.11	Renovatie jachthaven Waspik		N 56	N 56
NV1.12	Onderhoud wegen	N 300	N 300	N 300
NV1.13	Robuust en toekomstbestendig Belastingen heffen	N 28	N 28	N 28
NV1.14	Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL)		V 684	V 684

NV1.15	Doorschuiven kapitaallasten Insteekhaven	V 470	V 470	V 470	
NV1.16	Continuering co-financieringsmiddelen BIZ	N 75	N 75		
NV1.17	Vorbereidingsbudget Mobiliteitshub	N 175	N 175		
NV1.18	Mobiliteitshub				p.m.
NV1.19	Monitoring (fiets) parkeren	0		0	
NV1.20	Huisvesting doelgroepen	0			
NV1.21	Inrichten en voorfinanciering entiteit voor private rol gemeente bij ontwikkeling wind-/zonnepark.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
NV1.22	Opstellen en actueel houden Soortenmanagement plan	0	0	0	0
NV1.23	Klimaatadaptatiefonds	0	0	0	0
NV1.24	Werkbudget Economie	N 84	N 84	N 84	N 84
NV1.25	Bijdrage aan Brabant Ports	N 45	N 45	N 45	N 45
NV1.26	Sporthal Waspik en beach-accommodatie		V 233		
NV1.27	Leges graafmeldingen voor klein geprogrammeerd werk	V 60	V 60	V 60	V 60
NV1.28	Muzenkamer Landgoed Driessen		N 28	N 28	N 28
NV1.29	Leisure InvesteringsFonds (LOF)	N 12	N 12		
NV1.30	Geluidsscherm A59 alternatief		N 28	N 28	N 28
NV1.31	Westelijke Langstraat - recreatieve projecten	N 100			

Totaal nieuwe voorstellen domein 1 Vitale stad	N 728	V 359	V 219	N 1.041
---	----------	----------	----------	------------

Details betreffende deze nieuwe voorstellen zijn opgenomen in bijlage 2 nieuwe voorstellen Vitale Stad.

Risico's en vervolgstappen

Bij het opstellen van deze Kadernota bleek dat het maken van keuzes in alle wensen en ambities soms een ingewikkelde opgave is. Want de opgaven en uitdagingen zijn groot en de politieke en maatschappelijke verwachtingen zijn hoog. De grenzen aan financiële mogelijkheden en personele capaciteit dwingen ons steeds meer tot het maken van een afweging waar we de beperkte middelen op in willen zetten. We denken daarover een weloverwogen voorstel te hebben gedaan die in lijn is met de grote strategische opgaven waar Waalwijk de komende jaren voor staat.

Met het maken van deze keuzes zijn niet persé alle risico's volledig weggenomen. Dit zijn vooral risico's die in zijn algemeenheid te maken hebben met ruimtelijke ontwikkelingen in bredere zin. Sowieso hebben we bij de realisatie van ruimtelijke en economische ontwikkelingen altijd te maken met de ontwikkelingen in de markt. Op dit moment zijn de prijzen nog steeds aan het stijgen en de verwachting is dat de opgenomen inflatiecorrecties niet voldoende zullen zijn om die prijsstijgingen volledig op te kunnen vangen. Ook zijn we voor de realisatie van ruimtelijke projecten meestal afhankelijk van marktpartijen, zoals projectontwikkelaars, bouwers en adviesbureaus op bijvoorbeeld milieugebied. Daar staat de capaciteit ook onder druk. Ook zijn we op veel thema's afhankelijk van de medewerking van andere overheden zoals Provincie en Waterschap. De gewenste toenemende betrokkenheid van inwoners heeft daarnaast tot gevolg dat er meer en betere participatie trajecten worden uitgevoerd. Dat leidt vaak tot langere processen waardoor de kosten zullen toenemen. We constateren ook dat beroeps- en bezwaarprocedures lang duren.

Dat betekent dat voor alle projecten het risico aanwezig is dat de kosten kunnen gaan stijgen als gevolg van vertraging of als gevolg van inhoudelijke tegenvallers. We proberen dit zoveel als mogelijk te beheersen door strategieën te ontwikkelen voor risicobeheer, zoals het opstellen van gedegen financiële analyses, het creëren van reserves voor onvoorziene opgaven en zorgvuldig plannen van projecten om risico's te spreiden.

Daarnaast weten we ook dat de wereld niet stil staat en dat er nieuwe vragen en wensen vanuit de politiek en samenleving zullen blijven komen. Het streven is uiteraard om deze vragen en wensen serieus te overwegen, maar tegelijkertijd ook realistisch te blijven kijken naar de financiële, capacitaire en inhoudelijke mogelijkheden voor de uitvoering van deze plannen. De Omgevingsvisie kan daarbij helpend zijn als een permanent en integraal afwegingskader voor het maken van keuzes en het stellen van prioriteiten.

Domein 2. Mens en samenleving

Inleiding

Er zit enorm veel kracht in de Waalwijkse samenleving. Als gemeente willen we daar met onze inzet gericht op bestaanszekerheid, publieke (mentale) gezondheid, gelijke kansen en zorg en veiligheid een actieve bijdrage aan leveren. Daarom hebben we gekozen voor een nieuwe koers – want ondanks al onze inspanningen van de afgelopen jaren neemt de zorgvraag van onze inwoners toe, worden problemen complexer en zijn er onvoldoende mensen om die zorg ook daadwerkelijk uit te voeren. Het moet anders, en dat kan ook: door nóg meer gebruik te maken van de kracht van onze inwoners, en door dingen anders te organiseren; slimmer, dichterbij en samen met onze professionele partners én onze inwoners.

Deze nieuwe koers is uitgewerkt in het implementatieplan 'Samen Redzaam' 2024-2027. Daarmee geven we vorm aan de transformatie van het sociaal domein: we sluiten nóg beter aan bij de kracht van onze samenleving. We ontwikkelen met, voor en door inwoners voorzieningen en activiteiten, toegankelijk voor iedereen. En voor wie dat niet genoeg is, bieden we maatwerk: we blijven als gemeente de toegang tot jeugdhulp, Wmo en schuldhulpverlening.

Het implementatieplan 'Samen Redzaam' richt zich op de beweging van zorg met een indicatie naar samenredzaamheid van inwoners en gemeenschappen. Het gaat op hoofdlijnen over:

- Het versterken van de sociale basis. We doen op dit vlak veel, maar is dat allemaal ook écht nodig? Hoe zetten we onze capaciteit en middelen slimmer en beter in voor en door inwoners? In de sociale basis richten we inloopvoorzieningen en ontmoetingsplekken in en gaan we aan de slag met wijkteams. We gaan sport, cultuur en vrije tijd nadrukkelijk als middel inzetten om onze doelen binnen het sociaal domein te bereiken. We maken hierbij hoofdzakelijk gebruik van beschikbare middelen en capaciteit. Community Building voegen we toe als innovatief element.
- We investeren in indicatievrije ondersteuning, waarmee we inwoners veel dichterbij en laagdrempelig ondersteunen. We zorgen ervoor dat ze niet afhankelijk worden van hulpverlening maar werken nauw samen met de sociale basis om het eigen netwerk van inwoners op te bouwen of te versterken. De indicatievrije dagbesteding en team jeugd en gezin zijn hier voorbeelden van.
- Voor die zorg waarbij een indicatie écht nodig is, richten we de indicatiestelling zo efficiënt mogelijk in. We kijken naar mogelijkheden om zorg indicatievrij aan te bieden en naar de capaciteit die daarvoor nodig is. Hiermee verwachten we een besparing te realiseren zodat het sociaal domein ook in de toekomst beheersbaar blijft in zowel capaciteit als financiële middelen. De samenwerking met medisch verwijzers is hierbij van groot belang.

De sociale basis bouwen we dus hoofdzakelijk op met bestaande middelen. Voor de indicatievrije ondersteuning is een investering nodig, en op individuele zorg met indicaties beogen we een besparing te realiseren. Daarbij is er uiteraard veel samenhang tussen de onderdelen uit het implementatieplan en de reguliere werkzaamheden binnen het sociaal domein. Om die reden hebben we voor deze Kadernota een integraal voorstel gemaakt voor het hele sociale domein. Dat stelt het college en de raad in staat om vanuit samenhang een afweging te maken.

Dit voorstel bevat de volgende onderdelen:

- de ontwikkeling van uitgaven in het sociaal domein;
- voorstellen die volgen uit het implementatieplan;
- voorstellen die volgen uit vastgesteld beleid;
- voorstellen vanuit de reguliere taken;
- dekkingsmiddelen;
- het verwachte besparingspotentieel. Daarin onderscheiden we drie lijnen: landelijk, regionaal en lokaal.

Voor wat betreft de onontkoombaarheden, voorstellen en besparingen maken we inzichtelijk of het gaat om structurele of incidentele middelen.

- Daarnaast hebben we een aantal uitgangspunten benoemd waarop dit voorstel is gebaseerd:
Als we de implementatie niet voldoende kunnen vormgeven, is de kans dat de lasten in het sociaal domein stabiliseren zeer beperkt. De lasten zullen hoe dan ook stijgen en als we niks doen, worden ze onbeheersbaar.
- We werken aan een 0-lijn: we willen het financiële meerjarenbeeld niet negatiever laten worden en streven naar een positief resultaat.
- Eén onderdeel daarvan is een kritische analyse op onze huidige inzet en aanbod. Wat gaan we niet meer doen? Wat gaan we anders doen? Hoe werken we? En sluit dat

aan bij de behoefte van inwoners? We verwachten daardoor een deel van de middelen en capaciteit vrij te maken voor de verdere implementatie.

- Het voldoende vormgeven van de implementatie betreft voornamelijk investeringen op trede 2 en 3.
- We stellen voor om de middelen die we structureel besparen op trede 4 in te zetten voor de verdere investeringen op trede 2 en 3.
- We bekijken waar we de huidige middelen effectiever kunnen inzetten gericht op de doelen uit de implementatie. Dat zit met name in trede 1. Als dit betekent dat we middelen moeten herbestemmen, vraagt dit een raadsbesluit.
- Met het 'ravijnjaar' in het vooruitzicht is het van belang om het overgrote deel van de investering in de implementatie in 2024 en 2025 vorm te geven. Daarbij gaan de kosten voor de (financiële) baten uit. In het voorstel vragen we daarom om een impuls in 2025.
- We willen zowel op inhoud als op financiën op korte termijn effect zien omdat op beide fronten de onbeheersbaarheid toeneemt. Ook dat vraagt om een impuls in 2025.
- In de besparingen, landelijk en regionaal is er een taakstelling, zien we risico's. Om die risico's te ondervangen stellen we voor om een bestemmingsreserve sociaal domein te vormen. Die vullen we enerzijds met middelen die bestemd waren voor het sociaal domein vanuit het rekeningresultaat 2023 en anderzijds met de incidentele investeringsmiddelen die vanuit het Rijk beschikbaar worden gesteld voor de transformatie.

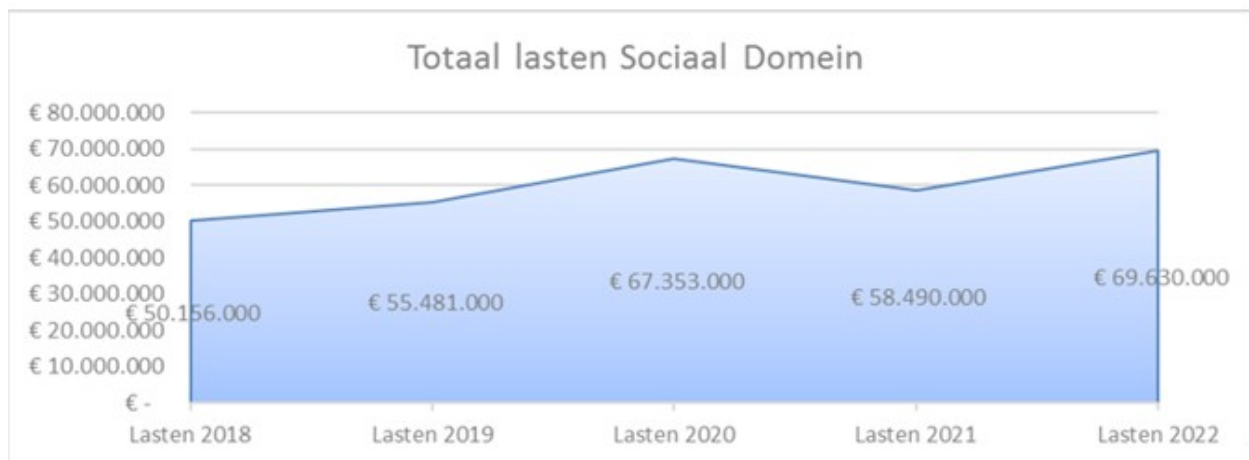
Het totaal van deze uitgangspunten zorgt ervoor dat we verantwoord de koers kunnen implementeren en dus ook op lange termijn de juiste ondersteuning en zorg aan onze inwoners kunnen blijven bieden.

Ontwikkeling van uitgaven in het sociaal domein

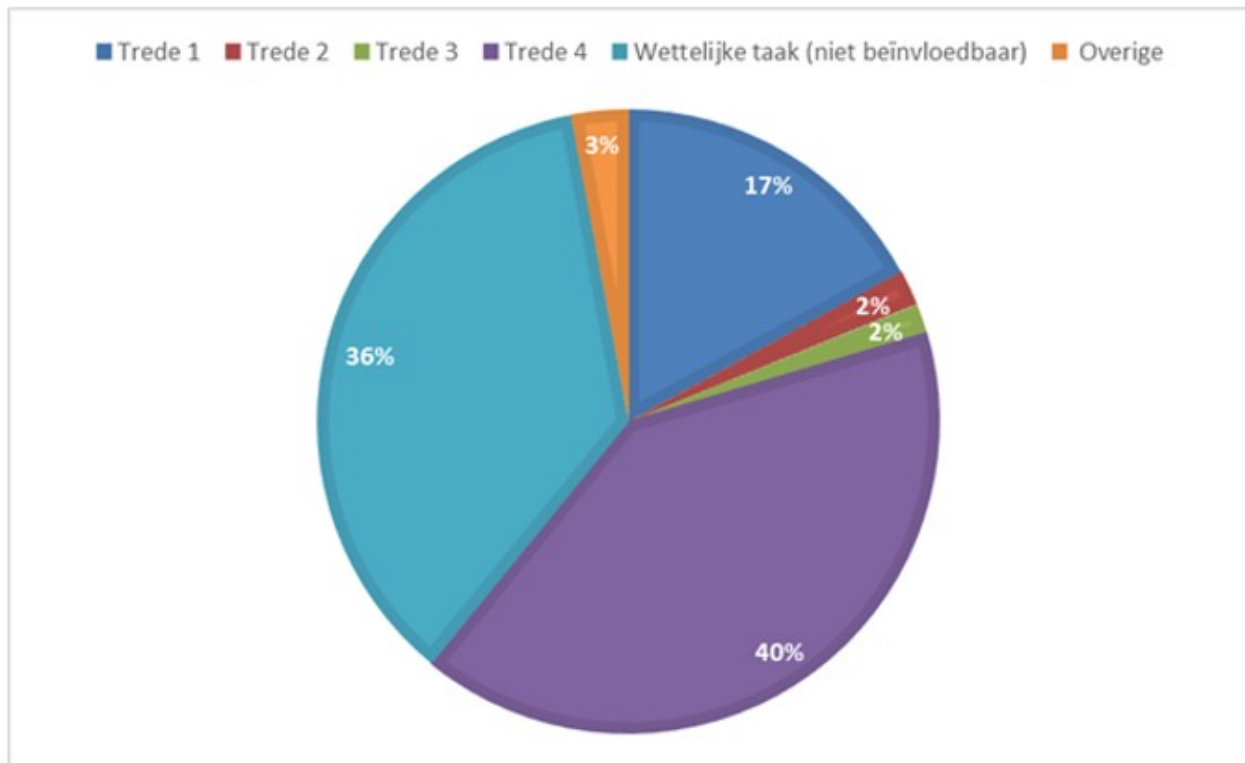
We zien al enkele jaren onze financiële lasten op het sociaal domein stijgen; vanaf 2018 t/m 2022 met ongeveer 39%. Hier zijn verschillende redenen voor, waaronder:

- autonome groei;
- jaarlijkse indexatie;
- toenemende complexiteit van zorgvragen.

De verwachting is dat bij gelijkblijvende inzet, deze stijging doorgaat.

We hebben een eerste vertaling gemaakt van de begrote lasten voor 2024 naar de treden. Dat ziet er als volgt uit:

Hierbij wordt zichtbaar dat er relatief veel middelen worden ingezet op trede 1 en het meeste op trede 4. Op trede 2 en 3 zijn de uitgaven zeer beperkt. Dat sluit aan op de constatering in de Koers en het implementatieplan: een lichte ondersteuningsvraag wordt al vrij snel naar trede 4 verwezen. Om trede 4 te verkleinen, moeten we trede 2 en 3 versterken. Het onderdeel 'wettelijke taken' gaat bijvoorbeeld over gemeenschappelijke regelingen en specifieke uitkeringen. Dit kunnen we financieel niet beïnvloeden.

Landelijke ontwikkelingen met onzekere impact op gemeente Waalwijk

Landelijk zijn er een aantal grote ontwikkelingen die betrekking hebben op het sociaal domein. Omdat we hier een voorstel voor de Kadernota uitwerken gaan we in op de ontwikkelingen die van invloed zijn op de financiën. Dat lichten we hoofdzakelijk vanuit financiën toe en minder vanuit de inhoud. Het gaat over de hervormingsagenda jeugd, de eigen bijdrage bij Wmo, het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Overigens zien we dat de inhoudelijke lijnen in deze ontwikkelingen aansluiten op onze eigen transformatieopgave en -inzet in het implementatieplan.

Besparingspotentieel hervormingsagenda

De maatregelen zoals opgenomen in de Hervormingsagenda tellen op tot een landelijk besparingspotentieel van ongeveer € 1 miljard vanaf het jaar 2026. Voor een deel van de maatregelen (ruim € 650 miljoen) is er overeenstemming tussen het Rijk en de VNG over de mogelijke haalbaarheid van deze maatregelen.

Voor de overige € 380 miljoen zijn er meer onzekerheden. Voor de Kadernota wordt voorgesteld een stelpost op te nemen ten behoeve van een verwachte besparing voor de hervormingsagenda Jeugd. Het Rijk heeft aangegeven om voor een stuk van de stelpost garant te staan.

Inkomensafhankelijke eigen bijdrage WMO

Met de invoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage wordt de hoogte van de eigen bijdrage bij alle maatwerkvoorzieningen afhankelijk van het inkomen. Deze wijziging gaat per 1 januari 2026 in. De invoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage zal helpen om de druk bij gemeenten op (het gebruik van) Wmo-voorzieningen te verlagen en de

(financiële) houdbaarheid van de Wmo 2015 te verbeteren. Hiervoor heeft het Rijk een korting op het gemeentefonds berekend. In onze meerjarenbegroting is naar aanleiding van deze korting van het Rijk via de algemene uitkering een taakstellende bezuiniging opgenomen. In het Integraal Zorgakkoord is echter afgesproken dat gemeenten per 2025 gezamenlijk € 110 miljoen euro per jaar extra krijgen voor Wmo-voorzieningen, waardoor compensatie plaatsvindt. Mogelijkerwijs brengt dit een nadeel vanaf 2026 voor de gemeente Waalwijk. Er wordt echter verwacht dat de gemeente Waalwijk nog nader wordt gecompenseerd. Om deze reden wordt er nog geen mutatie voor de Kadernota 2025 voorgesteld. Daarnaast wordt er voorgesteld om de opgenomen ombuiging WMO ad. 130.000 euro meerjarig te laten vervallen. Reden hiervan is dat het besparingspotentieel van WMO met business cases nader wordt uitgewerkt in opmaat naar de begroting 2025.

Integraal zorgakkoord (IZA) – Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

De financiële vertaling van IZA wordt op dit moment uitgewerkt. Daardoor weten we niet wat de bedragen zijn, maar wel dat deze nog komen. We verwachten dat het ook hier gaat over een incidentele investering waar een structurele besparing tegenover wordt gezet. Dit komt mogelijk pas na de formatie van een nieuw kabinet.

Vanuit GALA worden diverse specifieke uitkeringen beschikbaar gesteld die kunnen worden geïnvesteerd voor specifieke doeleinden. Het gaat hier over incidentele middelen voor de jaren 2024, 2025 en 2026. Voor de IZA gelden nemen we daarom voor nu niks op in de Kadernota. De SPUK gelden vanuit GALA worden waar mogelijk als dekkingsmiddelen ingezet voor de implementatie van de Koers.

Inkoopbesparing regio

Zowel eind 2019 als in 2020 zijn beheersmaatregelen voor de kosten jeugdzorg als taakstelling opgenomen in de meerjarenbegroting van de regio. In de huidige meerjarenbegroting was hiervoor met ingang van 2024 structureel een ombuiging van € 1.385.000 per jaar opgenomen. In het Voorjaarsbericht 2023 is deze geraamde ombuiging met een bedrag van € 1.085.000 verlaagd inzake Persoons Gebonden Budget (€ 500.000) en bijstellen begroting 2024 Hart van Brabant (€ 585.000). Op basis van de concept begroting 2025 komt ook het resterende bedrag van de ombuiging (€ 300.000) te vervallen in de meerjarenbegroting. In die zin kan worden geconcludeerd dat de gewenste ombuiging is gerealiseerd.

Voor de inkoop WMO geldt dat we een eventuele besparing lokaal gaan organiseren, waarbij we in de loop van 2024 gaan kijken naar de mogelijkheden die regionale inkoop biedt.

Lokale vertaling naar de Kadernota 2025 e.v.

Naast de vertaling van de landelijke en regionale ontwikkelingen zetten we lokaal in op drie besparingslijnen die in ieder geval gericht zijn op de 0-lijn. Dit zijn:

- Van individuele inzet naar groepsaanbod.
- Door meer indicatievrije voorzieningen is er minder inzet nodig gericht op indicatiestelling. Er zijn minder indicaties nodig en we versimpelen het proces voor die zorg waar wel een indicatie nodig is. Daarmee streven we naar een verlaging van de capaciteit op trede 4.
- Door indicatievrije voorzieningen is minder inzet van specialistische zorgaanbieders nodig waardoor de zorgkosten voor deze inzet dalen.

Deze besparingslijnen richten zich op het beïnvloedbare deel van de zorgkosten zoals begroot in 2024. De totale zorgkosten in trede 4 zijn € 29,1 miljoen, hiervan is ongeveer 40% direct te beïnvloeden, oftewel € 11,6 miljoen. We nemen hiervoor een besparingslijn op in dit voorstel.

Dekkingsmiddelen

Daarnaast is er de afgelopen maanden gezocht naar dekkingsmiddelen in bestaande budgetten. Dit zijn onder andere de SPUK-middelen. Deze nemen we ook mee in het voorstel.

Samenvattend advies

Financiële aanvraag

De financiële aanvraag is als volgt opgebouwd:

- onontkoombaarheden;
- voorstellen die volgen uit het implementatieplan;
- voorstellen die volgen uit vastgesteld beleid;
- voorstellen vanuit de reguliere taken;
- dekkingsmiddelen.

In onderstaande tabel is weergegeven welke voorstellen er worden gedaan. De eerste 3 voorstellen zijn onontkoombaarheden. Daaronder volgt een 'blok' met aanvragen die een directe relatie hebben met de implementatie van de koers. Het derde 'blok' bevat de voorstellen vanuit de lijn die in meer of mindere mate samenhangen met de implementatie. De tabel bevat een aantal p.m.-posten. Dat doen we omdat we deze ontwikkelingen al zien, maar nog niet weten of en wat de financiële vertaling moet zijn.

Bij de nieuwe voorstellen treft u eerst investeringen aan die betrekking hebben op de implementatie van de Koers (NV2.01 t/m NV2.06). Deze zijn randvoorwaardelijk om enerzijds de juiste en passende zorg te kunnen bieden en anderzijds om de beheersbaarheid te vergroten binnen het Sociaal Domein.

Integraal voorstel

Deze financiële aanvraag, met besparingslijnen vanuit het Rijk, de regio en de lokale vertaling inclusief dekkingsmiddelen, leidt tot het volgende integrale voorstel.

Onontkoombaarheden

Binnen de keten zijn voor deze Kadernota allereerst onontkoombaarheden uitgevraagd. Dit zijn zaken die we sowieso moeten opnemen en waarin we geen of beperkte keuze hebben. De achterliggende individuele voorstellen met toelichting zijn opgenomen in de bijlage van dit advies. Voor domein 2 Mens en samenleving zijn de volgende onontkoombaarheden opgehaald:

<i>Bedragen x € 1.000</i> <i>V=Voordeel</i>		<i>N=Nadeel</i>	2025	2026	2027	2028
<u>Domein 2: Mens en samenleving</u>						
O2.01	Uitvoering Wet versterken regie volkshuisvesting		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
O2.02	Toezichthouder WMO en Jeugdwet	N 77	N 77	N 77	N 77	N 77
O2.03	Hogere bijdrage Baanbrekers begroting 2025	N 968	N 968	N 968	N 968	N 968
Totaal onontkoombaarheden domein 2 Mens en samenleving			N 1.045	N 1.045	N 1.045	N 1.045

Details betreffende deze onontkoombaarheden zijn opgenomen in bijlage 1 Formulieren onontkoombaarheden.

Nieuwe voorstellen

Naast bovengenoemde onontkoombaarheden zijn ook nieuwe voorstellen voor deze Kadernota opgehaald. Voor deze voorstellen is dekking gevonden naar aanleiding van een analyse van de budgetten van domein 2 Mens en samenleving. De voorstellen en dekkingen staan weergegeven in onderstaande tabel. De individuele voorstellen met toelichting zijn ook hier weer opgenomen in de bijlage van dit advies.

Bedragen x € 1.000 N=Nadeel V=Voordeel		2025	2026	2027	2028
<u>Vastgesteld beleid i.r.t. implementatie koers</u>					
NV2.01a	Implementatieplan samen redzaam (incidenteel)	N 1.650	N 432	N 200	
NV2.01b	Implementatieplan samen redzaam (structureel)	N 753	N 753	N 753	N 753
NV2.02	Implementatie WMO beleidsplan	N 135	N 240		
NV2.03	Verhoging beleidsmatige armoedegrens naar 130%	N 295	N 469	N 469	N 469
NV2.04	Beleidsadviseur zorg en veiligheid	N 93	N 93	N 93	N 93
NV2.05	Uitbreiding team Consulenten Wmo	N 347	N 147		
NV2.06	Structurele inzet 2e wijk GGZ'er		N 93	N 93	N 93
<i>Sub - totaal koers Sociaal Domein</i>		N 3.273	N 2.254	N 1.608	N 1.408
<u>Overige voorstellen</u>					
NV2.07	Bekostiging projecten onderwijshuisvesting	V 172	N 180	N 169	N 374
NV2.08	Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening	N 82	N 82	N 82	N 82
NV2.09	Formatie Cluster Vrije Tijd	N 84	N 84	N 84	N 84
NV2.10	Structureel maken (opstart)subsidie Schoenenkwartier		N 203	N 203	N 203
NV2.11	Aanvullingen middelen lening volkshuisvesting	N 15	N 15	N 15	N 15
NV2.12	Verhoging subsidie kinderboerderij	N	N	N	N

		50	50	50	50
NV2.13	Vaste beleidsmedewerker sportaccommodaties	N 93	N 93	N 93	N 93
NV2.14	Inzet mobiel cameratoezicht	N 35	N 25	N 25	N 25
NV2.15	Aanleg extra woonwagenstandplaatsen	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
NV2.16	Verhuizing Bibliotheek	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
NV2.17	Uitvoering n.a.v. onderzoek woningmarkt	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
NV2.18	Invulling vrijetijdsvisie	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
NV2.19	Kleedkamers WSC	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
NV2.20	Vervallen WMO ombuiging	N 130	N 130	N 130	N 130
	Sub - totaal overige voorstellen domein 2	N 317	N 862	N 851	N 1.056
	Totaal nieuwe voorstellen domein 2	N 3.590	N 3.116	N 2.459	N 2.464
NV2.21	<u>Dekking:</u>				
	Dekkingsmiddelen SPUK en bestaande middelen	V 1.046	V 817		
	Stelpost hervormingsagenda jeugd	V 1.400	V 1.400	V 1.400	V 1.400
	Structureel besparingspotentieel Sociaal Domein lokaal	V 694	V 926	V 1.157	V 1.389
	Totaal dekking voorstellen domein 2	V 3.140	V 3.143	V 2.557	V 2.789
Totaal nieuwe voorstellen		N	V	V	V

Details betreffende deze nieuwe voorstellen zijn opgenomen in bijlage 2 Nieuwe voorstellen Mens en Samenleving.

Risico's en vervolgstappen

Het sociaal domein blijft een complex domein waarin meerdere afhankelijkheden spelen (met openeinde regelingen), zoals van het Rijk en de regio, en we hebben te maken met autonome groei. Daarom blijven we de voortgang en de beheersbaarheid volgen met de monitor, en gebruiken we de P&C-cyclus om continu bij te sturen. Vanaf 2018 vindt er een aanzienlijke kostenstijging plaats in het Sociaal Domein door autonome ontwikkelingen, complexere zorgvragen en indexatie. Aannemelijk is dat de lasten binnen het Sociaal Domein ook de komende jaren zullen gaan stijgen. We geloven erin dat we met het implementatieplan Samen Redzaam de juiste maatregelen treffen om deze stijging te stabiliseren en om te buigen naar een positief resultaat.

Risico hierin is of de juiste randvoorwaarden en investeringen (o.a. in capaciteit en middelen) kunnen worden geboden om besparingen te realiseren. Ter onderbouwing moeten hier business cases voor worden uitgewerkt. De bijsturingsmaatregelen moeten op termijn gaan leiden tot kostenreductie. In de Algemene Reserve labelen we € 1 miljoen euro om de financiële risico's van de transformatie af te dekken.

Het verwachte besparingspotentieel lokaal wordt in opmaat naar de begroting 2025 met business cases nader uitgewerkt.

Tot slot

Met de Koers Sociaal Domein en het bijbehorende implementatieplan 'Samen Redzaam' versterken we de veerkracht van de gemeenschap en van al onze inwoners. Hun kracht, hun vragen en behoeften staan centraal. We bieden sneller en beter de juiste ondersteuning, nóg meer vanuit wederzijds vertrouwen en met minder

administratieve rompslomp. Dat klinkt eenvoudig, maar het vraagt om veel aandacht en energie, en om een andere manier van werken voor onze organisatie. We investeren enerzijds om de juiste en passende zorg te kunnen bieden, anderzijds proberen we de beheersbaarheid te vergroten binnen het Sociaal Domein. Hoe we dat precies gaan doen, zal de komende tijd steeds duidelijker worden. Dat dat geen luxe is maar pure noodzaak, staat vast: het moet écht anders.

Domein 3. Bedrijfsvoering en dienstverlening

Inleiding

Als bedrijfsvoering domein zitten we goed beschouwd al langere tijd 'krap in ons jasje'. Daarnaast constateren we ook dat er de afgelopen jaren te weinig aandacht is geweest voor bedrijfsvoering. De focus heeft erg gelegen op de "uitvoering" van ambities en taken, waarbij het houden aan vaste werk- of bedrijfsvoering afspraken steeds verder is ondergesneeuwd. De capaciteit en middelen bij bedrijfsvoering teams is echter niet meegegroeid.

We merken meer en meer dat dit begint te schuren met de ambities van onze gemeente. Bedrijfsvoering dient namelijk het realiseren van deze ambities en de opgaven hiervoor goed te ondersteunen. Momenteel ervaren we de volgende nadelige effecten:

- Er is steeds minder aandacht voor procesafspraken, hetgeen veel reparatiewerk vereist in de bedrijfsvoerings- of besluitvormingsprocessen;
- Een bewuste PCDA-cyclus wordt niet doorlopen;
- De beschikbaarheid van stuurinformatie is verslechterd;

- Er is minder adviescapaciteit beschikbaar voor leidinggevendenden, waardoor bedrijfsvoering aspecten geen vast onderdeel meer zijn van het afwegingskader/ besluitvorming;
- De werkbelasting bij de bedrijfsvoering teams is exponentieel toegenomen (terug te zien in verzuim en verloop).
- Ook in het bedrijfsvoering domein zijn processen steeds complexer geworden. De investeringen om hier adequate oplossingen voor te ontwikkelen (en ons te houden aan afspraken t.b.v. dit domein) zijn achtergebleven. Daarnaast is er ook te weinig op gestuurd. Zo is in Waalwijk in tegenstelling tot andere overheidsorganisaties nog maar weinig geïnvesteerd in datagericht werken, AI-toepassingen of de automatisering van administratieve processen;

Bedrijfsvoering dient als stabiel fundament te fungeren waarop de opgaven die er zijn op een goede manier gerealiseerd kunnen worden. Wendbaarheid is hiervoor essentieel. Dus in welke mate is bedrijfsvoering in staat mee te bewegen met de opgaven die er liggen? Steeds vaker constateren we dus dat onze huidige systemen, capaciteit en processen onvoldoende zijn ingericht om mee te bewegen met de uitdagingen die er zijn.

Voorname effecten geven aan dat bedrijfsvoering nu vaak te reactief is, gefragmenteerd opereert en te weinig wendbaar is. Overigens is dit niet alleen een uitdaging voor Waalwijk maar speelt dit momenteel bij veel gemeenten in Nederland. Om de opgaven die er liggen goed te ondersteunen zijn verbeteringen noodzakelijk. De eerste stap die hiervoor genomen is, is om structureel overleg binnen het domein te organiseren en de krachten te bundelen. Dit om gecoördineerd samen opgaven op te pakken en minder gefragmenteerd te werken. De volgende stap zal zijn dat we in het tweede half jaar van 2024 leidende principes voor bedrijfsvoering gaan opstellen die bepalend zijn voor de werkzaamheden die we uitvoeren. Belangrijke kernwoorden daarin zullen van reactief naar proactief zijn, van produceren van P&C producten naar continu weten, van analyseren naar acteren maar ook afspraak is afspraak en daar mag je ons op aanspreken. Naast de bedrijfsvoering keten speelt de concernstaf hier ook een belangrijke rol in.

Samenvattend advies

Dit advies is gericht op de Kadernota 2025 en geeft aan welke zaken op dit moment nodig zijn voor goede bedrijfsvoering. Het bestaat uit de volgende onderdelen:

- Ontontkoombaarheden;
- Nieuwe voorstellen;
- Voorstel om duurzaam de middelen voor continuïteit van de bedrijfsvoering te garanderen;
- Vervolgstappen;
- Risico's.

Ontontkoombaarheden

Binnen de keten zijn voor deze Kadernota allereerst ontontkoombaarheden uitgevraagd. Dit zijn zaken die we sowieso moeten opnemen en waarin we geen of beperkte keuze hebben. De achterliggende individuele voorstellen met toelichting zijn opgenomen in de bijlage van dit advies. Voor bedrijfsvoering zijn de volgende ontontkoombaarheden opgehaald:

Bedragen x € 1.000 V=Voordeel		N=Nadeel	2025	2026	2027	2028
<u>Domein 3 Bedrijfsvoering en dienstverlening</u>						
O3.01a	Salarisverwerker en software		N	N	N	N

		85	85	85	85
O3.01b	Robuuste HR-capaciteit salarisadministratie	N 315	N 115		
O3.02	E-depot en huisvesting streekarchief SALHA	N 32	N 131	N 82	N 82
O3.03	Facilitaire zaken stadhuis	N 81	N 81	N 81	N 81
Totaal onontkoombaarheden domein 3 Bedrijfsvoering en Dienstverlening		N 513	N 412	N 248	N 248

Details betreffende deze onontkoombaarheden zijn opgenomen in bijlage 1 Formulieren onontkoombaarheden.

Nieuwe voorstellen

Naast bovengenoemde onontkoombaarheden zijn ook nieuwe voorstellen voor deze Kadernota opgehaald. Voor deze voorstellen is dekking gevonden naar aanleiding van een analyse van de budgetten van domein 3 bedrijfsvoering en dienstverlening. De voorstellen en dekkingen staan weergegeven in onderstaande tabel. De individuele voorstellen met toelichting zijn ook hier weer opgenomen in de bijlage van dit advies.

<i>Bedragen x € 1.000</i> <i>V=Voordeel</i>		<i>N=Nadeel</i>	2025	2026	2027	2028
NV3.01	Nieuwe domeinstructuur organisatie	N 600	N 200	N 200	N 200	N 200
NV3.02	Strategische communicatie adviseurs	N 110	N 110			
NV3.03	Tijdelijke capaciteit team Financiën	N 200	N 200			
NV3.04	Personeel TIBF facilitair en catering	N 25	N 25	N 25	N 25	N 25
NV3.05	Vervangen en uitbreiden meubilair Stadhuis		N 14	N 21	N 29	N 29
NV3.06	Werkbudget strategie	N 30	N 30	N 30	N 30	N 30
NV3.07	Contractmanagement (systeem en ondersteuning)	N 35				
NV3.08	Communicatiebudget strategische visie	N 50				
Totaal nieuwe voorstellen domein 3		N	N	N	N	N

	1.057	586	284	284
<u>Dekking:</u>				
NV3.09 Rente schatkistbankieren	V 100	V 100	V 100	V 100
Deelnemingen	V 20	V 20	V 20	V 20
Stelpost arbeidsvoorwaarden	V 100	V 100	V 100	V 100
Stelpost periodieken	V 100	V 100	V 100	V 100
Totaal dekking domein 3	V 320	V 320	V 320	V 320
Totaal nieuwe voorstellen domein 3 Bedrijfsvoering en Dienstverlening	N 737	N 266	V 36	V 36

Details betreffende deze nieuwe voorstellen zijn opgenomen in bijlage 2 nieuwe voorstellen Bedrijfsvoering en Dienstverlening.

Gezien het algemene beeld van bedrijfsvoering zoals eerder geschetst zijn bovenstaande voorstellen nog aan de minimale kant. Er is meer nodig om echt op orde te komen. Echter vraagt de huidige begrotingssituatie ook dat we prudent om gaan met de middelen die er zijn en ook om prioritering. Dus dit zijn voorstellen die we momenteel nodig hebben om "bij" te komen of zelfs ook iets van vooruitgang te boeken (capaciteit communicatie en capaciteit TFIN). Wanneer we straks daadwerkelijk aan de slag gaan in de domeinstructuur zal een algehele inventarisatie gemaakt worden en daar zullen op een later moment dan nog voorstellen voor volgen.

Kijkend naar bovenstaande voorstellen kan allereerst worden gesteld dat door de dekkingsvoorstellen de voorstellen met een structurele impact op de begroting zijn afgedekt. Sterker nog: door de genoemde dekkingsvoorstellen in te zetten blijft er in 2027 en 2028 nog € 36.000 structureel beschikbaar. De kosten voor 2025 en 2026 zijn niet volledig afgedekt. Dit wordt vooral verklaard door de incidentele investering in fase 1 en 2 van de domeinstructuur, het tijdelijk versterken van TFIN en de strategische communicatieadviseur voor communicatie. Dit zijn investeringen die we op dit moment minimaal nodig hebben om vooruit te komen en deze renderen ook op de (midden)lange termijn.

Risico's en vervolgstappen

Vervolgstappen

Zoals gezegd realiseren we met de onontkoombaarheden en de nieuwe voorstellen in dit advies ruimte om "bij" te komen en kunnen we ook de eerste stappen zetten om vooruit te gaan. Natuurlijk blijft het hier niet bij. Op korte termijn starten we daarom met het bepalen van leidende principes voor bedrijfsvoering. Deze principes moeten richting geven aan de

ontwikkeling van bedrijfsvoering. Dit zal eind 2024 afgerond worden waarna doorvertaling in een uitvoeringsplan zal plaatsvinden. Deze zal medio 2025 afgerond zijn. Hierin bepalen we ook wat verder nodig is om een been bij te zetten. Een verdere doorvertaling hiervan zal plaatsvinden in de Kadernota 2026.

Risico's

Mochten er de komende tijd nieuwe ambities en opgaven bij komen in onze gemeente dan heeft bedrijfsvoering niet voldoende ruimte om deze goed te ondersteunen. Idealiter zou het natuurlijk zo moeten zijn dat verantwoordelijken zich hiervoor kunnen beroepen op de bedrijfsvoering lijn. Momenteel lukt dat echter niet en heeft elke extra vraag het gevolg dat er middelen uit projecten vrijgemaakt moeten worden voor extra ondersteuning. Het risico is er dus dat nieuwe vragen niet goed ondersteund kunnen worden zonder dat hier extra middelen voor vrijgemaakt moeten worden. In de bedrijfsvoering visie zullen we ook meenemen hoe we in de toekomst denken dit soort extra ambities en opgaven denken te kunnen realiseren.

5. Reserves

Overzicht belangrijkste reserves

In de jaarrekening 2023 is een compleet overzicht van alle reserves per 31 december 2023 opgenomen. Zie verder: Staat van reserves jaarrekening 2023. In deze Kadernota worden alleen de (beleidsmatig) meest relevante reserves in onderstaande tabel opgenomen. De stand van deze reserves is nog voor de resultaatbestemming van de jaarrekening 2023, waarbij onder andere de stand van de algemene reserve nog wijzigt en de reserve grondexploitatie wordt aangevuld tot € 5 miljoen.

Bedragen x € 1.000	eind 2023
Algemene reserve	30.534
Beleidsreserve	1.717
Reserve grondexploitatie	1.382
Reserve onderwijshuisvesting	6.462

Voor wat betreft de algemene reserve zijn voor de komende jaren op grond van raadsbesluiten nog een aantal onttrekkingen voorzien, die invloed hebben op het "vrij" besteedbaar deel van de algemene reserve.

De prognose van de algemene reserve wordt hierna nog toegelicht.

Algemene Reserve

De Algemene Reserve bedraagt per 31 december 2023 € 30.534.000. We verwachten dat in 2024 de Algemene Reserve zich naar huidig inzicht en op basis van hetgeen we in deze Kadernota voorstellen als volgt ontwikkelt.

Bedragen x € 1.000	stand
Stand per 31 december 2023	30.534
<u>Onttrekkingen 2024 (al eerder besloten):</u>	
Coalitieakkoord 2022 - 2026: onttrekking algemene reserve t.b.v. beleidsreserve	-1.480
Totaal van 16 losse begrotingswijzigingen o.g.v. raadsbesluiten	-2.086
Recent: 2024011 Cofinanciering subsidies herontwikkeling De Els en omgeving	-4.000
Totaal onttrekking 2024 al besloten (in mindering op stand reserve)	-7.566
Nog in 2024 te verwachten voorstel voor budget strategische visie	-100
<u>Sub-totaal 1: Stand algemene reserve per eind 2024 op basis van besluitvorming raad</u>	<u>22.868</u>
<u>Voorlopige toevoegingen / onttrekkingen bij (concept) jaarrekening 2023</u>	
Toevoeging conform (concept-) raadsvoorstel jaarrekening 2023	2.053
Onttrekking uit algemene reserve / resultaat 2022 Oekraïners (naar aparte reserve)	-2.180
<u>Sub-totaal 2: Stand algemene reserve per eind 2024 na concept-raadsvoorstel jaarrekening 2023</u>	<u>22.741</u>
<u>Onttrekkingen 2025 en verder (op basis van besluitvorming raad)</u>	
2025: Coalitieakkoord 2022 - 2026: onttrekking algemene reserve t.b.v. beleidsreserve	-1.150
2026: Coalitieakkoord 2022 - 2026: onttrekking algemene reserve t.b.v. beleidsreserve + 1 wijziging	-517

In bovenstaand indicatief overzicht wordt geen rekening gehouden met meerjarige exploitatiesaldi voor de jaren 2024-2028.

Streven is dat binnen de algemene reserve minimaal € 5 miljoen vrij beschikbaar blijft, mede gelet op risico's en weerstandsvermogen / weerstandsratio. Rekening houdend met dit gegeven is er nog € 16,1 miljoen aan ruimte binnen de algemene reserve.

Voor 2 posten (GOL en transformatie sociaal domein) houden we vooralsnog rekening met de volgende bedragen:

Voorstellen Kadernota 2024:	Bedragen x € 1.000
Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL)	13.000
Risico's transformatie Sociaal Domein ("Samen redzaam")	1.000
Totaal	14.000

Bijzonderheden:

- Het bedrag voor de GOL is ten opzichte van de Kadernota 2024 met € 3 miljoen verhoogd naar € 13 miljoen. Bij de Kadernota 2024 was al een indicatie tussen de € 5 en € 13 miljoen aangegeven.

- Voorstel is om voor risico's transformatie sociaal domein € 1 miljoen op te nemen.

Rekening houdend met bovenstaande bedragen is er nog voor **€ 2,1 miljoen aan vrije ruimte** binnen de algemene reserve.

6. Risico's en voorzieningen

Exploitatierisico's

De risico's bestaan uit:

- Risico's zoals opgenomen in de jaarrekening 2023 in de risicokaarten (zie: Risicokaarten jaarrekening 2023);
- Realisatie van de resterende ombuigingen (stand van zaken is in de samenvatting van het Voorjaarsbericht 2024 beschreven);
- Meerjaren ramingen sociaal domein;
- Uitkomsten Meicirculaire 2024 (algemene uitkering gemeentefonds).

De risico's die in de exploitatiebegroting worden gelopen, zijn uitgeschreven in de paragraaf weerstandsvermogen die behoort bij de begroting en jaarrekening. Dit resulteert in een benodigde weerstandscapaciteit die wordt afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. Daarnaast is voor 2025 een inschatting gemaakte op basis van hetgeen in deze Kadernota wordt voorgesteld.

Voor de jaren 2022 - 2024 wordt in onderstaande tabel uit de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit de weerstandratio afgeleid:

Bedragen x € 1.000	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Kadernota 2025

Beschikbare weerstandscapaciteit	42.484	47.297	47.004	43.192
Benodigde weerstandscapaciteit	16.100	17.500	16.600	17.500
Weerstandratio	2,64	2,70	2,83	2,47

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat op basis van huidige gegevens uit het totaal per eind 2024 van de algemene reserve op grond van raadsbesluiten (zonder resultaatbestemming bij de jaarrekening 2023 = € 22.868.000) en de reserve grondexploitatie per 1 januari 2025 (€ 5 miljoen), vermeerderd met de geraamde opbrengst OZB 2025 (€ 15.224.000) en onvoorzien (€ 100.000). De benodigde weerstandscapaciteit 2025 is indicatief op basis van actuele gegevens uit de jaarrekening 2023. Bij de begroting 2025 wordt deze geactualiseerd.

Een ratio voor het weerstandsvermogen van 1,0 tot 1,4 wordt voldoende geacht. Een ratio van 0,8 tot 1,0 wordt als matig bestempeld, terwijl een ratio boven 1,4 aangemerkt wordt als ruim voldoende.

Met betrekking tot de ratio tussen 2,47 en 2,83 moet wel de kanttekening worden geplaatst dat rekening is gehouden met 100 % verhoging van de OZB (in 2025 voor € 15,2 miljoen). Wordt die voor de Kadernota 2025 buiten beschouwing gelaten, dan zakt de ratio indicatief voor 2025 naar 1,60 en is daarmee nog ruim voldoende.

Investeringsniveau meerjarenbegroting en netto schuldquote

In de raadsinformatiebrief over het robuust financieel perspectief is ook aandacht gevraagd voor de netto schuldquote. Dit kengetal heeft het doel om de hoogte van de schulden van een gemeente te beoordelen en is een weergave van de netto schuld als aandeel van de inkomsten. De hoogte van de inkomsten bepaalt namelijk in belangrijke mate hoeveel schulden een gemeente kan dragen. Hoe hoger het inkomen des te meer schuld een gemeente kan aangaan. Dit kengetal uitgedrukt in procenten wordt de netto schuldquote genoemd. Het geeft een indicatie van het beslag dat de financieringslasten op de exploitatie legt. Hieronder worden twee kengetallen weergegeven zoals deze zijn opgenomen in de begroting 2024. Eén kengetal is gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen en één kengetal is zonder deze correctie. Hierdoor ontstaat meer inzicht in de schuldenlast. Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. Zie helemaal onderaan de tabel met de gegevens voor de jaren 2022 - 2027.

De netto schuldquote is voor 2024 begroot op 103 % en loopt op tot 134 % in 2027.

Gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen bedraagt de netto schuldquote in 2024 91 % en 119 % in 2027. Een percentage beneden de 90 % betekent minst risicovol, tussen de 90 % en 130 % is neutraal en boven de 130 % betekent 'meest risicovol'.

In bovenstaande percentages zitten alle geplande investeringen die bekend waren bij het opstellen van de begroting 2024. Alle nieuwe investeringen die in de Kadernota 2025 worden geaccordeerd hebben hun weerslag op dit percentage. Als alle plannen die nu in de voorbereiding zitten worden geaccordeerd en uitgevoerd dan gaan we dit terugzien in een stijgende netto schuldquote. Het totale bedrag aan investeringen onderweg bedraagt ongeveer € 100 miljoen. Dit betreft grote bedragen voor bijvoorbeeld het GOL (raming extra bijdrage € 13 miljoen), extra benodigde middelen voor onderwijshuisvesting hoofdzakelijk vanwege bijgestelde normbedragen (duurzaamheid) voor ongeveer € 20 miljoen, de doorkijk van het IUP voor 2025 en 2026 wat nog niet opgenomen is in de kredieten (volgt in september; € 26 miljoen), het nieuwe IWW met jaarlijks € 12 miljoen extra investering, en

grote projecten die wat later op de planning staan zoals de windmolens (GODE) en de nieuwe mobiliteitshub. Daarnaast zijn er een aantal projecten die vooruitlopend op de Kadernota naar de raad worden gebracht die ook vele miljoenen aan investeringen bevatten. Tegenover staan de geraamde winstnemingen van de bouwgrondexploitatie. Deze bedragen ongeveer € 30 miljoen. Per saldo resteert echter een financieringsbehoefte van ongeveer € 70 miljoen.

Al met al wordt het investeringsniveau hiermee steeds meer een aandachtspunt voor de gemeente aangezien we al deze investeringen voor het grootste deel zullen moeten financieren en de schuldenlast steeds groter wordt en conform een kengetal als de netto schuldquote onder de aandacht zal komen van zowel de raad als de toezichthouder.

De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen bedraagt wanneer de investeringen conform huidige inschatting worden uitgevoerd 163 %. Vanaf 2026 hebben we te maken met fors lagere inkomsten o.a. vanwege het 'ravijn jaar' en veel incidentele inkomsten die lopen tot en met 2025. Als we de inkomsten met € 30 miljoen verhogen dan bedraagt de netto schuldquote 149 % en gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen 137 %. Indien de netto schuldquote van de gemeente Waalwijk blijft stijgen dan is er sprake van onhoudbare gemeentefinanciën. Er komt dan een moment dat we de oplopende schulden (rente lasten) niet meer kunnen dragen. Een dergelijke uitkomst is een signaal voor de gemeente om aan verbetering van zijn financiële structuur te werken. De provincie zal hier dan ook op toezien. Als de netto schuldquote op de middellange termijn weer daalt dan is er sprake van houdbare gemeentefinanciën.

Bij de jaarrekening zien we jaarlijks dat de werkelijke netto schuldquote afwijkt van de begroting. In de praktijk worden veel geplande investeringen doorgeschoven en hierdoor wordt het werkelijke percentage lager. Als voorbeeld; bij de begroting 2023 is de netto schuldquote begroot op 94 % en bij de jaarrekening is het werkelijk percentage 77 %. Dit betekent niet dat we ons geen zorgen hoeven te maken over het oplopende percentage. Uiteindelijk als alle geplande en nieuwe investeringen worden uitgevoerd dan gaan we te maken krijgen met een te hoge schuldquote. Wij achten het derhalve verstandig om voorlopige terughoudend te zijn met nieuwe (grote) investeringen.

Netto Schuldquote		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
A	Vaste schulden (cf. art 46 BBV)	114.931	149.931	161.316	152.426	197.436	183.515
B	Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	21.298	13.000	21.849	21.149	21.354	21.014
C	Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	16.266	15.500	17.000	17.000	17.000	17.000
	Totaal	152.495	178.431	200.165	190.575	235.790	221.529
D	Financiële activa (cf. art. 36 lid d,e en f)	0	0	0	0	0	0
E	Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	10.135	6.000	4.000	4.000	4.000	4.000
F	Liquide middelen (cf. art. 40 BBV)	963	140	500	500	500	500
G	Overlopende activa (cf. art 40a BBV)	10.312	4.600	4.000	4.000	4.000	4.000
	Totaal	21.410	10.740	8.500	8.500	8.500	8.500
H	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV excl. mutaties reserves)	168.975	178.561	185.531	206.218	161.231	159.616
	Netto Schuldquote						
	(A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	78%	94%	103%	88%	141%	133%

Netto Schuldquote		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen		2022	2023	2024	2025	2026	2027
A	Vaste schulden (cf. art 46 BBV)	114.931	149.931	161.316	152.426	197.436	183.515
B	Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	21.298	13.000	21.849	21.149	21.354	21.014
C	Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	16.266	15.500	17.000	17.000	17.000	17.000
	Totaal	152.495	178.431	200.165	190.575	235.790	221.529
D	Financiële activa (cf. art. 36 lid b,c,d,e en f)	23.076	23.081	22.675	22.675	22.675	22.675
E	Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	10.135	6.000	4.000	4.000	4.000	4.000
F	Liquide middelen (cf. art. 40 BBV)	963	140	500	500	500	500
G	Overlopende activa (cf. art 40a BBV)	10.312	4.600	4.000	4.000	4.000	4.000
	Totaal	44.486	33.821	31.175	31.175	31.175	31.175
H	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (excl. mutaties reserves)	168.975	178.561	185.531	206.218	161.231	159.616
	Netto Schuldquote gecorrigeerd						
	(A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	64%	81%	91%	77%	127%	119%

Grondexploitatie risico's

De reserve grondexploitatie geldt als algemene buffer voor alle risico's binnen de grondexploitatie. Aan de reserve worden onafwendbare verliezen onttrokken en (tussentijdse) winstnemingen toegevoegd. Zoals bekend is door de raad bepaald dat deze reserve minimaal € 5 miljoen moet bedragen. Een saldo beneden dit minimum moet direct vanuit de algemene reserve worden aangevuld. De hoogte van de reserve grondexploitatie wordt jaarlijks in de Nota Grondexploitatie heroverwogen. In het raadsvoorstel voor de jaarrekening 2023 is in vervolg op de Nota Grondexploitatie 2024 opgenomen dat € 3.618.000 vanuit de algemene reserve aan de reserve Grondexploitatie wordt toegevoegd, zodat deze weer op € 5 miljoen uit komt.

Zie ook raadsvoorstel Nota Grondexploitatie 2024.

Om de risico's binnen de grondexploitatie zoveel mogelijk beheersbaar te houden wordt jaarlijks, gelijktijdig met het opstellen van de jaarrekening, een Nota grondexploitatie opgesteld. Hierin vindt een jaarlijkse actualisatie van de kostprijsberekeningen plaats. Indien er sprake is van onafwendbare risico's wordt er ter grootte van de eindwaarde van het gecalculerde verlies een voorziening getroffen ten laste van de reserve grondexploitatie.

Voorzieningen

Voor zover toekomstige verplichtingen niet gedekt kunnen worden in de exploitatie(begroting) dienen hiervoor voorzieningen te worden gevormd.

Eind 2023 bedragen de voorzieningen (exclusief de voorzieningen specifiek verbonden zijn aan de Grondexploitatie) in totaal € 10.723.000:

Bedragen x € 1.000	eind 2023
Voorziening	
Voorziening onderhoud gebouwen	1.834
Voorziening wethouderspensioenen APPA	2.243
Voorziening verlofsparen	780
Voorziening regeling vervroegd uittreden	133
Voorziening afvalstoffenheffing	2.103
Voorziening riolering	3.630
Totaal	10.723

De middelen in de voorzieningen afvalstoffenheffing en riolering kunnen worden gebruikt om de tarieven 2025 (en verder) te matigen.

7. Tarieven in de begroting 2025

Inleiding

De gemeentelijke heffingen zijn, naast de doeluitkeringen van het Rijk en de algemene uitkering uit het gemeentefonds, voor ons een belangrijke bron van inkomsten. Het belastingbeleid in Waalwijk baseren we op twee uitgangspunten: op grond van het coalitieakkoord een inflatiecorrectie voor belastingtarieven en ten hoogste een kostendekkendheid voor de rechten.

Bij de gemeentelijke heffingen wordt dus onderscheid gemaakt naar belastingen en rechten. Bij **belastingen** is er geen directe relatie met een prestatie van de gemeente. De opbrengsten van deze belastingen gebruiken we als algemeen dekkingsmiddel.

We blijven de komende jaren onze gemeentelijke belastingen heffen.

De **rechten** bestaan uit bestemmingsheffingen en retributies. Bij rechten is sprake van het leveren van een tegenprestatie door de gemeente. De geraamde opbrengsten mogen niet hoger zijn dan de geraamde kosten van de gemeente voor de uitoefening van de taak. Dat wil zeggen: niet meer dan honderd procent kostendekkend.

Landelijke ontwikkelingen

Afhankelijk van de landelijke ontwikkelingen hebben we in de toekomst meer mogelijkheden om onze belastingheffing te hervormen. Nog steeds wordt tussen rijk en gemeenten gesproken over een nieuwe of aangepaste financieringssysteem. De wens is om per 2026 tot een nieuwe wijze van bekostigen te komen, waarbij verruiming van het lokale belastinggebied een te onderzoeken onderdeel is. In het rapport 'Betalen betekent betalen' uit 2015 is aanbevolen om te komen tot een significante uitbreiding van het gemeentelijk belastinggebied. Het gaat daarbij om autonome keuzes, niet om het bekostigen van rijksdoeleinden. De auteurs van dit rapport hebben op verzoek van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) een notitie gemaakt ter actualisering van de analyse. De VNG onderschrijft de conclusie uit deze notitie, dat de redenen om te komen tot een significante uitbreiding onverkort gelden. Daarmee is het reeds eerder geformuleerde VNG-standpunt door het bestuur herbevestigd: 'Om maatschappelijke opgaven vanuit de lokale samenleving en met de juiste democratische afweging op te kunnen pakken, is beleidsmatige én financiële armslag noodzakelijk. Er dient daarom een verschuiving plaats te vinden van rijksbelastingen naar het lokale belastinggebied. Daarbij gelden wel enkele randvoorwaarden'. Uitbreiding kan echter in 2026 slechts aan de orde komen als aan de geformuleerde randvoorwaarden is voldaan. Daarbij vormen met name 'de financiële verhoudingen op orde' en 'geen verhoging van de lastendruk' harde ijkpunten. Meer informatie over dit onderwerp is terug te vinden op de website van de VNG: <https://vng.nl/rubrieken/onderwerpen/gemeentelijk-belastinggebied>.

Belastingen

Alle belastingen worden op basis van de door de raad vastgestelde Nota van Uitgangspunten voor de samenstelling van de begroting 2025 (raad 27 juni 2024) aangepast met het inflatiepercentage van 3,5% voor het jaar 2025. Voor de jaren daarna wordt noch aan de batenkant, noch aan de lastenkant rekening gehouden met inflatie (de begroting van de gemeente Waalwijk is in constante prijzen); bijstellingen op grond van inflatie worden per (nieuw) begrotingsjaar steeds opnieuw gezien.

De gemeente Waalwijk kent de volgende belastingen:

- Onroerende Zaakbelastingen (OZB);
- Hondenbelasting;
- Verblijfsbelasting;
- Precariobelasting;
- Parkeerbelasting;

- Forensenbelasting;
- BIZ (Bedrijveninvesteringszone) als opvolger van de reclamebelasting.

Met betrekking tot de parkeertarieven 2025 zal een verhoging voor 2025 nooit precies de 3,5% kunnen zijn, vanwege de uitvoeringsaspecten die daar aan verbonden zijn.

Rechten (bestemmingsheffingen en retributies)

Onder de naam rechten heft de gemeente tarieven voor diverse typen gemeentelijke dienstverlening. Bij rechten is sprake van een directe relatie tussen de heffing en de gemeentelijke taak. De geraamde opbrengsten mogen niet hoger zijn dan de geraamde kosten van de gemeente voor uitoefening van de taak. Belastingplichtig is de aanvrager van de dienst of degene voor wie de dienst is verleend. De tarieven voor gemeentelijke rechten worden (voor zover de tarieven niet aan een wettelijk maximum zijn verbonden) jaarlijks aangepast met een inflatiecorrectie, zoals die in Nota van Uitgangspunten voor de begroting 2025 (raad 27 juni 2024) door de raad is vastgesteld (2025 = 3,5%).

De gemeente Waalwijk kent de volgende rechten:

- rioolheffing;
- afvalstoffenheffing;
- reinigingsrecht;
- leges;
- grafrechten;
- havengeld;
- marktgelden.

Afvalstoffenheffing en rioolrechten

Voor afvalstoffenheffing en rioolrechten mogen de tarieven maximaal kostendekkend zijn, rekening houdend met eventuele inzet van de middelen uit de bijbehorende voorzieningen. Dat zal op basis van de bij de begroting 2025 bekende gegevens worden gezien. In het Integraal Waterplan Waalwijk (IWW) 2025 -2027 (raad 27 juni 2024) is opgenomen dat vanwege toenemende investeringen de rioolrechten per jaar met 3% boven de inflatie (extra) stijgen.

Leges omgevingswet

De raad heeft op 21 december 2024 de legesverordening 2024 vastgesteld. Daarbij zijn benodigde aanpassingen voor de invoering van de Omgevingswet en Wet Kwaliteitsborging verwerkt, met daarbij een heroverweging van de kostendekkendheid van met name de leges Omgevingswet. De legesverordening bestaat uit drie onderdelen, namelijk titel I t/m III. De complexiteit van de legesverordening zit vooral in titel II, de dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/ de omgevingsvergunning. Hier zit ook het grootste deel van onzekerheden en opbrengst; aantal en aard van omgevingsvergunningen laat zich lastig voorspellen. Het lopende jaar (2024) willen we vooral benutten om de legesverordening Titel II te monitoren en voor 2025 mogelijk bij te stellen. Daarom zijn deze extra inkomsten vanuit de legesverordening behandeld als een incidenteel voordeel (in 2024 € 768.000)..

In deze Kadernota 2025 wordt m.b.t. tarieven nog voorgesteld:

- verhoging lege graafmeldingen voor klein geprogrammeerd werk (voorstel NV1.27: structureel € 60.000).

Belastingverordeningen begroting 2025

Bij de begroting 2025 kan de raad nog nadrukkelijk de afweging maken over de voorgenomen tariefaanpassingen.

In het najaar worden ook de bijbehorende belastingverordeningen aan de raad ter besluitvorming voorgelegd: onroerende zaakbelastingen en leges op 12 december 2024 en de overige belastingen en rechten tijdens de begrotingsververgadering op 7 november 2024.

Ophoging inkomsten belastingen en rechten in het kader van robuust financieel perspectief

Kostendekkende tarieven en leges

Met als uitgangspunt het profijtbeginsel willen we onderzoeken of het mogelijk is om bepaalde tarieven te verhogen. Immers, bij een lagere dekkingsgraad dan 100% worden de kosten verrekend via de begroting en betaald betaalt iedere inwoner mee aan dienstverlening die aan specifieke burgers wordt verleend. De volgende mogelijkheden worden onderzocht:

- o In de nieuwe legesverordening 2024 is m.b.t. de invoering van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging besloten om uit te gaan van kostendekkende leges. Als gevolg van deze wijziging is de extra baat die hieruit voortvloeit incidenteel (voor 2024) opgenomen in de begroting. We willen onderzoeken of dit bedrag, of een gedeelte van dit bedrag op basis van de actualiteit structureel kan worden geraamd.

- o Daarnaast willen we onderzoeken of er voor overige leges die nog niet kostendekkend zijn, ruimte is om naar kostendekkende tarieven toe te werken. Voorbeelden van leges waarbij er sprake is van een lage kostendekkendheid zijn haven- en kadegelden en marktgelden.

Verhogen belastingen

Bij belastingheffing is er geen directe relatie met een prestatie van een gemeente. De opbrengsten van belastingen gebruiken we als algemeen dekkingsmiddel. We willen onderzoeken of er ruimte is om bepaalde belastingen te verhogen. Allereerst denken we daarbij aan de OZB. Gezien de lage plaats op de COELO ranglijst is er bij de gemeente Waalwijk sprake van een lage lokale lastendruk. Gezien de hoge kosten waar de gemeente mee geconfronteerd wordt is het een overweging om een groter deel van deze kosten door te belasten aan onze burgers. We willen hiertoe een aantal scenario's uitwerken. Daarnaast onderzoeken we of er nog ruimte is om de verblijfsbelasting en de parkeerbelasting te verhogen.

8. Besluitvorming

Op 20 juni 2024 is een gespreksavond over de Kadernota 2025 gepland, waarbij inwoners en/of fracties deze nota agenderen voor bespreking. Het kaderstellend debat is op 4 juli. Zoals bekend, stelt de raad de Kadernota niet vast, maar wordt de raad verzocht om in te stemmen met de door het college in de Kadernota vastgelegde beleidsrichting alsmede met de door het college voorgestane mutaties ter verwerking in de begroting 2025 en de daarbij behorende meerjarenramingen.

Op basis van de kaderstelling door de raad zullen wij vervolgens de begroting 2025 en het daarbij behorend meerjarenperspectief samenstellen.

Het college gaat ervan uit – en wij zullen ons daartoe inspannen – dat het begrotingsjaar 2025 sluitend aan de raad kan worden voorgelegd. Voor zover wordt afgeweken van de in deze Kadernota door de raad geaccordeerde mutaties, zullen wij dit expliciet in de begroting vermelden.

Bijlage 1: Formulieren onontkoombaarheden

<i>Bedragen x € 1.000</i> <i>N=Nadeel V=Voordeel</i>	2025	2026	2027	2028
<u>Domein 1 Vitale stad</u>				

O1.01	Verhoging onderhoudskosten in exploitatie tbv klein en jaarlijks onderhoud	N 175	N 175	N 175	N 175
O1.02	Verhoging dotatie voorziening onderhoud	N 250	N 250	N 250	N 250
O1.03	Uitfasering TL - verlichting (nood- en vluchtwegverlichting)	N 65	N 36	N 36	N 36
O1.04	Uitfasering TL - verlichting (reguliere verlichting)	0	N 70	N 70	N 70
	Sub - totaal onontkoombaarheden domein 1 Vitale stad	N 490	N 531	N 531	N 531
	<u>Domein 2: Mens en samenleving</u>				
O2.01	Uitvoering Wet versterken regie volkshuisvesting	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
O2.02	Toezichthouder WMO en Jeugdwet	N 77	N 77	N 77	N 77
O2.03	Hogere bijdrage Baanbrekers begroting 2025	N 968	N 968	N 968	N 968
	Sub - totaal onontkoombaarheden domein 2 Mens en samenleving	N 1.045	N 1.045	N 1.045	N 1.045
	<u>Domein 3: Bedrijfsvoering en dienstverlening</u>				
O3.01a	Salarisverwerker en software	N 85	N 85	N 85	N 85
O3.01b	Robuuste HR-capaciteit salarisadministratie	N 315	N 115		
O3.02	E-depot en huisvesting streekarchief SALHA	N 32	N 131	N 82	N 82
O3.03	Facilitaire zaken stadhuis	N 81	N 81	N 81	N 81
	Sub - totaal onontkoombaarheden	N	N	N	N

domein 3: Bedrijfsvoering en dienstverlening		513	412	248	248
<u>Toevoegen jaarschijf 2028</u>					
O4.01	Toevoegen jaarschijf 2028 algemene uitkering			V	535
O4.02	Toevoegen jaarschijf 2028 kapitaallasten IUP			N	261
O4.03	Toevoegen jaarschijf 2028 kapitaallasten vastgoed			N	25
O4.04a	Toevoegen jaarschijf 2028 autonome groei OZB			V	75
O4.04b	Toevoegen jaarschijf 2028 autonome groei wegen / groen			N	75
<i>Sub - totaal toevoegen jaarschijf 2028</i>				V	249
<u>Voorjaarsnota Rijk</u>					
O5.01a/b	Vervallen opschalingskorting / vervroegen financieringssysteem	N 1.797	V 1.770	V 1.754	V 1.738
O5.01c	Bijgestelde indexering (o.b.v. getoetste berekening)	V 996	V 1.306	V 1.221	V 1.194
<i>Sub - totaal Voorjaarsnota Rijk</i>		N 801	V 3.076	V 2.975	V 2.932
Totaal onontkoombaarheden		N 2.849	V 1.088	V 1151	V 1.357

Hieronder worden bovenstaande individuele voorstellen onontkoombaarheden nader toegelicht (zie maatregelen).

Overzicht voorstellen college

Maatregelen

KN25|O1.01 Verhoging onderhoudskosten in exploitatie tbv klein en jaarlijks onderhoud

Onderwerp	KN25 / O1.01 Verhoging onderhoudskosten in exploitatie t.b.v. klein en jaarlijks onderhoud vastgoed			
Team	TORV			
Beleidsveld / programma	8 Ruimtelijke ordening, volkshuisvesting			
Productnummer/-naam	Diversen	Diversen	Portefeuillehouder	S. Schuijffel
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000,-	2025	2026	2027	2028
Lasten	N 175	N 175	N 175	N 175
Baten				
Saldo	N 175	N 175	N 175	N 175
Toelichting				
De actuele bedragen in de begroting zijn ontoereikend om het dagelijks en contractuele onderhoud uit het meer jaren onderhoudsplan uit te kunnen voeren. De actuele kosten worden geraamd op minimaal € 900.000 per jaar, een verhoging met € 175.000 ten opzichte van het tot nu toe beschikbare budget van € 725.000. De € 900.000 is al een spaarzaam bedrag. Op onderhoud is een indexering van 8% per jaar niet vreemd. Indien we onvoldoende middelen hebben, zal klein dagelijks herstel daar als eerste onder lijden, hetgeen we als eerste op de sport locaties zullen gaan merken. Daar gaat erg veel geld naar toe voor herstel. Er zijn onderhoudscontracten die wettelijk verplicht zijn (onderhoud grote installaties en keuringen). Er zijn ook contracten die niet wettelijk verplicht zijn (schoonmaken goten / daken) maar die we hebben om vervolgschade of overlast te voorkomen. In feite is klein dagelijks onderhoud niet "verplicht" het geeft alleen overlast aan gebruikers en huurders. En het niet oplossen van kleine schades kan zorgen voor grotere schades.				
Wettelijk verplicht? NB Wet noemen.	Niet verplicht, maar onontkoombaar		Keuzevrijheid	
	Het uitvoeren van de contracten ten aanzien van onder andere installaties is een wettelijke verplichting. Wanneer het budget niet verhoogd wordt, zal dat ten koste gaan van dagelijks onderhoud en zal het aantal klachten toenemen.		Ja, Bij geen verhoging kunnen genoemde gevolgen c.q. risico's optreden.	

KN25|O1.02 Verhoging dotatie voorziening onderhoud vastgoed

Onderwerp	KN25 / O1.02 Verhoging dotatie voorziening onderhoud vastgoed
Team	TORV
Beleidsveld / programma	Vastgoed

Productnummer/-naam	Diversen	Diversen	Portefeuillehouder	S. Schuijffel
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000,-	2025	2026	2027	2028
Lasten	N 250	N 250	N 250	N 250
Baten				
Saldo	N 250	N 250	N 250	N 250
Toelichting				
Momenteel ligt er een 'bulk' werk aan onderhoud vastgoed dat eigenlijk al gedaan had moeten worden in de afgelopen jaren, maar i.v.m. capaciteit en budget nog niet gedaan is. Dit geeft de noodzaak aan voor het verhogen van de dotatie voor voorziening onderhoud. De komende tijd kan bepaald onderhoud niet meer verder worden uitgesteld. De actuele dotatie aan de voorziening onderhoud (jaarlijks € 950.000) is dus ontoereikend om het onderhoud uit het meerjaren onderhoudsplan uit te kunnen voeren. Om te komen tot een definitief bedrag voor een dekkende dotatie zijn nog verdere verbeteringen en verfijningen het meerjaren onderhoudsplan benodigd, daar wordt momenteel aan gewerkt. In de tussentijd is een verhoogde dotatie aan de voorziening met structureel € 250.000 (van € 950.000 naar € 1.200.000) benodigd om de voorziening niet op zeer korte termijn uit te putten. Het niet verhogen van de dotatie leidt op korte termijn tot risico's v.w.b. achterstallig onderhoud, extra onderhoudskosten i.v.m. achterstallig onderhoud, budget overschrijdingen, extra college en raadsvoorstellen om incidenteel geld op te halen, verminderde conditiescore (kwaliteit) gebouwen, onveilige situaties en klachten van huurders en gebruikers. Vanuit technisch perspectief zullen onderhoudskosten de komende jaren alleen maar toe gaan nemen. Naast dat leveranciers hun kosten met jaarlijks tussen de 5 en 12% laten stijgen, brengen we verduurzamende maatregelen aan, bijvoorbeeld zonnepanelen. Die moeten vervolgens over 15 tot 20 jaar weer vervangen worden en de bijbehorende omvormers over 10 jaar. De kosten van warmtepompen zijn hoger dan die van cv-ketels en de levensduur is korter. Ook stelt de overheid steeds meer eisen ten aanzien van verplichte onderhoudscontracten en keuringen.				
Wettelijk verplicht? NB Wet noemen.	Niet verplicht, maar onontkoombaar		Keuzevrijheid	
Nee. Ook met deze verhoging van de dotatie van de voorziening onderhoud wordt nog niet geheel aangesloten bij het meerjaren onderhoudsplan.			Ja, Bij geen verhoging kunnen genoemde gevolgen c.q. risico's optreden.	

KN25|O1.03 Uutfasering TL-verlichting (nood- en vluchtwegverlichting) en daardoor noodzakelijke vervanging armaturen

Onderwerp	KN25 / O1.03 Uutfasering TL-verlichting (reguliere verlichting)		
Portefeuillehouder	S. Schuijffel		
Team	TORV		
Beleidsveld / programma	8 Ruimtelijke ordening, volkshuisvesting		
Productnummer/-naam	Divers	Diverse	

	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000,-	2025	2026	2027	2028
Lasten : Projectbegeleiding Lasten: Kapitaallasten Baten :	N 65 0	N 36	N 36	N36
Saldo	N 65	N 36	N 36	N 36
Toelichting				
Sinds september 2023 is het niet meer toegestaan om CF- (spaarlampen) en TL-lampen te produceren en importeren in Europa. De verkoop is nog niet verboden maar de voorraad van deze lampen zal snel afnemen waardoor deze binnen afzienbare tijd niet meer verkrijgbaar zullen zijn. Nood- en vluchtweg verlichting heeft nihil last van slijtage. Daarom vervangen we nood- en vluchtweg verlichting enkel wanneer deze defect is. Voor deze incidentele vervangingen nemen we 4 jaarlijks kleine bedragen op in onze onderhoudsplannen, een algehele vervanging vindt binnen het onderhoudsplan / de voorziening onderhoud nooit plaats. Door de uitfasering van CF- en TL- lampen is het nodig alle nog niet LED nood- en vluchtwegarmaturen te vervangen. Het gaat om ca. 1.200 stuks à € 300, een totale investering van € 360.000 met daarnaast € 65.000 voor projectbegeleiding. Het is verplicht de LED armaturen iedere 12 jaar te vervangen. Deze armaturen kennen een relatief klein aantal branduren en een zeer beperkte verlichtingssterkte. De energiebesparing is daarom nihil. Voorstel is daarom om de investering van € 360.000 in 12 jaar af te schrijven; kapitaallasten daarvan zijn hierboven opgenomen.				
Wettelijk verplicht? NB Wet noemen.	Niet verplicht, maar onontkoombaar		Keuzevrijheid	
Als het eenmaal LED is, moeten deze iedere 12 jaar worden vervangen.	Het vervangen van TL- en CF armaturen is niet verplicht, de productie van deze lampen is binnen Europa sinds 2023 echter verboden. Op dit moment worden de voorraden opgemaakt, maar wanneer deze uitgeput zijn is enkel het toepassen van LED nog toegestaan. www.rijksoverheid.nl		Ja	

KN25|01.04 Uutfasering TL-verlichting (reguliere verlichting)

Onderwerp	KN25 / 01.04 Uutfasering TL-verlichting (reguliere verlichting)	
Portefeuillehouder	S. Schuiffel	
Team	TORF	
Beleidsveld / programma	Vastgoed	
Productnummer/-naam	Divers	Divers

	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000,-	2025	2026	2027	2028
Lasten : Kapitaallasten Lasten : besparing door LED Baten		N 70 p.m.	N 70 p.m.	N 70 p.m.
Saldo		N 70	N 70	N 70
Toelichting Sinds september 2023 is het niet meer toegestaan om CF- (spaarlampen) en TL-lampen te produceren en importeren in Europa. De verkoop is nog niet verboden maar de voorraad van deze lampen zal snel afnemen waardoor deze binnen afzienbare tijd niet meer verkrijgbaar zullen zijn. Armaturen worden normaliter 1 x per 40 jaar vervangen. Doordat (vooral) de TL-5 en TL-8 armaturen niet meer geproduceerd moeten worden is het noodzakelijk om in de komende jaren versneld alle CF- en TL-verlichtingsarmaturen te vervangen. Grofweg gaat het om alle armaturen ouder dan 5 jaar. Tot die tijd is voornamelijk TL-5 aangebracht. Op dit moment worden op diverse locaties al armaturen vanuit de projecten verduurzaming en bijvoorbeeld de DUMAVA subsidie vervangen. Binnen de onderhoudsplannen en de voorziening onderhoud zijn beperkt middelen beschikbaar voor de vervanging. Met de beschikbare middelen is het niet mogelijk alle objecten te voorzien van LED armaturen voordat de lampen niet meer beschikbaar zijn, een versnelling ten opzichte van de geplande vervangingen is dus noodzakelijk. De kosten zijn zoveel als mogelijk geraamd aan de hand van daadwerkelijke aantallen uit smartscans en energielabels met daarbij projectbegeleiding. De totale investering is € 700.000. LED armaturen gaan helaas geen 40 jaar mee. Dat was wel zo met de oude aluminium TL-bakken, daarvan kon je oneindig de starters en lampen vervangen. Een goede kwaliteit LED armatuur gaat 30 tot 35 duizend branduren mee, dat is ongeveer 15 jaar. Afschrijven kan dus in maximaal 15 jaar (gelijk aan de duurzaamheidsmaatregel). Het vervangen van armaturen is veelal een eigenaarsverplichting in onze huurcontracten. Je kunt een huurder niet verplichten daar een bijdrage in te leveren. Daar waar het onze eigen locaties betreft zou het letterlijk een besparing in de exploitatiekosten van de locatie zijn. De omvang van de besparing is natuurlijk wel afhankelijk van het aantal lampen en branduren van de locatie. Voor ca. 1/3 van de locaties kan het interessant zijn een calculatie van de besparing te maken; vooralsnog is hierboven daarvoor een "p.m." opgenomen.				
Wettelijk verplicht? NB Wet noemen.	Niet verplicht, maar onontkoombaar	Keuzevrijheid		
Voor ca. 18 gebouwen is de gemeente 'informatieplichtig' ten aanzien van verduurzamende maatregelen. Daardoor is het realiseren van verduurzamingsmaatregelen met een terugverdientijd korter dan 5 jaar een verplichting. Voor LED verlichting met een redelijk aantal branduren is dat van toepassing waardoor de aanpassing wettelijk verplicht is. https://www.rvo.nl/onderwerpen/energiebesparingsplicht/informatieplicht-energiebesparing-0	Voor ca. 55 gebouwen is het vervangen van de verlichting niet verplicht omdat de Informatieplicht hier niet van toepassing is. Het versnellen van de vervanging op deze andere locaties is niet verplicht. Enkel doordat lampen straks niet meer vervangen kunnen worden, is het noodzakelijk het armatuur te vervangen. Doordat kleur en lichtintensiteit anders zijn is er geen keus dan de armaturen van een gehele ruimte te vervangen en uiteindelijk dient toch alle verlichting vervangen te worden omdat lampen binnen	Nee, voor de 18 panden uit de informatie plicht. Ja, voor de overige gebouwen.		

	afzienbare tijd niet meer beschikbaar zijn. Voor de laatste ca. 15 gebouwen is de vervanging niet van toepassing omdat het een woning betreft of omdat er geen tot zeer beperkt verlichting aanwezig is. www.rijksoverheid.nl	
--	---	--

KN25|02.01 Uitvoering Wet versterken regie volkshuisvesting

Onderwerp	KN25 / 02.01 Uitvoering Wet versterken regie volkshuisvesting			
Team	TMAO			
Beleidsveld / programma	8 Ruimtelijke ordening, volkshuisvesting			
Productnummer/-naam	809	Wonen	Portefeuillehouder	A. de Jong
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000,-	2025	2026	2027	2028
Lasten	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Baten				
Saldo	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Toelichting				
Naar verwachting treedt op 1 januari 2025 de Wet versterking regie volkshuisvesting in werking. In deze wet staan zaken die door gemeenten opgepakt moeten gaan worden. Dat gaat onder andere om: verplichte uitvoerigere monitoring van de woningmarkt, opstellen van een verplicht volkshuisvestingsprogramma incl. overleg en afstemming daarover met stakeholders, de verplichting om periodiek woningmarktonderzoek te gaan doen, kosten gemoeid met het verplicht instellen en uitvoeren van een (regionaal afgestemde) urgentieregeling. De eenmalige kosten worden voor gemeenten ingeschat op ruim € 169.000 per gemeente. In dit bedrag is de inzet van medewerkers meegenomen (naar verwachting kost de invoering van de wet ruim 1,1 fte verdeeld over verschillende disciplines). De structurele kosten worden voor gemeenten ingeschat op ruim € 135.500 per gemeente. In dit bedrag is de inzet van medewerkers meegenomen (naar verwachting kost de structurele uitvoering van de wet bijna 1 fte verdeeld over verschillende disciplines). Bij beide inschattingen moet opgemerkt worden dat hierin nog erg veel onzekerheid zit, dus dat de daadwerkelijke kosten en ureninzet voor gemeenten nog aardig af kan wijken. Het is nog onduidelijk hoeverre het rijk gemeenten tegemoet gaat komen in de eenmalige en structurele kosten die zij gaan maken. Door de VNG is aangedrongen op voldoende compensatie. In afwachting van verdere duidelijkheid wordt nu voorgesteld om vooralsnog een "p.m."-post op te nemen.				
Wettelijk verplicht? NB Wet noemen.	Niet verplicht, maar onontkoombaar		Keuzevrijheid	
Wetsvoorstel versterken regie volkshuisvesting (in memorie van toelichting is financiële paragraaf opgenomen waarin de			Nee	

kosten voor gemeenten uiteengezet worden) Na invoering van de wet zijn gemeenten verplicht een aantal zaken op te pakken.		
---	--	--

KN25|02.02 Toezichthouder WMO en Jeugdwet

Onderwerp	KN25 / 02.02 Toezichthouder WMO en Jeugdwet			
Team	TMAO			
Beleidsveld / programma				
Productnummer/-naam	xxx	xxx	Portefeuillehouder	xxx
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000,-	2025	2026	2027	2028
Lasten	N 77	N 77	N 77	N 77
Baten				
Saldo	N 77	N 77	N 77	N 77
Toelichting				
Toezicht, zowel op rechtmatigheid als op kwaliteit binnen de Wmo en Jeugdwet, richt zich op de bescherming van (kwetsbare) burgers. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het organiseren van de toezichtsfunctie in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Jeugdwet (Jw). Deze verplichting is wettelijk vastgelegd. De gemeente kan daarvoor een toezichthouder door het college laten aanwijzen. In 2022 was dit toezicht gefinancierd met incidentele middelen. Met ingang van 2023 heeft gemeente Waalwijk geen eigen toezichthouder meer. Om de continuïteit voor de uitvoering van toezichtsonderzoeken te borgen is gemeente Tilburg gemandateerd. Gemeente Tilburg beschikt over een afdeling Toezicht die kan worden ingeschakeld wanneer een toezichtsonderzoek nodig wordt geacht. Het initiatief voor het verzoek tot uitvoeren van een toezichtsonderzoek berust bij de gemeente Waalwijk. Gemeente Tilburg heeft aangegeven de rol van Toezichthouder te willen vervullen voor de gehele regio Hart van Brabant en hiertoe een inhoudelijk en financieel voorstel maken. Vanaf 2023 heeft Tilburg kosteloos deze dienstverlening geleverd en heeft aangegeven vanaf 2024 hier kosten voor in rekening te gaan brengen. Afhankelijk van dit voorstel kiezen we voor uitvoering van het Toezicht door de gemeente Tilburg, of voor het aanstellen van een eigen Toezichthouder. In elke van de beide opties zijn er financiële middelen nodig. Ter bepaling van de hoogte van de benodigde middelen gaan we uit van het scenario dat we een eigen Toezichthouder aanstellen. De geraamde kosten zijn € 76.850 (incl. werkgeverslasten) per jaar (Grondslag 32 uur per week, loonschaal 10).				
Wettelijk verplicht? NB Wet noemen.	Niet verplicht, maar onontkoombaar		Keuzevrijheid	
Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Jeugdwet (Jw)			Nee	

KN25|02.03 Hogere bijdrage Baanbrekers begroting 2025

Onderwerp	KN25 / 02.03 Hogere bijdrage Baanbrekers begroting 2025
Team	TMAO
Beleidsveld /	6 Sociaal domein

programma					
Productnummer/-naam	616	Uitstroombevordering	Portefeuillehouder	F. Spierings	
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast				
Bedragen x € 1.000,-	2025	2026	2027	2028	
Lasten					
Via access (3.5%)	N 1.628	N 1.704	N 1.760	N 1.739	
Gelet op	V 232	V 232	V 232	V 232	
zienswijze nu	V 428	V 504	V 559	V 538	
niet opnemen					
Baten					
Saldo	N 968	N 968	N 968	N 968	
Toelichting					
Eerder is de oorspronkelijke begroting 2024 van Baanbrekers geactualiseerd (raad 11 april 2024), waarna de bijdrage aan Baanbrekers voor 2024 op € 6.639.000 staat. De stijging voor 2024 is verwerkt in het Voorjaarsbericht 2024. Voor 2025 en verder is bij deze wijziging van de begroting 2024 door Baanbrekers nog niet aangegeven wat het meerjarige effect zou zijn. Inmiddels is de concept-begroting 2025 van Baanbrekers ontvangen, deze laat ten opzichte van onze begroting 2025 een forse verdere stijging zien van de gemeentelijke bijdrage. Rekening houdend met de verwachting dat 3,5% van de hogere bijdrage aan Baanbrekers via het accres van de algemene uitkering bij de meicirculaire 2024 wordt gecompenseerd, blijft bovenstaande reeks aan extra stijging 2025 en verder over. Zie tevens berekening in tabel hieronder:					
Bijdrage Baanbrekers	2024	2025	2026	2027	2028
Huidige Begroting gemeente Waalwijk	€ 5.671.138	€ 5.817.277	€ 5.730.608	€ 5.698.018	€ 5.698.018
Bijstelling Raadsbesluit 11 april 2024	€ 967.572				
Begroting 2025 Baanbrekers	€ 6.638.710	€ 7.445.552	€ 7.434.685	€ 7.457.705	€ 7.436.777
Verschil		€ 1.628.275	€ 1.704.077	€ 1.759.687	€ 1.738.759
Stelpost Indexatie 3,5% van € 6.638.710		€ 232.355	€ 232.355	€ 232.355	€ 232.355
Onontkoombaarheid in kadernota		€ 1.395.920	€ 1.471.722	€ 1.527.332	€ 1.506.404
Bijbehorend raadsvoorstel met zienswijze is geagendeerd voor de raad van 27 juni 2024.					
N.B.:					
In raadsinformatiebrief 027-24 Robuust Financieel Perspectief was voor de jaren 2025-2028 al indicatief rekening gehouden met een structureel nadeel van € 968.000 op basis van het raadsvoorstel wijziging begroting 2024. Gelet op het raadsvoorstel met zienswijze blijven we rekening houden met deze € 968.000. Op 2 september 2024 stelt het Algemeen Bestuur naar aanleiding van de reacties van de 3 gemeenten de begroting 2025 vast. De effecten van dit besluit verwerken wij in onze begroting 2025. Het risico bestaat dat indien onze zienswijze niet wordt overgenomen, het effect daarvan nog in onze begroting financieel vertaald moet worden, met een (mogelijk) negatief effect van (afgerond) € 0,4 à € 0,5 miljoen per jaar; de niet afgeronde bedragen zijn in de eerste tabel opgenomen op de regel "Gelet op zienswijze nu niet opnemen".					
Wettelijk verplicht? NB Wet noemen.	Niet verplicht, maar onontkoombaar			Keuzevrijheid	
	Betreft Gemeenschappelijke Regeling Baanbrekers, bijdrage 2025 en verder in begroting gemeente Waalwijk moet gelijk zijn aan bijdrage Waalwijk in begroting 2025 Baanbrekers. Nu wel zienswijze ingediend.			Nee (na definitief besluit Algemeen Bestuur Baanbrekers op 2 september 2024).	

KN25|03.01 Robuuste HR-capaciteit / salarisadministratie

Onderwerp	KN25 / 03.01 Robuuste HR-capaciteit / salarisadministratie			
Team	THRM			
Beleidsveld / programma	0.3 Bestuur en ondersteuning			
Productnummer / -naam	028 Overhead		Portefeuillehouder	S. Ausems
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000,-	2025	2026	2027	2028
Lasten structureel	N 85	N 85	N 85	N 85
Lasten incidenteel	N 315	N 115		
Baten				
Saldo	N 400	N 200	N 85	N 85

Toelichting

In 2022 is besloten om de salarisverwerking extern te organiseren. Dit onder gelijktijdige vervanging van de e-HRM-software. De uitbesteding van de salarisverwerking heeft niet de geraamde bezuiniging opgeleverd (begrotingsaanpassing in 2021). Hoewel op voorhand een personele bezuiniging is gerealiseerd bij de personeels- en salarisadministratie (PSA), heeft de externe salarisverwerking bij de huidige contractpartij ertoe geleid dat extra personele capaciteit is ingehuurd. Daarnaast blijkt dat de aanbestede e-HRM-software niet voldoet aan het programma van eisen en stand der techniek. Ook dit heeft geleid tot een behoefte aan extra personele capaciteit. Inmiddels is in 2024 een juridische procedure gestart, waarvan de uitkomst kan zijn dat het contract met de externe salarisverwerker en softwareleverancier wordt ontbonden. De salarisverwerking en de software zijn in één uitvraag aanbesteed, waardoor het ontbinden van het contract in principe leidt tot het beëindigen van beide diensten.

De huidige formatie van 1,75 fte PSA medewerker is te kwetsbaar gebleken. Dit houdt o.a. verband met de kwaliteit van de externe salarisverwerking, maar ook met het op orde hebben van onze eigen administratie/ processen én het feit dat voor functioneel beheer geen capaciteit is. Er wordt nu 3 x 24 uur bij PSA ingehuurd en 1,67 fte bij HR-advies. Zelfs al zou de externe salarisverwerker wel goed functioneren, dan nog is de capaciteit kwetsbaar omdat het doorgeven van salarismutaties tijd vergt en er bepaalde werkzaamheden toch door de gemeente moeten worden uitgevoerd (ondersteuning adviseurs, functioneel beheer, jaarlijkse werkzaamheden in het kader van de P&C cyclus, etc.).

Er zijn meerdere scenario's denkbaar.

1. 0-scenario: huidige situatie blijft gelijk (software en externe salarisverwerker blijft gelijk). De kosten voor de salarisverwerking bedragen ca. € 30.000. De kosten voor het softwarepakket bedragen ca. € 20.000. Deze kosten zitten nog niet structureel goed in de begroting verwerkt. In dit scenario wordt de behoefte aan extra personele capaciteit bij PSA op 2,5 medewerkers ingeschat. Daarin is ruimte voor functioneel beheer meegenomen. De inhuur wordt aldus vervangen door vaste medewerkers.

Categorie	Kosten	Toelichting
Personeel	€ 192.000	schaal 8: 2,5fte x € 76.713
Externe salarisverwerking	€ 21.000	440 mdw x €4 x 12 mnd
Software	€ 16.000	440 mdw x € 3 x 12 mnd
Totaal structureel	€ 229.000	
Incidenteel	€ 150.000	Inhuur HR-advies 47 wkn x 32 uur x €100

2. Intern-nieuw: de salarisverwerking wordt weer intern georganiseerd onder vervanging van het huidige softwarepakket. In dit scenario wordt de behoefte aan extra personele capaciteit ingeschat op 2 medewerkers PSA schaal 8 en 1 ondersteuner PSA

schaal 6. Voor de vervanging van de software is AFAS als referentie gebruikt (prijzen opgevraagd). AFAS heeft een HR toepassing en ERP (waarin ook FIN zit).

Categorie	Kosten	Toelichting
Personeel	€ 254.000	(€191782,50 + €62.379)
Externe salarisverwerking	-	
Software	€ 34.000	AFAS HR licentie (ERP €12,30) 440 mdw x € 6,50 x 12 mnd
Totaal structureel	€ 288.000	
Incidenteel	€ 200.000	Kosten consultancy, projectleiding, interne uren, etc.

3. Extern-nieuw: salarisverwerking wordt extern georganiseerd onder vervanging van het huidige softwarepakket. De formatie van PSA wordt uitgebreid met 1,5 fte (schaal 8). De formatie-uitbreiding is afhankelijk van de kwaliteit van de externe salarisverwerking. Hierbij is rekening gehouden met capaciteit voor functioneel beheer en informatieveiligheid. Dit is het voorkeurscenario omdat een PSA niet snel is opgetuigd in de huidige arbeidsmarkt (gerenommeerde partijen: IJK, Salure, Simplex).

Categorie	Kosten	Toelichting
Externe salarisverwerking	€ 50.000	referentie OMWB (belegd bij IJK)
Software	€ 34.000	AFAS HR licentie (ERP €12,30) 440 mdw x € 6,50 x 12 mnd
Totaal structureel	€ 84.000	
Personeel incidenteel	€ 115.000	Schaal 8: 1,5 x € 76.713
e-HRM incidenteel	€ 200.000	Kosten consultancy, projectleiding, interne uren, etc.
Totaal incidenteel	€ 315.000	

Wettelijk verplicht? NB Wet noemen.	Niet verplicht, maar onontkoombaar	Keuzevrijheid
	De huidige situatie is niet houdbaar: - De huidige kosten voor software en functioneel beheer zijn nog niet goed in de begroting verwerkt; - De inhuurkosten lopen te hoog op (2023: ca. € 730.000); - Er is sprake van onevenredig hoog verzuim en uitval van mdw. HRM als gevolg van de situatie; - Er is in de huidige situatie sprake van faalkosten/ naheffingen/ boetes en ontevreden medewerkers. Een goede salarisadministratie is een basisvoorwaarde voor een goed functionerend ambtelijk apparaat. Deze kosten zijn te relateren aan de nakoming van wettelijke verplichtingen op grond van het Burgerlijk Wetboek (i.c. het arbeidsrecht), CAO en lokale regelingen. Deze kosten zijn niet te sturen door ambities naar beneden bij te stellen en om deze reden onontkoombaar. Bij de actualisatie van de begroting in 2021 is vanaf 2023 een bezuiniging ingeboekt van € 25.000. Deze bezuiniging is nergens op gebaseerd. Eerder zijn al fte bezuinigd bij PSA. Er zijn meerdere scenario's denkbaar als het gaat om de noodzakelijke oplossing.	Ja / Nee

	Scenario 3 is het voorkeursscenario. AFAS geldt puur als referentie. Niet is gezegd dat dit pakket het ook moet worden. Kostenindicatie is opgevraagd bij AFAS accountmanager. Voor de uitbesteding van de salarisadministratie is contact gelegd met directeur Bedrijfsvoering OMWB. N.B.: ook in 2024 zijn nog extra kosten te verwachten; is ook in Voorjaarsbericht 2024 opgenomen.	
--	--	--

KN25|03.02 E-depot en huisvesting Streekarchief SALHA

Onderwerp	KN25 / 03.02 E-depot en huisvesting Streekarchief SALHA			
Team	TIBF			
Beleidsveld / programma	5 Sport cultuur en recreatie			
Productnummer/-naam	513	Gemeentearchief	Portefeuillehouder	F. Spierings
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000,-	2025	2026	2027	2028
Lasten e-depot				
Lasten huisvesting:				
Structurele lasten (€ 42.000 + € 7.500)	N 32	N 32	N 32	N 32
Incidentele lasten (€ 32.500 + € 16.500)	0	N 50 N 49	N 50 p.m.	N 50 0
Baten				
Saldo	N 32	N 131	N 82	N 82
Toelichting				
E-Depot Streekarchief SALHA Overheden zijn volgens de Archiefwet 1995 verplicht informatie in goede, geordende en toegankelijke staat te houden en te bewaren informatie na maximaal 20 jaar (in de nieuwe Archiefwet 10 jaar) over te brengen naar een archiefbewaarplaats. Fysieke bestanden gaan naar het fysieke depot. In 2008 zijn we binnen de gemeentelijke organisatie digitaal gaan werken. Digitale bestanden moeten naar een digitaal depot, een zogenaamd e-depot. Waalwijk (en ook de andere deelnemers van het Streekarchief) wil vanwege de inrichting en ingebruikname van een nieuw zaakstelsel in 2024 digitale bestanden overdragen en uitplaatsen naar het e-depot. Het Streekarchief is dit aan het voorbereiden en heeft hier in hun kadernota geld voor gevraagd (€ 32.000 structureel). De raad is hier op 11 april 2024 mee akkoord gegaan. Voor de volledigheid melden wij hier dat er ook nog hogere kosten zijn vanwege de stijgende salariskosten ad € 18.000. Dit wordt later meegenomen bij het opstellen van de gemeentelijke begroting 2025 en is geen onderdeel van deze kadernota. Huisvesting Streekarchief (GR SALHA) Alle kosten die verband houden met de nieuwbouw van een depot en de verbouwing van het huidige pand zijn in beeld gebracht. Belangrijk om te weten is dat het in deze fase (stand inzicht eind 2023) gaat om indicatieve/richtinggevende bedragen. Zo zijn de bouwkosten berekend op basis van prijspeil 1-1-2023 en zijn er inschattingen gemaakt van de hoogte van de frictiekosten. In de volgende fase zal een nadere detaillering plaatsvinden en kunnen bedragen mogelijk afwijken. Alle kosten moeten als onontkoombaarheid worden meegenomen in de gemeentelijke Kadernota 2025 zodat de kosten vanaf 2026 zijn gedekt binnen de gemeentelijke begroting. Dit is conform raadsbesluit van 23 november 2023.				
Wettelijk verplicht? NB Wet noemen.	Niet verplicht, maar onontkoombaar		Keuzevrijheid	

E-depot: archiefwet	Raadsvoorstel en besluit 11 april 2024 Om aan de archiefwet te kunnen voldoen, moeten voorzieningen worden getroffen (E-depot) om digitale bestanden naar een archief te kunnen uitplaatsen of overdragen.	Nee
Huisvesting: Nee	Raadsbesluit 23-11-2023 Met 2 andere deelnemers in de GR (gemeenten Altena en Heusden) voor verantwoordelijk.	Nee, niet meer.

KN25|03.03 Facilitaire zaken stadhuis

Onderwerp	KN25 / 03.03 Facilitaire zaken stadhuis			
Team	TIBF			
Beleidsveld / programma	0 Bestuur en ondersteuning			
Productnummer/-naam	021	Huisvesting	Portefeuillehouder	S. Schuijffel
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000,-	2025	2026	2027	2028
Lasten onderhoud en schoonmaak	N 55	N 55	N 55	N 55
Lasten inrichting hal	N 6	N 6	N 6	N 6
Lasten warme dranken	N 20	N 20	N 20	N 20
Baten	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Saldo	N 81 + p.m.	N 81 + p.m.	N 81 + p.m.	N 81 + p.m.
Toelichting				
Onderhoud & schoonmaak Het Stadhuis is inmiddels 14 jaar oud en het aantal gebruikers van het gebouw is toegenomen. Het huidige budget van het stadhuis is ontoereikend om de kosten van het toenemende onderhoud, de reparaties en aanpassingen te dekken. Voorbeelden hiervan zijn vervanging defect meubilair, reparaties van keuken installaties, uitbreiding of vervanging van audiovisuele middelen en schilderwerk. In 2023 was er een overschrijding op onderhoud en reparaties van € 65.000, die deels veroorzaakt wordt door structurele uitgaven. Ook in de jaarrekening van 2022 was er een overschrijding van € 22.000. In de jaren daarvoor schommelde de overschrijding tussen de € 12.000 en € 20.000. Daarom verzoeken we om het budget op de kostenplaats Stadhuis (6021010), Onderhoud & reparaties (438007) structureel met € 30.000 te verhogen. De schoonmaakkosten stijgen de afgelopen tijd sterk door indexering van lonen en prijzen. In 2023 was dit een prijsstijging van bijna 13%. Daarom verzoeken we om het budget op de kostenplaats Stadhuis (6021010), Schoonmaak (438008) structureel met € 25.000 te verhogen. Wachtgedeelte hal Stadhuis De wachtbankjes van het wachtgedeelte in de hal zijn versleten en aan vervanging toe. Er is geen krediet beschikbaar				

voor het vervangen van meubilair. Daarom verzoek we om hier een budget voor beschikbaar te stellen van € 6.000 (€ 4.500 kapitaallasten + € 1.500 exploitatiekosten). Het betreft een investering van € 40.000 die in 10 jaar wordt afgeschreven.

Warme drankenvoorziening

De huidige warme drankenautomaten worden vervangen door nieuwe automaten, waarbij er gekozen wordt voor een ander type koffie. Hier is inmiddels een aanbestedingstraject voor doorlopen. De maandelijkse kosten stijgen hierdoor: de leasekosten per automaat zijn hoger en de supplies zijn duurder in aanschaf. We hebben een inschatting gemaakt op basis van kengetallen uit de markt. Hierin zien we dat de jaarlijkse kosten voor lease bijna verdubbelen: € 14.500 (nieuwe situatie) versus € 7.500 in de huidige situatie (is € 7.000 extra).

N.B.: Wanneer we de huidige koffievoorziening opnieuw zouden aanbesteden (13 automaten met vriesdroogkoffie), dan stijgen de kosten voor lease naar ongeveer € 11.000 per jaar, doordat de tarieven veel hoger liggen dan tijdens de vorige aanbesteding.

De kosten voor de ingrediënten stijgen naar verwachting met ongeveer 20%, door uitbreiding van het aantal automaten (i.v.m. langere zettijd) en duurdere ingrediënten. De huidige uitgaven voor supplies zijn ongeveer € 32.000 per jaar. Een eerste schatting van toenemende kosten komt daarmee op € 13.400 extra per jaar.

De totale schatting van de extra kosten is daarmee in ieder geval € 20.000 per jaar (= € 7.000 + € 13.000) + uitkomst aanbesteding voor wat betreft de ingrediënten. De definitieve gunning is op 4 juni 2024, waarnaar de nieuwe tarieven duidelijk zijn.

Tot slot bestaat de wens voor twee uitbreidingen: de 3de etage (i.v.m. nieuwe vergaderruimte) en de hal. Deze zijn niet meegenomen in bovenstaande berekeningen.

Wettelijk verplicht? NB Wet noemen.	Niet verplicht, maar onontkoombaar	Keuzevrijheid
Onderhoud & schoonmaak	We willen het Stadhuis goed onderhouden en functionaliteiten behouden of uitbreiden, zodat het een veilige en prettige werkomgeving is en blijft. De publieke ruimte heeft daarnaast ook een representatieve functie, waardoor tijdig onderhoud gewenst is.	Nee
----- Wachtgedeelte hal Stadhuis	----- De huidige bankjes zijn defect, de uitstraling is onwenselijk en het is onveilig om deze te blijven gebruiken.	Nee
- ----- Warme drankenvoorziening	----- Er is een duidelijke wens uitgesproken voor kwalitatief betere koffie. Het huidige contract is opgezegd en het aanbestedingstraject is inmiddels gestart.	Nee

KN25|04.01 Hogere algemene uitkering, toevoegen jaarschijf 2028

Onderwerp	KN25 / O4.01 Hogere algemene uitkering, toevoegen jaarschijf 2028
Team	TFIN
Beleidsveld / programma	0.3 Bestuur en ondersteuning / Financiën

Productnummer/-naam	914	Algemene uitkering	Portefeuillehouder	T. Klerx
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000,-	2025	2026	2027	2028
Lasten				V 158
Baten				V 377
Saldo				V 535
Toelichting				
Voor de start van de Kadernota 2025 is de jaarschijf 2028 gelijk aan die van 2027. Afwijkingen in de jaarschijf 2028 ten opzichte van 2027 worden afzonderlijk opgenomen bij de Kadernota 2025. De afwijking bestaat uit drie onderdelen: a. Lasten re-integratie en participatie (product 613) bedragen in 2027 € 281.249 en stijgen in 2028 naar € 299.630. Een nadeel van afgerond € 18.000 b. Lasten Wet Sociale Werkvoorziening (product 616) bedragen in 2027 € 4.764.455 en dalen in 2028 naar € 4.588.312. Een voordeel van afgerond € 176.000 c. Baten Algemene Uitkering bedragen in 2027 € 98.340.766 en stijgt in 2028 naar € 98.717.992. Een voordeel van afgerond € 377.000.				
Wettelijk verplicht? NB Wet noemen.	Niet verplicht, maar onontkoombaar		Keuzevrijheid	
	Bijstelling van de Algemene Uitkering is een feit.		Nee	

KN25|04.02 Integraal UitvoeringsProgramma (IUP) toevoegen jaarschijf 2028

Onderwerp	KN25 / 04.02 Integraal UitvoeringsProgramma (IUP) toevoegen jaarschijf 2028			
Team	TOOR			
Beleidsveld / programma	2 Verkeer, vervoer en waterstaat 7 Volksgezondheid en milieu			
Productnummer/-naam	Diversen	Diversen	Portefeuillehouder	T. Klerx
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000,-	2025	2026	2027	2028
Lasten				N 261
Baten				
Saldo				N 261

Toelichting		
Voor de start van de Kadernota 2025 is de jaarschijf 2028 gelijk aan die van 2027. Afwijkingen in de jaarschijf 2028 ten opzichte van 2027 worden afzonderlijk opgenomen bij de Kadernota 2025. Conform gebruikelijke systematiek worden in het laatste jaar (2028) de kapitaallasten IUP bijgeraamd met € 261.000. Daar is al eerder melding van gemaakt in het raadsvoorstel IUP 2023-2024.		
Wettelijk verplicht? NB Wet noemen.	Niet verplicht, maar onontkoombaar	Keuzevrijheid
	Bijstelling van de kapitaallasten IUP is nodig i.v.m. doorlopende kredieten.	Nee

KN25|04.03 Toevoegen kapitaallasten verduurzaming vastgoed jaarschijf 2028

Onderwerp	KN25 / 04.03 Toevoegen kapitaallasten verduurzaming vastgoed jaarschijf 2028			
Team	TORV			
Beleidsveld / programma	8 Ruimtelijke ordening, volkshuisvesting			
Productnummer/-naam	Diversen	Diversen	Portefeuillehouder	S. Schuijffel
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000,-	2025	2026	2027	2028
Lasten				N 25
Baten				
Saldo				N 25
Toelichting				
Voor de start van de Kadernota 2025 is de jaarschijf 2028 gelijk aan die van 2027. Afwijkingen in de jaarschijf 2028 ten opzichte van 2027 worden afzonderlijk opgenomen bij de Kadernota 2025. Naar aanleiding van het coalitieakkoord 2022-2026 is een jaarlijkse (netto-) investering van € 300.000 opgenomen voor de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed, waarbij ieder jaar gemiddeld 2 gebouwen worden verduurzaamd. Extra kapitaallasten 2028 ten opzichte van 2026 zijn opgenomen. De ambitie is om 55 kernpanden te verduurzamen.				
Wettelijk verplicht? NB Wet noemen.	Niet verplicht, maar onontkoombaar			
	Bijstelling van de kapitaallasten verduurzaming vastgoed is nodig i.v.m. doorlopende kredieten.	Nee		

KN25|O4.04 Areaaluitbreiding OZB / onderhoud groen & wegen 2028

Onderwerp	KN25 / O4.04 Areaaluitbreiding OZB / onderhoud groen & wegen 2028			
Team	TORV en TVVB			
Beleidsveld / programma	8 Ruimtelijke ordening, volkshuisvesting			
Productnummer/-naam	Diversen	Diversen	Portefeuillehouder	T. Klerx
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000,-	2025	2026	2027	2028
Lasten				N 75
Baten				V 75
Saldo				0
Toelichting				
Voor de start van de Kadernota 2025 is de jaarschijf 2028 gelijk aan die van 2027. Afwijkingen in de jaarschijf 2028 ten opzichte van 2027 worden afzonderlijk opgenomen bij de Kadernota 2025. Conform gebruikelijke systematiek in laatste jaar (2028), zoals opgenomen in Nota van Uitgangspunten. Dit betekent € 75.000 aan extra OZB-opbrengst (baten) en € 75.000 aan extra budget onderhoud groen en wegen (ieder voor € 37.500), vanwege autonome groei in het te onderhouden areaal.				
Wettelijk verplicht? NB Wet noemen.	Niet verplicht, maar onontkoombaar		Keuzevrijheid	
	Voor de start van de Kadernota 2025 is de jaarschijf 2028 gelijk aan die van 2027. Afwijkingen in de jaarschijf 2028 ten opzichte van 2027 worden afzonderlijk opgenomen bij de Kadernota 2025. Conform gebruikelijke systematiek in laatste jaar (2028), zoals opgenomen in Nota van Uitgangspunten. Dit betekent € 75.000 aan extra OZB-opbrengst (baten) en € 75.000 aan extra budget onderhoud groen en wegen (ieder voor € 37.500), vanwege autonome groei in het te onderhouden areaal.		Nee	

KN25|O5.01 Voorjaarsnota rijk (voorstel Kabinet)

Onderwerp	KN25 / 05.01 Voorjaarsnota rijk (voorstel Kabinet)			
Team	TFIN			
Beleidsveld / programma	0.3 Bestuur en ondersteuning / Financiën			
Productnummer/-naam	914	Algemene uitkering	Portefeuillehouder	T. Klerx
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000,-	2025	2026	2027	2028
Lasten				
Baten:				
a. Opschalingskorting		V 1.770	V 1.754	V 1.738
b. Vervroegen financieringssysteem.	N 1.797			
b. Bijgestelde indexering	V 996	V 1.306	V 1.121	V 1.194
Saldo	N 801	V 3.076	V 2.975	V 2.932
Toelichting				
a. Opschalingskorting Sinds 2015 worden gemeenten geconfronteerd met een korting op het gemeentefonds, die oploopt tot € 975 miljoen in 2026. Deze korting is opgelegd omdat gemeenten door gedwongen opschaling kosten zouden besparen. Sinds 2019 is een stand van de opschalingskorting bereikt van € 300 miljoen. In de Voorjaarsnota 2024 is de oploop van de opschalingskorting vanaf 2026, een structurele uitname van € 675 miljoen, geschrapt. b. Vervroegen financieringssysteem van 2027 naar 2024 In de Voorjaarsnota 2024 is de nieuwe financieringssysteematiek vervroegd van 2027 naar 2024. Het betekent dat volume accres vanaf 2024 wordt gebaseerd op een 8-jaars historisch gemiddelde (t-9 t/m t-2) van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). Door het toepassen van de ontwikkeling van het bbp vanaf 2024 zijn de tranches voor de jaren 2024 en 2025 lager dan in de Miljoenennota 2024. Verder worden in de Voorjaarsnota 2024 de tranches voor de jaren 2024 en 2025 structureel opgenomen in plaats van incidenteel. Hierdoor is het volume accres voor de jaren 2024 en 2025 lager dan in de Miljoenennota 2024 en vanaf 2026 en verder hoger. In verband met het vervroegen van de gewijzigde bbp-indexatie van 2027 naar 2024 dalen het volume en LPO accres (Loon- en PrijsOntwikkeling) voor de jaren 2024 tot en met 2029. Voor 2024 wordt dit volledig gecompenseerd en voor 2025 voor ongeveer 50%, zodat een tekort van € 675 miljoen resteert. Voor de jaren 2026 tot en met 2029 vindt compensatie plaats, zodat uiteindelijk voor de gemeenten een positief saldo resulteert van € 675 miljoen, gelijk aan het bedrag van het schrappen van de opschalingskorting. c. Bijgestelde indexering In de Voorjaarsnota 2024 is het LPO accres eerst geactualiseerd voor de macro-economische cijfers van het Centraal Economisch Plan (CEP) 2024. Vervolgens is de indexatie voor loon- en prijsontwikkeling vanaf 2024 gebaseerd op de prijs bruto binnenlandse product (pbbp).				
Wettelijk verplicht? NB Wet noemen.	Niet verplicht, maar onontkoombaar		Keuzevrijheid	
Nee	Blijkt uit Voorjaarsnota rijk			

Bijlage 2: formulieren nieuwe voorstellen per domein

Nieuwe voorstellen Vitale Stad

Nieuwe college voorstellen

<i>Bedragen x € 1.000 V=Voordeel</i>		<i>N=Nadeel</i>	2025	2026	2027	2028
<i>Raadsvoorstellen 30 mei, 27 juni en najaar 2024</i>						
NV1.01	Aankoop grond Baanbrekers			N 87	N 87	N 87
NV1.02	Project 'Weide-Akker' - Skaeve Huse en flexwoningen – samenwerking met Casade		N 43	N 43	N 43	N 43
NV1.03	Vergroenen Vredesplein	N 221	N 37	N 37	N 37	N 37
NV1.04	Integraal Waterplan Waalwijk (IWW) 2025 - 2027	0	0	0	0	0
NV1.05	Aankoop pand Olympiaweg 16	N 14	N 14	N 14	N 14	N 14
NV1.06	Aanleg zwemlocatie Surfvijver en Stadsstrand	N 31	N 31	N 31	N 31	N 31
NV1.07	Aanbrengen verharding paden begraafplaatsen	N 14	N 5	N 5	N 21	N 21
NV1.08	Integraal UitvoeringsProgramma (IUP) 2025 - 2028	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
<i>Overige voorstellen</i>						
NV1.09	Beheer en onderhoud speel en sporttoestellen	N 153	N 119	N 184	N 258	N 258
NV1.10	Sport en cultuur in de openbare ruimte		N 8	N 25	N 41	N 41
NV1.11	Renovatie jachthaven Waspik		N 56	N 56	N 56	N 56

NV1.12	Onderhoud wegen	N 300	N 300	N 300	N 300
NV1.13	Robuust en toekomstbestendig Belastingen heffen	N 28	N 28	N 28	N 28
NV1.14	Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL)		V 684	V 684	
NV1.15	Doorschuiven kapitaallasten Insteekhaven	V 470	V 470	V 470	
NV1.16	Continuering co-financieringsmiddelen BIZ	N 75	N 75		
NV1.17	Vorbereidingsbudget Mobiliteitshub	N 175	N 175		
NV1.18	Mobiliteitshub				p.m.
NV1.19	Monitoring (fiets) parkeren	0		0	
NV1.20	Huisvesting doelgroepen	0			
NV1.21	Inrichten en voorfinanciering entiteit voor private rol gemeente bij ontwikkeling wind-/zonnepark.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
NV1.22	Opstellen en actueel houden Soortenmanagement plan	0	0	0	0
NV1.23	Klimaatadaptatiefonds	0	0	0	0
NV1.24	Werkbudget Economie	N 84	N 84	N 84	N 84
NV1.25	Bijdrage aan Brabant Ports	N 45	N 45	N 45	N 45
NV1.26	Sporthal Waspik en beach-accommodatie		V 233		
NV1.27	Leges graafmeldingen voor klein geprogrammeerd werk	V 60	V 60	V 60	V 60
NV1.28	Muzenkamer Landgoed Driessen		N 28	N 28	N 28
NV1.29	Leisure InvesteringsFonds (LOF)	N 12	N 12		

NV1.30	Geluidsscherm A59 alternatief		N	28	N	28	N	28
NV1.31	Westelijke Langstraat - recreatieve projecten	N 100						
Totaal nieuwe voorstellen domein 1: Vitale stad		N 728	V	359	V	219	N	1.041

Een aantal voorstellen kent in een of meerdere begrotingsjaren "p.m."-posten. Zo mogelijk volgt nadere uitwerking bij de Programmabegroting 2025. Mocht ook dan nog niet meer bekend zijn, kunnen voorstellen worden betrokken bij de samenstelling van de Kadernota 2026. Die Kadernota is het volgende moment van integrale afweging van nieuwe voorstellen in het licht van de dan actuele financiële situatie.

Tot die tijd kunnen alleen in uitzonderlijke situaties nog nieuwe voorstellen aan uw raad worden voorgelegd. Dit moeten dan wel voorstellen zijn die een onvoorzienbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar karakter hebben.

De toelichting op de voorstellen uit deze tabel volgt hierna.

Doelstellingen

Overzicht nieuw voorstel Vitale stad_1

Omschrijving (toelichting)

Hierna volgt de uitgebreide toelichting op de voorstellen.

Maatregelen

KN25|NV1.01 Aankoop grond Baanbrekers

Onderwerp	KN25 / NV1.01 Aankoop grond Baanbrekers			
Portefeuillehouder	A. de Jong			
Team	TREW			
Beleidsveld / programma	8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting			
Productnummer/-naam	814 848 Vastgoed diverse panden Kosten gronden onder vaste activa			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten			N 87	N 87
Baten				
Saldo			N 87	N 87

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

De gemeente kan – indien de raad de benodigde middelen ter beschikking stelt – een koopovereenkomst sluiten met Baanbrekers tegen de overeengekomen voorwaarden. Met deze koopovereenkomst heeft de gemeente zekerheid over de aankoop van de grond en de opstallen over 2 jaar. De grond en opstallen kunnen we gebruiken als strategische aankoop. De komende 2 jaar gebruiken we om te onderzoeken wat de beste mogelijkheid is voor deze locatie. Zie verder raadsvoorstel (gespreksavond 16 mei / besluit 30 mei).

Toelichting "inhoud": Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

In de raadsvergadering van 14 juli 2022 zijn 2 moties ingediend die betrekking hebben op het pand en de ondergrond (object) van Baanbrekers, Zanddonkweg 14 te Waalwijk:

Motie 1, "Verzoek van de raad aan het college om te onderzoeken of een circulariteitscentrum haalbaar is, inclusief de financiële consequenties."

Motie 2.1, "Verzoek van de raad aan het college om een voorstel uit te werken om alle grond van Baanbrekers te kopen en dit te dekken vanuit de Grondexploitatie."

Motie 2.2, "Een plan van aanpak uit te werken voor de transformatie van industrieterrein Zanddonk naar woongebied in combinatie met de huidige in het gebied actieve detailhandel."

Naar aanleiding van deze moties zijn gesprekken gevoerd met de directeur van Baanbrekers over de eventuele grondprijs van de betreffende grond. Ten aanzien van motie 1 en motie 2.2. bent u reeds geïnformeerd over de aanpak (zie raadsinformatiebrief d.d. 29-06-2023)

Over motie 2.1 gaat onderhavig voorstel. In dit voorstel wordt de raad voorgesteld middelen ter beschikking te stellen om de grond inclusief opstallen aan te kopen.

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

Zie raadsvoorstel

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

Zie ook raadsvoorstel:

Jaarlijkse financiële consequenties met ingang van de begroting 2027:

- Jaarlijkse rentelasten grond € 47.970
- Rente- en afschrijvingslasten gebouw € 38.720
- Huidige raming voor huur en servicekosten (€ 40.000) inzetten ter dekking van de jaarlijkse exploitatielasten voor het gehele gebouw. De werkelijke jaarlijkse lasten zullen naar verwachting hoger zijn dan dit bedrag. Daarnaast zal rekening gehouden moeten worden met jaarlijkse onderhoudskosten.

Totaal structureel nadeel per jaar:

Rente en afschrijving € 86.690 + exploitatielasten PM + onderhoudskosten PM

Mogelijke incidentele financiële consequenties op termijn (afhankelijk van ontwikkeling) - Afboeken resterende boekwaarde gebouw (inclusief boekwaarde verbouwing) bij gewijzigde bestemming; € 801.100 + € 311.000 = € 1.112.100.

- Sloopkosten van € 200.000 voor de overige panden.

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
zie voorstel			n.v.t.	
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
	n.v.t.			

KN25|NV1.02 Project 'Weide-Akker' Skaeve Huse en flexwoningen

Onderwerp	KN25 / NV1.02 Project "Weide-Akker" Skaeve Huse en flexwoningen
-----------	---

Portefeuillehouder	D. Odabasi			
Team	TREW			
Beleidsveld / programma	8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting			
Productnummer/-naam	813 Beheer diverse panden			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	N 6	N 43	N 43	N 43
Baten				
Saldo	N 6	N 43	N 43	N 43
Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel				
Casade en gemeente Waalwijk werken samen aan het project Skaeve Huse en Flexwoningen. Voor dit project is een locatie gevonden en is er een samenwerkingsovereenkomst opgesteld. Het project heeft financiële consequenties. Zie verder raadsvoorstel (gespreksavond 16 mei / besluit 30 mei).				
Toelichting "inhoud": Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?				
Zie raadsvoorstel.				
Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?				
Zie raadsvoorstel.				
Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?				
Er zijn zowel voor de gemeente als voor Casade kosten en baten. Op hoofdlijnen betekent dit voor de gemeente dat financieel voor Fase 1 nodig is: 1. Voor aankoop van de grond: € 406.150. Hiervoor moeten we in de meerjarenbegroting met ingang van 2025 rekening houden met een structurele rentelast van € 6.092 (o.b.v. 1,5% rente). 2. Voor de inrichtingskosten van het terrein ten behoeve van fase 1 (Skaeve Huse) is een bedrag geraamd € 450.000. Hiervoor moeten we in de meerjarenbegroting met ingang van 2026 rekening houden met structurele rente- en afschrijvingslasten voor een bedrag van € 36.750 (15 jaar, 1,5%). Het is nog niet bekend wat de kosten zijn voor fase 2. Hierover zijn daarom in dit voorstel geen kostenramingen opgenomen. De kosten voor de inrichting en aankoop van de grond zijn verwerkt in de 15e begrotingswijziging 2024.				
Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?				
Concretisering:				
Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
€ 406.150 € 450.000	n.v.t. (alleen rente) 15 jaar	€ 6.092 € 36.750	n.v.t.	
Investeringsjaar	2025		Ingangsjaar kapitaallasten	2025 (rente) 2026 (afschrijving)
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
	n.v.t.			

KN25|NV1.03 Vergroenen Vredesplein

Onderwerp	KN25 / NV1.03 Vergroenen Vredesplein			
Portefeuillehouder	S. Schuijffel			
Team	TOOR			
Beleidsveld / programma	2 Verkeer, vervoer en waterstaat			
Productnummer/-naam	203 Onderhoud wegen, straten en pleinen en 504 Onderhoud groen			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	N 221	N 37	N 37	N 37
Baten				
Saldo	N 221	N 37	N 37	N 37
Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel				
Het centrale plein voor De Leest is erg versteend. Intentie is om het plein te ontharden en te gaan vergroenen waarbij het plein een aangename verblijfsruimte moet worden die multifunctioneel inzetbaar is. Hierbij is de ambitie om door te vergroenen het 'heat island effect' te verminderen, hemelwater vast te houden, biodiversiteit te vergroten en de verblijfskwaliteit te verhogen. De Raad wordt voorgesteld om, 1. eenmalig een budget beschikbaar te stellen van € 220.500 voor verwijderen meubilair en verhardingen ten laste van het begrotingsresultaat 2025; 2. een krediet beschikbaar te stellen van € 763.500 en dit te verdelen in de componenten voor grondwerkzaamheden (€ 311.250), beplanting (€ 87.750) en terreinmeubilair (€ 364.500); 3. de bijbehorende kapitaallasten van € 37.324 per jaar ten laste van het begrotingsresultaat 2026 en verder te brengen; 4. De begrotingswijziging 2024/17 vast te stellen. Zie verderraadsvoorstel (gespreksavond 13 juni / besluit 27 juni).				
Toelichting "inhoud": Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?				
Zie raadsvoorstel				
Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?				
Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?				
Zie raadsvoorstel				
Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?				

Concretisering:				
Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
Zie raadsvoorstel				
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
	n.v.t.			

KN25|NV1.04 Integraal Waterplan Waalwijk (IWW) 2025 - 2027

Onderwerp	KN25 / NV1.04 Integraal Waterplan Waalwijk (IWW) 2025 - 2027			
Portefeuillehouder	S. Schuijffel			
Team	TOOR			
Beleidsveld / programma	7 Volksgezondheid en milieu			
Productnummer/-naam	706 Riolering en waterzuivering / 707 Rioolrechten			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	N 249	N 249	N 249	N 249
Baten	V 249	V 249	V 249	V 249
Saldo	0	0	0	0

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

Integraal Waterplan Waalwijk (IWW) 2025-2027

Het Integraal Waterplan Waalwijk (IWW) 2025-2027 is in het belang van de bewaking en de invulling van de zorgplichten, zoals stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater. Naast genoemde zorgplichten komen ook de actuele thema's aan bod: Veranderde wet- en regelgeving, klimaatverandering, toenemende verharding en toename betrokkenheid van burgers en bedrijven. Het IWW is zo opgezet dat het aansluit bij de instrumenten van de Omgevingswet: omgevingsvisie, programma's en omgevingsplan. Tevens haakt het IWW aan bij global goals 6, 9, 11, 13, 14 en 17. Met burgerparticipatie willen we samen invulling geven aan de wateropgaven. Reduceren afvalwater en zoveel mogelijk hemelwater lokaal opvangen. In dit IWW is ook aandacht voor risicoriolen. Deze riolen hebben bij een calamiteit een grote impact op de omgeving. Een aantal van deze riolen hebben onderhoud nodig in de komende planperiode. In deze planperiode zien we toenemende kosten, met name door de uit te voeren rioolvervangingen en afkoppelinspanning. De kostenstijging wordt gedeeltelijk gedekt door in te teren op de rioolvoorziening en verhoging rioolheffing met 3,0 % per jaar.

De raad wordt voorgesteld om:

1. Het Integraal Waterplan Waalwijk 2025-2027 vast te stellen;
 2. Op basis van dit IWW de lasten en baten ramen in de meerjarenbegroting 2025-2027. Dit is inclusief een bedrag van € 248.560 voor nieuw beleid. Per saldo is dit budgettair neutraal;
 3. In periode 2025 t/m 2027 jaarlijks de volgende 3 kredieten te voteren: Aanpak van de risicoriolen € 466.666, verbetermaatregelen € 250.000 en vervangen gemalen € 100.000;
 4. Begrotingswijziging 2024-016 vast te stellen
- Zie verder raadsvoorstel (gespreksavond 13 juni / besluit 27 juni).

Toelichting "inhoud": Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

Zie raadsvoorstel.				
Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?				
Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?				
Zie raadsvoorstel. Van projecten IWW die gekoppeld zijn aan het Integraal UitvoeringsProgramma (IUP) 2025 - 2028 komen de financiële gevolgen terug bij dat raadsvoorstel (voorzien voor oktober 2024).				
Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?				
Zie raadsvoorstel (rioolrechten en/of voorziening riolering)				
Concretisering:				
Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
Zie raadsvoorstel				
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €

KN25|NV1.05 Aankoop pand Olympiaweg 16

Onderwerp	KN25 / NV1.05 Aankoop pand Olympiaweg 16			
Portefeuillehouder	T. Klerx			
Team	TREW			
Beleidsveld / programma	8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting			
Productnummer/-naam	814 Overige gemeentelijke panden			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	N 14	N 14	N 14	N 14
Baten				
Saldo	N 14	N 14	N 14	N 14

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

Olympiaweg 16 Waalwijk Cornu Copiae

De stichting Cornu Copiae is een muziekvereniging, eigenaar van het clubgebouw en huurder van de ondergrond aan de Olympiaweg 16 in Waalwijk. De ondergrond is eigendom van de gemeente en wordt verhuurd aan Cornu Copiae. Het clubgebouw is eigendom van Cornu Copiae en hiervoor is een recht van opstal gevestigd op het perceel. Recent heeft Cornu Copiae besloten om te stoppen met de stichting en als gevolg daarvan is er overleg geweest met de gemeente over de lopende huurovereenkomst en het gevestigde recht van opstal. Na overleg heeft Cornu Copiae de gemeente een voorstel gedaan om de overeenkomsten te ontbinden en het gebouw over te dragen aan de gemeente

tegen een vergoeding.

De raad wordt voorgesteld om

1. Een krediet te voteren voor de aankoop van het pand met de kadastrale gegevens WWK00 E 4518 voor een bedrag van € 65.000;
2. de hieruit voortvloeiende jaarlijkse kapitaallasten van € 5.308 en exploitatielasten van € 8.000 ten laste van het begrotingsresultaat te brengen;
3. In te stemmen met de 12e begrotingswijziging 2024.

Zie verder raadsvoorstel (gespreksavond 13 juni / besluit 27 juni).

Toelichting "inhoud": Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

Zie raadsvoorstel.

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

Zie raadsvoorstel.

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
Zie raadsvoorstel				
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
	n.v.t.			

KN25|NV1.06 Aanleg zwemlocatie Surfvijver en Stadsstrand

Onderwerp	KN25 / NV1.06 Aanleg zwemlocatie Surfvijver en Stadsstrand			
Portefeuillehouder	T. Klerx			
Team	TREW			
Beleidsveld / programma	5 Cultuur, sport en recreatie			
Productnummer/-naam				
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	N 31	N 31	N 31	N 31
Baten				

Saldo	N 31	N 31	N 31	N 31
-------	------	------	------	------

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

Voorstel voor collegevergadering 21 mei en raadsvergadering van 27 juni.

Na de instemming van het college met betrekking tot het onderzoek naar de surfvijver en de aanwijzingsprocedure zijn we direct gestart met de onderzoeken. Er is twee zwemseizoenen onderzoek gedaan naar de waterkwaliteit, er is een concept zwemwaterprofiel opgesteld en er zijn nog andere onderzoeken en metingen gedaan in en rondom de surfvijver.

Deze onderzoeken resulteren in diverse maatregelen die nodig zijn om de surfvijver in aanmerking te laten komen voor de aanwijzingsprocedure om officieel zwemwater te worden. Met het nemen van diverse maatregelen willen wij in en rondom de surfvijver een veilige en schone omgeving creëren waar bezoekers van de surfvijver gedurende het zwemseizoen veilig kunnen zwemmen. De maatregelen zijn:

Aanleggen van de zwemzone en het stadsstrand:

- Verwijderen beplanting (en afval) in zwemzone
- Toevoegen ballenlijn voor de zwemzone
- Aanpassen helling van de zwemzone
- Aanleggen stadsstrand bij de zwemzone
- Toevoegen van enkele picknicktafels en afvalbakken

Aanleggen parkeervoorziening

- Fietsnietjes
- Groene parkeervakken voor auto's, grenzend aan de surfvijver
- Egaliseren parkeerterrein verderop tussen de bomen

Toelichting "inhoud": Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
Overige exploitatiekosten				
Totale exploitatiekosten				

KN25|NV1.07 Aanbrengen verharding paden begraafplaatsen

Onderwerp	KN25 / NV1.07 Aanbrengen verharding paden begraafplaatsen			
Portefeuillehouder	T. Klerx			
Team	TORV			
Beleidsveld / programma	7 Volksgezondheid en milieu			
Productnummer/-naam	704 Begraafplaatsen			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten verharding paden		N 16		
Lasten eenmalig	N 25		N 16	N 32
Lasten al in begroting	V 11	V 11	V 11	V 11
Baten				
Saldo	N 14	N 5	N 5	N 21
Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel				
<u>Verharding paden begraafplaatsen</u> De raad heeft het college de opdracht (motie 15 juli 2021) gegeven om verschillende mogelijkheden voor het verharden van de loop- en toegangspaden op de begraafplaatsen aan de Tilburgseweg, de Heistraat en de Roonlaan te onderzoeken. Als uitgangspunt gaven zij aan om een verhardingskeuze te maken die recht doet aan de stijl en inrichting van genoemde begraafplaatsen en als uitgangspunt te nemen een onbelemmerde toegang van de begraafplaatsen voor bezoekers die zich met behulp van rolstoel, rollator of andere hulpmiddelen verplaatsen. In 2021 werden de kosten door een externe partner zeer globaal geraamd op € 550.000 en werd er uitgegaan van een eenvoudige civieltechnische verhardingen. Destijds is al € 11.000 aan kapitaallasten in de begroting 2022 en verder opgenomen, waarbij er op grond van de motie van werd uitgegaan om de grafrechten niet te verhogen. Voorts is de uitvoering van deze motie blijven liggen i.v.m. het niet beschikbaar hebben van voldoende basisgegevens van de begraafplaatsen om hier zorgvuldig op te kunnen acteren in combinatie met personele krapte binnen TORV. In 2023 hebben we een inhaalslag gemaakt op het gebied van digitale data- en basisgegevens, waaronder inmeten van de begraafplaatsen, het maken van digitale ontwerptekeningen met als uitgangspunt de motie en het interviewen van diverse stakeholders. Wij hebben daarop vier 'verhardingsvarianten scenario's' uitgewerkt. De kosten per variant lopen ver uiteen: € 900.000 (variant 1) t/m € 1.600.000 (variant 4). De baten per variant (minder onderhoud aan de paden, lagere personeelslasten) moeten nog worden gecijferd. De voorkeur gaat uit naar variant 1. Daarin worden de meeste hoofdpaden geasfalteerd en blijft een beperkt deel voorzien van de kleinere zijpaden voorzien van een grindverharding. Variant 1 is een betaalbaar compromis dat aansluit bij de stijl en inrichting van de diverse begraafplaatsen en waarbij de bereikbaarheid van de meeste graven via een geasfalteerde hoofdstructuur sterk wordt verbeterd. Op een later moment wordt de kostendekking van begraafplaatsen / begraafplaatsrechten nog nader bezien.				
Toelichting "inhoud": Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?				
Uitvoering geven aan de motie 210: verharding paden begraafplaatsen om zodoende op een betaalbare wijze de bereikbaarheid van de meeste graven te verbeteren.				
Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?				
Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?				

De kosten en volgorde van uitvoering zijn:

- A. Tilburgseweg, De Roonlaan en Bloemendaalweg: uitvoering 2025.
Op basis van de volgende investeringsbedragen resp. € 258.635, € 144.245 en € 24.000 (= € 426.880), een afschrijvingstermijn van 50 jaar en een rentepercentage van 1,5% dient rekening gehouden te worden met kapitaallast van € 17.000 per jaar vanaf 2025.
- B. Heistraat: uitvoering 2027.
Op basis van de A) en het investeringsbedrag Heistraat € 472.926, een afschrijvingstermijn van 50 jaar en een rentepercentage van 1,5% dient rekening gehouden te worden met totale kapitaallast van € 35.000 per jaar vanaf 2027.
- C. Maatregelen in het kader van beheer:
€ 25.000 (eenmalig incidenteel in 2025).

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
€ 427.000 in 2025 € 473.000 in 2027	50 jaar	€ 32.000 totaal structureel	bedrag invullen	Bron invullen (res / subs)
Investeringsjaar	2025 en 2027		Ingangsjaar kapitaallasten	2026 en 2028
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT- consequenties	In €

KN25|NV1.08 Integraal UitvoeringsProgramma (IUP) 2025 - 2028

Onderwerp	KN25 / NV1.08 Integraal UitvoeringsProgramma (IUP) 2025 - 2028			
Portefeuillehouder	T. Klerx			
Team	TOOR			
Beleidsveld / programma	diversen (2, 5 en 7)			
Productnummer/- naam	diversen			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Baten				
Saldo	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

Door de raad is het IUP 2023-2027 vastgesteld. Daarbij zijn voor 2023 en 2024 kredieten beschikbaar gesteld en is een doorkijk gegeven voor de jaren 2025 en 2026.
Momenteel is een nieuw IUP 2025 – 2028 in voorbereiding.
Daarbij worden de investeringen 2025-2026 gemaximeerd op de doorkijk voor die jaren uit het IUP 2023 – 2026.
Een besluit van de raad over het IUP 2025 – 2028 is voorzien voor de raad van oktober 2024.

Toelichting "inhoud": Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
n.n.b.				
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT- consequenties	In €

KN25|NV1.09 Beheer en onderhoud speel en sporttoestellen

Onderwerp	KN25 / NV1.09 Beheer en onderhoud speel en sporttoestellen			
Portefeuillehouder	T. Klerx			
Team	TORV			
Beleidsveld / programma	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie			
Productnummer/- naam	PR506 Recreatieve voorzieningen			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten A				
Lasten B	N 88	N 46	N 119	
Lasten C	N 65	N 8		N 193
Baten		N 65	N 65	
Saldo	N 153	N 119	N 184	N 258

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

In 2019 is het Speelruimteplan vastgesteld door de raad. De focus in dit plan lag op het aanvullen en herstructureren van de speel- en sportlocaties in Waalwijk. Bij de uitvoering van het Speelruimteplan en door recente ontwikkelingen zien we dat er onvoldoende budget beschikbaar is om onze ambities te realiseren. Met de kennis van nu moeten we constateren dat er onvoldoende budget is voor een inhaalslag, onderhoud en vervanging van speel- en sporttoestellen in de openbare ruimte.

Stichting Jantje Beton roept alle gemeentes in Nederland op om structureel het budget voor vervanging en onderhoud van speel- en sporttoestellen in orde te maken. Buitenspelen is volgens de stichting essentieel voor de gezondheid en het geluk van kinderen. Ook leggen kinderen met buitenspelen een stevige basis voor een leven lang plezier in bewegen. Tenslotte gaan kinderen er letterlijk beter van in hun vel zitten.

Resumé:

A. We komen middelen tekort voor een incidentele vervangingsopgave voor het inhalen van de achterstand. We willen dat kinderen en jongeren veilig kunnen blijven spelen en sporten in de openbare ruimte. Geconcludeerd werd in 2019 dat 50% van het areaal aan speelvoorzieningen de theoretische levensduur heeft overschreden, nu in 2024 is dit 73% van het totale areaal. Daardoor is een inhaalslag van renovatie/upgrade van speel- en sporttoestellen nodig. Bij het vaststellen van het speelruimteplan in 2019 is dit niet meegenomen in het advies. De inhaalslag voor de meest urgente te vervangen speeltoestellen in de periode 2025-2027 komt uit op een budget van totaal € 2.360.000 verdeeld over 3 jaar.

B. We komen middelen tekort ook met inachtneming van in 2019 vastgesteld Speelruimteplan voor het omvormen van 43 formele speellocaties naar 43 informele speellocaties. Vanuit het Speelruimteplan is geadviseerd voor het omvormen van 43 formele speellocaties naar 43 informele ruimtes. Dit betekent dat deze formele locaties zullen komen te vervallen. Over het algemeen zijn dit nu locaties met weinig tot geen speelwaarde. De omliggende speellocaties zullen dan meer centrale locaties worden die versterkt worden met meer speelwaarde overeenkomstig het Speelruimteplan.

C. We komen onderhoudsbudget tekort voor het onderhouden, inspecteren en veilig houden van speel- en sporttoestellen. Op dit moment is het onderhoudsbudget structureel € 50.000 per jaar, voor een goed en veilig beheer is het structurele budget van € 115.000 per jaar nodig. Wat we willen bereiken en behouden is dat de gemeente Waalwijk een veilig, variërend, duurzaam, inclusief aanbod behoudt van speel- en sporttoestellen zoals geadviseerd is in het Speelruimteplan en de Sportnota voor de leeftijden van 0-99+ jaar.

Toelichting "inhoud": Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

Wat we willen bereiken en behouden is dat de gemeente Waalwijk een veilig, variërend, duurzaam, inclusief aanbod behoudt van speel- en sporttoestellen zoals geadviseerd is in het Speelruimteplan en de Sportnota voor de leeftijden van 0-99+ jaar.

De gemeente Waalwijk heeft een wettelijke zorgplicht voor speeltoestellen. Dit houdt in dat de gemeente verplicht is speel- en sporttoestellen veilig te houden voor de gebruikers. Daarvoor is het belangrijk dat speeltoestellen moeten voldoen aan de regels van de Wet Attractiebesluit Speeltoestellen (WAS). Hiervoor is het nodig om de toestellen jaarlijks meerdere keren te inspecteren en hiervan een dossier te vormen. Voldoen de toestellen niet aan het Attractiebesluit dan is het risico aanwezig dat er aansprakelijkheidsstellingen komen in geval van letsel of schade aan kleding of anderszins. De eventuele schade en letsel van gebruikers wordt dan niet uitgekeerd door de verzekering, maar komen voor rekening van de gemeente.

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

De kosten zijn:

- A. een renovatie/upgrade van speel- en sporttoestellen, realisatie 2025-2026-2027: € 2.360.000 Op basis van de volgende investeringsbedragen € 560.000 in 2025, € 900.000 in 2026 en € 900.000 in 2027, een afschrijvingstermijn van 15 jaar en een rentepercentage van 1,5% dient rekening gehouden te worden met kapitaallast van € 46.000 in 2026 oplopend tot structureel € 193.000 met ingang van de begroting 2028.
- B. het omvormen van 43 formele speellocaties naar informele speellocaties, realisatie 2024-2025: € 96.000. Hiervoor rekening houden met de volgende budgetten € 96.000. Dit betekent een incidenteel nadeel in het betreffende begrotingsjaar.
- C. het structureel aanpassen van het onderhoudsbudget per jaar voor speel- en Sporttoestellen: € 65.000. Dit betekent een structureel nadeel van € 65.000 met ingang van de begroting 2025.

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
€ 560.000 € 900.000	15 jaar	Zie boven		

€ 900.000				
Investeringsjaar	2025, 2026 en 2027		Ingangsjaar kapitaallasten	2026, 2027 en 2028
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €

KN25|NV1.10 Sport en cultuur in de openbare ruimte

Onderwerp	KN25 NV1.10 Sport en cultuur in de openbare ruimte			
Portefeuillehouder	T. Klerx			
Team	TMAO			
Beleidsveld / programma	5 Sport, cultuur en recreatie			
Productnummer/-naam				
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten		N 8	N 25	N 41
Baten				
Saldo		N 8	N 25	N 41

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

Een gezonde fysieke leefomgeving is van belang om gezond en actief leven te bevorderen. De inrichting van de fysieke leefomgeving speelt hierbij een belangrijke rol. In het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) zijn afspraken opgenomen over het borgen en bevorderen van gezondheidsafwegingen bij het inrichten van een fysieke leefomgeving. We concretiseren deze opdracht vanuit het sport- en gezondheidsbeleid en de omgevingsvisie. In de omgevingsvisie leggen we de verbinding met het sociaal domein om de gezond leef- en beweeggedrag in de leefomgeving te bevorderen.

Sporten en bewegen vindt steeds meer in de openbare ruimte plaats. Ook de doelen vanuit onze Sportnota en de nieuwe koers Sociaal domein maken dat we dit willen faciliteren. We sluiten hierbij aan bij het Speelruimteplan 2019, waarin sporten in de openbare ruimte slechts een beperkte ambitie is. We willen dit doen langs de lijn 'de stad als speelveld'. Iedere 1.000 meter een beweegvoorziening voor 12-plussers, gespreid over de stad enkele bovenwijkse voorzieningen, ruim baan voor fietsers en voetgangers en waar mogelijk sportvelden openstellen. We zien hierbij ook kansen voor de Urban sports & culture in de openbare ruimte.

We hebben hiervoor een incidentele investering nodig van € 500.000 verspreid over 3 jaren: € 100.000 in 2025, € 200.000 in 2026 en € 200.00 in 2027. De bijbehorende kapitaallasten zijn in bovenstaande tabel opgenomen.

Toelichting "inhoud": Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog

uitvoeringskosten / capaciteit nodig?				
Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?				
Concretisering:				
Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
€ 500.000	15 jaar	Zie tabel		
Investeringsjaar	2025: € 100.000 2026: € 200.000 2027: € 200.000		Ingangsjaar kapitaallasten	2026, 2027 en 2028
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €

KN25|NV1.11 Renovatie jachthaven Waspik

Onderwerp	KN25 / NV1.11 Renovatie jachthaven Waspik			
Portefeuillehouder	F. Spierings			
Team	TREW			
Beleidsveld / programma	2 Verkeer, vervoer en waterstaat			
Productnummer/-naam	210 Recreatieve havens			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten kapitaallasten		N 48	N 48	N 48
Lasten bijkomende lasten		N 20	N 20	N 20
Baten jaarlijkse huurverhoging		V 12	V 12	V 12
Saldo	56	N 56	N 56	N 56

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

De gemeente Waalwijk is eigenaar van de Jachthaven aan Scharlo te Waspik. De kade van deze jachthaven is over de gehele lengte aan het verzakken en dringend aan versterking toe. Het slaan van extra damwanden voor de bestaande wand lost het probleem op. Het slaan van extra damwanden is geraamd op € 1,5 miljoen.

Met de verhuur aan de Jachtvereniging wordt deze investering uiteindelijk terugverdiend. Door de vereniging is aangegeven dat het jaarlijks in rekening brengen van een aanvullend bedrag van € 12.000 voor huur mogelijk is. In de huidige meerjarenbegroting wordt uitgegaan van een jaarlijks huurbedrag van € 26.050.

De overige kosten bestaan uit het leveren van materiaal voor de renovatie van de jachthaven. De vereniging heeft de intentie uitgesproken om deze renovatie zelf uit te voeren. Hiervoor dient in de begroting structureel een bedrag geraamd te worden van € 20.000.

Voor nu wordt uitgegaan van de benodigde investering voor een extra damwand en een jaarlijks budget voor materialen voor de vereniging samen met inzet door de vereniging in het kader van zelfredzaamheid.

Dit is de wijze waarop nu invulling wordt gegeven aan het beheerplan van 2022.

Toelichting "inhoud": Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

De kade zal verder verzakken wanneer de damwand niet verstevigd wordt. De kade zal dan vanuit veiligheidsredenen afgezet moeten worden. Daarmee zullen grote delen van de haven (ligplaatsen) niet meer te bereiken zijn. De vereniging kan dan geen gebruik meer maken van een (groot) deel van de jachthaven. De huuropbrengsten komen dan grotendeels te vervallen. Maar belangrijker: de raad heeft aangegeven dat de vereniging een goede plek moet krijgen na het vertrek uit Waalwijk (vanwege de bouw van de insteekhaven). Zonder investering is dit niet het geval.

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

Het begeleiden van de versterking van de kade vraagt om een beperkte capaciteit van het team TREW. Deze kosten maken onderdeel uit van het geraamde investeringsbedrag van € 1,5 miljoen.
TOOR zal het project laten uitvoeren. Daarvoor is beperkte capaciteit nodig.
Deze kosten maken onderdeel uit van het geraamde investeringsbedrag van € 1,5 miljoen.

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
Overige exploitatiekosten				
Totale exploitatiekosten				

KN25|NV1.12 Onderhoud wegen

Onderwerp	KN25 / NV1.12 Onderhoud wegen			
Portefeuillehouder	T. Klerx			
Team	TORV			
Beleidsveld / programma	2. Verkeer, vervoer en waterstaat			
Productnummer/-naam	203 Onderhoud wegen, straten en pleinen			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	N 300	N 300	N 300	N 300
Baten				

Saldo	N 300	N 300	N 300	N 300
-------	-------	-------	-------	-------

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

Elke twee jaar worden alle verhardingen in de gemeente Waalwijk geïnspecteerd op kwaliteit.

Uit de laatste weginspectie is gebleken dat voor de komende vijf jaren een bedrag voor onderhoud benodigd is van €15.000.000. Hiermee worden de verhardingen onderhouden op het niveau conform het Beeldkwaliteitsplan Wegen, vastgesteld door de Raad d.d. 02-07-2008. Het vastgestelde niveau is tevens de ondergrens van "verantwoord wegbeheer" conform het CROW (zie uitleg verderop in document).

Het totaalbedrag van €15.000.000 is nodig voor onderhoud wanneer er verder geen andere werkzaamheden zouden plaatsvinden aan de verhardingen. We kennen in Waalwijk echter het IUP. Binnen het IUP wordt op integrale wijze een aantal civieltechnische projecten uitgevoerd. Wanneer een weg binnen het IUP wordt aangepakt hoeft er geen onderhoud meer te worden verricht. Ook vinden er steeds ruimtelijke ontwikkelingen door derden plaats waarbij vaak een deel van de openbare ruimte opnieuw wordt ingericht en wordt samen met NUTS partijen geprobeerd om werk met werk te maken. Daarnaast wordt aan enkele wegen, zoals doodlopende wegen in het buitengebied, minder onderhoud verricht.

Sinds de laatste beleidsmatige vaststelling van het benodigde onderhoudsbudget (2009) is er veel veranderd. In 2009 was het onderhoudsbudget € 730.931. Sinds 2009 is het areaal met 27% toegenomen en zijn de prijzen met 54% gestegen (CBS Prijsindex GWW). Op basis hiervan, ervan uitgaande dat de kwaliteit van de verharding gelijk gebleven zou zijn, zou de onderhouds-behoefte boekhoudkundig als volgt kunnen worden berekend: $€730.931 \times 1,27 \times 1,54 = €1.429.555$.

De afgelopen jaren kon het onderhoud op redelijke wijze met de beschikbare middelen worden uitgevoerd. Dit wordt wel een steeds grotere uitdaging. We hebben te maken met prijsstijgingen en beginnen de areaaluitbreidingen een rol van betekenis te spelen. Waar de eerste jaren vanwege de nieuwe aanleg nog nauwelijks onderhoud noodzakelijk was, gaan deze verhardingen de komende jaren aanzienlijk bijdragen aan de onderhoudsbehoefte.

Een globale inschatting (gebaseerd op de kwaliteit van de verhardingen zoals deze is vastgesteld in 2023) resulteert in een benodigd bedrag van €7.500.000 voor 5 jaar. Hiermee zou de jaarlijkse onderhoudsbehoefte voor de komende vijf jaren uit op €1.500.000 per jaar. Dit bedrag komt redelijk overeen met het bovengenoemde bedrag van €1.429.555, maar er zijn altijd meerdere invloeden op het daadwerkelijk benodigde budget. De impact van deze invloeden valt echter niet geheel precies te berekenen.

Het jaarlijks beschikbare onderhoudsbudget vanaf 2025 is ca. € 900.000. We zien ons genoodzaakt het budget te verhogen. Tegelijkertijd staan we voor de uitdaging dit extra budget vanaf 2025 daadwerkelijk 'weg te zetten'. Binnen de huidige personele bezetting zou dat niet kunnen, maar daar is op geanticipeerd. In de Kadernota 2024 zijn middelen beschikbaar gesteld voor een structurele formatie-uitbreiding voor één extra (voltijd) wegbeheerder bij TORV. In deze situatie kiezen we bewust voor een 'ingroeimodel' (een lagere edoch verantwoorde financiële impuls) en gaan uit van een jaarlijks budget van €1.200.000 voor 5 jaar. Dit betekent een substantiële budgetverhoging van €300.000 per jaar. Op een later moment (Kadernota 2026 e.v.) zal opnieuw worden gekeken of de voorgestelde budgetverhoging voldoende is en we het huidige onderhoudsniveau kunnen blijven waarmaken de komende jaren.

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
6203010 Onderhoud wegen, straten etc.	569	526	564	564
6203070 Kleine reconstructies wegen	331	331	331	331
Totaal huidige begroting	900	857	895	895
Extra benodigd budget	1.200	1.200	1.200	1.200
Verschil*	300	343	305	305

* Gemiddeld extra benodigd budget € 313.000

Voorgesteld wordt het budget onderhoud wegen structureel met een bedrag van € 300.000 te verhogen.

Toelichting "inhoud": Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

De Wegenwet vereist van de beheerder een 'goed rentmeesterschap'.

De Wegenverkeerswet stelt dat de wegbeheerder ernaar moet streven om maatregelen te nemen die de veiligheid van de weggebruiker en de functionaliteit van de wegen waarborgen. Dit betekent dat de gemeente als wegbeheerder ten allen tijde verantwoordelijk is voor de kwaliteit van de verhardingen die het in beheer heeft maar ook om dit op de meest efficiënte wijze te bewerkstelligen en kapitaalvernietiging te voorkomen.

De Wegenwet eist van de wegbeheerder dat de veiligheid en de functionaliteit van wegen wordt gewaarborgd. We doen dat in Waalwijk op een wettelijk minimumniveau. Met het genoemde budget houden we onze verhardingen in stand volgens het door de Raad vastgestelde niveau en de landelijk gehanteerde systematiek van het CROW. Het CROW is een onafhankelijk kenniscentrum voor infrastructuur, openbare ruimte en verkeer en vervoer.

Binnen de CROW-methodiek wegbeheer wordt gesproken over een optimale manier van onderhouden van de wegen in

zowel technische als financiële zin. Met deze manier wordt voldaan aan de ondergrens van “verantwoord wegbeheer” zoals deze door het CROW is gedefinieerd. Handhaving van dit kwaliteitsniveau betekent dat voldaan wordt aan de wettelijke bepalingen die gelden voor de beheerder. Tevens is de kans op schadeclaims hiermee beperkt en is er geen sprake is van kapitaalsvernietiging.

Wanneer het budget niet (voldoende) wordt verhoogd, zal de kwaliteit van de verhardingen verder achteruit gaan. Niet alleen wordt hiermee het probleem vooruitgeschoven, ook zullen de kosten in een verhoogd tempo toenemen. Waar gebreken nu nog met beperkte middelen zijn op te lossen, zullen deze bij uitstel snel groter worden en dus meer geld gaan kosten. Daarmee is kapitaalvernietiging een feit!

Daarnaast loopt de gemeente een groter risico op aansprakelijkheidsstellingen. Als gevolg van onveilige verhardingen zullen meer ongelukken plaatsvinden met schade en letsel tot gevolg.

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

De extra benodigde capaciteit wordt gedekt vanuit de bij de Kadernota 2024 beschikbaar gestelde middelen voor formatie-uitbreiding.

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

Ervan uitgaande dat de extra benodigde capaciteit in 2024 wordt gevonden, kunnen de gevraagde middelen uit dit voorstel vanaf 2025 worden ingezet.

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

n.v.t.

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
n.v.t.				
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT- consequenties	In €
	n.v.t.			

KN25|NV1.13 Robuust en toekomstbestendig Belastingen heffen

Onderwerp	KN25 / NV1.13 Robuust en toekomstbestendig belasting heffen			
Portefeuillehouder	T. Klerx			
Team	TVVB			
Beleidsveld / programma	Diversen			
Productnummer/- naam	Diversen			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	N 28	N 28	N 28	N 28
Baten				
Saldo	N 28	N 28	N 28	N 28

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

Het Belastingenteam heeft jarenlang 'overleefd'. Dat betekende focus op het uitdoen van de aanslagen en tijdige afhandeling van de bezwaren. Door onderbezetting is er (te) weinig focus geweest op automatisering, efficiency van processen, gegevensbeheer en kennisopbouw. Daarnaast is er jaren een fikse onderbezetting geweest. Zoals u heeft kunnen lezen in de kadernota van 2024, ging dat om ca. 4 fte tekort. Door efficiency en invullen van 2 fte, door de raad toegekend, hopen we om te gaan met dit tekort aan personeel.

Vanaf 2025 vragen wij € 28.000 structureel voor:

1. Jaarlijkse mutatiesignalering: maken van luchtfoto's om te bezien waar is gebouwd zodat we deze objecten kunnen belasten, wat tot extra belastinginkomsten leidt. Er is afgelopen jaren steeds meer vergunningsvrije bouw ontstaan. Met de komst van de nieuwe omgevingswet neemt dit alleen maar toe. Voor een juiste herwaardering vraagt dat om aanvullende werkzaamheden. Hiervoor is € 9.000 aan aanvullende budget nodig.
2. Controle verblijfsbelasting: Voor de recreatieve sector en arbeidsmigranten wordt verblijfsbelasting verkregen middels aangifte, een jaarlijkse steekproef ter controle van aantallen is hierbij wenselijk. Hiervoor is € 5.000 aan aanvullende budget nodig.
3. Piek belastingtelefoon; jaarlijks werken collega's 6 weken extra om de inwoners adequaat en snel te woord te staan met vragen over hun aanslag. Hiervoor is € 5.000 aan aanvullende budget nodig.
4. Rapportage Heffen Belastingen, dit geeft snel inzicht in de nog op te leggen aanslagen. Hiervoor is € 9.000 aan aanvullend budget nodig. Hiermee is een betere en snellere verantwoording van de opbrengsten mogelijk.

Toelichting "inhoud": Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

Mutatiesignalering zorgt een compleet overzicht van objecten binnen de gemeente en voor gelijkheid; iedereen die een object heeft wordt belast. Als we dit niet doen, zijn niet alle objecten in beeld.

Borgen van kritische kennis zorgt voor minder onjuiste en niet-tijdige aanslagen. Borgen we dit niet, dan zijn we kwetsbaarder voor externe invloeden (meer beroepen, hogere waardestijging). De sleutel ligt in onze handen door optimaliseren van processen met de juiste aanvullende kennis vanuit de markt (inhuur).

Makkelijk verantwoorden en sturen wordt mogelijk gemaakt door juiste rapportage. Als we deze niet hebben, zijn we onnodig veel tijd kwijt met verzamelen van data en dat zorgt voor lastige voorspelbaarheid van inkomsten.

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

Het Belastingenteam heeft jarenlang 'overleefd'. Dat betekende focus op het uitdoen van de aanslagen en tijdige afhandeling van de bezwaren. Door onderbezetting is er (te) weinig focus geweest op automatisering, efficiency van processen, gegevensbeheer en kennisopbouw. Daarnaast is er jaren een fikse onderbezetting geweest. Zoals u heeft kunnen lezen in de kadernota van 2024, ging dat om ca 4 fte tekort. Door efficiency en invullen van 2 fte, door de raad toegekend, hopen we om te gaan met dit tekort aan personeel.

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

Nee

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
n.v.t.				
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €

KN25|NV1.14 Vertraging investering Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL)

Onderwerp	KN25 / NV1.14 Vertraging investering Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL)
Portefeuillehouder	F. Spierings

Team	TREW			
Beleidsveld / programma				
Productnummer/-naam				
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten		V 684	V 684	
Baten				
Saldo		V 684	V 684	
Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel				
Tegen de vergunningaanvraag voor de aanleg van het GOL is beroep aangetekend bij de Raad van State. Vanwege de tussenuitspraak van de Raad van State is het proces (verder) vertraagd. De kosten voor de aanleg zijn vanwege bouwkostenstijgingen en inflatie aanmerkelijk gestegen. Op basis van nieuwe calculatieprognoses is er een extra bijdrage van € 13 miljoen berekend door de provincie voor het deel binnen het grondgebied van Waalwijk. Conform afspraken zijn deze kosten voor de gemeente. De kapitaallasten van de investering worden 2 jaar doorgeschoven, hetgeen leidt tot voordelen op de kapitaallasten.				
Toelichting "inhoud": Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?				
Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?				
Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?				
Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?				
Concretisering:				
Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
	n.v.t.			

KN25|NV1.15 Vertraging investering Insteekhaven

Onderwerp	KN25 / NV1.15 Vertraging investering Insteekhaven			
Portefeuillehouder	F. Spierings			
Team	TREW			
Beleidsveld / programma				
Productnummer / - naam				
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	V 470	V 470	V 470	
Baten				
Saldo	N 470	N 470	N 470	
Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel				
In de huidige meerjarenbegroting is uitgegaan van een investering Insteekhaven in 2024, deze schuift nu minstens door naar 2027 (met kapitaallasten met ingang van 2028). Voor de bijhorende kapitaallasten betekent dat een voordeel in 2025, 2026 en 2027 van € 470.000 per jaar.				
Toelichting "inhoud": Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?				
Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?				
Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?				
Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?				
Concretisering:				
Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
	n.v.t.			

KN25|NV1.16 Continuering co-financieringsmiddelen BIZ

Onderwerp	KN25 / NV1.16 Continuering co-financieringsmiddelen BIZ			
Portefeuillehouder	T. Klerx			
Team	TREW (TPNP)			
Beleidsveld / programma	3 Economie / Centrum			
Productnummer/-naam				
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	N 75	N 75		
Baten				
Saldo	N 75	N 75		
Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel				
De gemeente Waalwijk heeft een uitvoeringsovereenkomst met de Bedrijven Investeringszone Waalwijk Centrum (BIZ) dat we gezamenlijk, voor de looptijd van de BIZ (t/m 2026), onder cofinanciering activiteiten uitvoeren die ten goede komen van de leefbaarheid van het centrum. In het meerjarenprogramma van de BIZ zijn, voor de doelen uit dit uitvoeringsprogramma waar de gemeente en ondernemers gezamenlijk voor aan de lat staan, concrete acties opgenomen. Deze zijn in lijn met de centrumvisie. Voor 2023 en 2024 was € 75.000 per jaar aan uitvoeringsmiddelen begroot voor cofinanciering van de uitvoering van dit meerjarenprogramma. Deze samenwerking heeft haar belang voor de binnenstad en bijdrage aan de ambities van Waalwijk de afgelopen jaren bewezen. De huidige BIZ, en daarmee de verplichting van de gemeente Waalwijk, loopt tot en met 2026. Voorgesteld wordt de cofinanciering in ieder geval voort te zetten tot en met 2026. Voortzetting van de BIZ, en daarmee de gemeentelijke cofinanciering, na 2026 is afhankelijk van een nieuwe stemronde in 2025 onder ondernemers en vastgoedeigenaren.				
Toelichting "inhoud": Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?				
We hebben een lopende BIZ. Hiermee werken we samen met ondernemers en vastgoedeigenaren aan gezamenlijke doelen met gezamenlijke financiering. Zonder middelen voor in ieder geval de looptijd van de BIZ kunnen we de in de uitvoeringsovereenkomst gemaakte afspraken niet na komen. We raken dan de slagvaardigheid in de samenwerking met ondernemers (middels de BIZ) kwijt. Dat gaat ten koste van gemeentelijke ambities en holt partnerschap en effectiviteit uit.				
Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?				
Gezien de ambities en de grote diversiteit aan projecten en acties in de binnenstad is een gemeentelijke Coördinator Binnenstad wenselijk. Deze persoon werkt nauw samen met de centrummanager die door de BIZ is aangesteld. Deze coördinerende rol wordt tot 2025 ingevuld door de programmamanager Binnenstad. Deze personele kosten zijn (nog) niet in dit voorstel meegenomen.				
Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?				
Ja, we kunnen direct aan de slag. Het betreft een voortzetting van de huidige praktijk. Wel is (extra) aansturingcapaciteit nodig voor een effectieve voortzetting.				
Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?				
Nee				
Concretisering:				
Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	

n.v.t.			n.v.t.	
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
	n.vt.			

KN25|NV1.17 Voorbereidingskrediet mobiliteitshub

Onderwerp	KN25 / NV1.17 Voorbereidingskrediet mobiliteitshub			
Portefeuillehouder	A. de Jong			
Team	TREW			
Beleidsveld / programma	2 Verkeer, vervoer en waterstaat			
Productnummer/-naam				
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	N 175	N 175		
Baten				
Saldo	N 175	N 175		
Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel				
In het vastgestelde 'Mobiliteitsplan 2030' wordt ingezet op verbetering van de bereikbaarheid per openbaar vervoer. Het doel is om met het ov de benodigde schaa sprong te maken. Hiervoor is onder andere een ontwikkeling van meerdere mobiliteitshubs randvoorwaardelijk. Op deze mobiliteitshubs komen verschillende modaliteiten samen, zoals openbaar vervoer, deelvervoer en fiets. Daarbij dient een mobiliteitshub bekeken te worden in het kader van een bredere gebiedsontwikkeling. Op dit moment zijn er 4 locaties in beeld om nader uitgewerkt te worden. Er wordt gestart met een onderzoek naar de ruimtelijke en financiële consequenties op de knoop Noorder Allee. Deze locatie is een no regretontwikkeling in het te onderzoeken toekomstig openbaar vervoernetwerk. Andere locaties die onderzocht dienen te worden liggen in het gebied Noorder Parallelweg - Ambrosiusweg, Taxandriaweg en een herontwikkeling van het bestaande busstation Vredesplein (zie de bijlage voor het voorkeurscenario).				
Toelichting "inhoud": Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?				
Op het moment dat er niet geïnvesteerd wordt in mobiliteitshubs kan het openbaar vervoer van en naar Waalwijk niet versterkt worden, waardoor de benodigde schaa sprong in het ov niet gemaakt wordt. Er wordt in dat geval geen invulling gegeven aan het Mobiliteitsplan 2030 en de daarin beoogde mobiliteitstransitie. De mobiliteitstransitie is noodzakelijk om de Waalwijkse verstedelijkingsopgave (extra woningen en arbeidsplaatsen) te realiseren. Zonder deze maatregelen wordt Waalwijk in de toekomst onbereikbaar.				
Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?				
In het voorstel is rekening gehouden met € 150.000 aan aanvullende ambtelijke capaciteit.				
Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?				

Het gevraagde budget is opgedeeld in ambtelijke capaciteit voor € 150.000 en voor inhoudelijke onderzoekskosten € 200.000.

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
n.v.t.				
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT- consequenties	In €

KN25|NV1.18 Mobiliteitshub

Onderwerp	KN25 / NV1.18 Mobiliteitshub			
Portefeuillehouder	A. de Jong			
Team	TREW			
Beleidsveld / programma	2 Verkeer, vervoer en waterstaat			
Productnummer/- naam				
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten				p.m.
Baten				p.m.
Saldo				p.m.

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

In het vastgestelde 'Mobiliteitsplan 2030' wordt ingezet op verbetering van de bereikbaarheid per openbaar vervoer. Het doel is om met het ov de benodigde schaa sprong te maken. Hiervoor is onder andere een ontwikkeling van een of meerdere mobiliteitshubs randvoorwaardelijk. Op deze mobiliteitshubs komen verschillende modaliteiten, zoals openbaar vervoer, deelvervoer en fiets samen. Daarbij dient een mobiliteitshub bekeken worden in het kader van een bredere gebiedsontwikkeling.

Toelichting "inhoud": Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

Op het moment dat er niet geïnvesteerd wordt in mobiliteitshubs kan het openbaar vervoer van en naar Waalwijk niet versterkt worden, waardoor de benodigde schaa sprong in het ov niet gemaakt wordt. Er wordt in dat geval geen invulling gegeven aan het Mobiliteitsplan 2030 en de daarin beoogde mobiliteitstransitie. Dit betekent ook dat de Waalwijkse verstedelijkingsopgave (extra woningen en arbeidsplaatsen) niet gerealiseerd kunnen worden. Zonder deze maatregelen wordt Waalwijk in de toekomst onbereikbaar.

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

Het is op dit moment onduidelijk wat de benodigde ambtelijke capaciteit voor dit project betreft. Het is wel duidelijk dat dit project de komende jaren veel ambtelijke inzet vraagt.

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

Op dit moment is onduidelijk wat de lasten en baten zijn. Ook is onduidelijk wat de bijdragen van derden zoals provincie en rijk gaan zijn. De komende periode dient nader onderzoek uitgevoerd te worden naar de mogelijkheden.

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Afschrijvingstermijn	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
€ 5 mln - € 10 mln	40 jaar			
Investeringsjaar	2026	Ingangsjaar kapitaallasten		
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
	n.n.b.			

KN25|NV1.19 Monitoring (fiets)parkeren

Onderwerp	KN25 / NV1.19 Monitoring (fiets)parkeren			
Portefeuillehouder	T. Klerx			
Team	TREW			
Beleidsveld / programma	2 Verkeer, vervoer en waterstaat			
Productnummer/-naam	206 Parkeervoorzieningen			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	N 40		N 40	
Baten	V 40		V 40	
Saldo	0		0	

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

In de 'Parkeervisie Waalwijk' is opgenomen dat structurele monitoring van de parkeersituatie voor zowel auto- als fietsparkeren in de gemeente Waalwijk een essentiële voorwaarde is om het parkeerbeleid tussentijds bij te kunnen sturen. Concreet betekent dit dat eens in de twee jaar de parkeerdruk voor zowel fiets- als autoparkeren voor een groot deel van de gemeente Waalwijk wordt gemeten.

In afwijking van het raadsbesluit wordt voorgesteld om de tweejaarlijkse lasten te dekken uit de (extra) parkeeropbrengsten.

Toelichting "inhoud": Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

Metten is weten. Indien dit budget niet vrijgegeven wordt, kan er niet gestuurd worden op autoparkeren en fietsparkeren. Daarmee kan er geen invulling gegeven worden aan verschillende onderdelen van de Parkeervisie Waalwijk, waarover op 7 maart 2024 is besloten door de gemeenteraad. Naast het sturen worden de gegevens ook gebruikt bij de beoordeling van diverse verkeersvraagstukken en als onderbouwing in verkeersbesluitprocedures.

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

Binnen de huidige ambtelijke capaciteit is het mogelijk om eens in de twee jaar de benodigde parkeermonitoringsonderzoeken uit te zetten.

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

Er zijn geen andere uitvoeringskosten nodig om aan de slag te kunnen.

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

Nee

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
n.v.t.				
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
	n.v.t.			

KN25|NV1.20 Huisvesting doelgroepen

Onderwerp	KN25 / NV1.20 Huisvesting doelgroepen			
Portefeuillehouder	F. Spierings			
Team	TREW			
Beleidsveld / programma	8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting			
Productnummer/-naam				
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten				
Dekking uit reserve	N 80			
Baten	V 80			
Saldo	0			

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

Er zijn diverse onderzoeken lopende om geschikte locaties te vinden voor het huisvesten van verschillende doelgroepen (starters, spoedzoekers, statushouder, internationale medewerkers en Oekraïners). In een concreet geval zijn grondeigenaar, Provincie, gemeente en BZK gezamenlijk bezig om een initiatief op te starten voor de huisvesting van deze doelgroepen. Hiervoor kan de Provincie het ontwikkelbedrijf inzetten en BZK.

ondersteunen met het ruimtelijk proces en subsidiering. Vanuit Waalwijk is regie en afstemming nodig.

Toelichting "inhoud": Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

Voor het huisvesten van doelgroepen is kaderstelling en afstemming noodzakelijk. De gemeente is onderdeel van dit proces. Het project moet gezien worden als onderdeel van het opvangen van Oekraïners in onze gemeente. Op dit moment worden deze opgevangen in het v.d. Valk hotel. Deze opvang stopt op enig moment. Nieuwe huisvesting is noodzakelijk.

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

Voor het project moet een projecteider vanuit de gemeente aan het project gekoppeld worden om intern af te stemmen en met de initiatiefnemers en de Provincie.

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

Vanuit het Rijk komen binnenkort subsidie mogelijkheden beschikbaar om de kosten te beperken.

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

De lasten kunnen gedekt worden uit de bij de jaarrekening 2023 ingestelde bestemmingsreserve integratie en huisvesting van noodverblijfsituaties

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
n.v.t.			€ 80.000	bestemmingsreserve integratie en huisvesting noodverblijfsituaties
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
	n.v.t.			

Doelstellingen

Overzicht nieuw voorstel Vitale stad_2

Maatregelen

KN25|NV1.21 Inrichten en voorfinanciering entiteit voor private rol gemeente bij ontwikkeling wind-/zonnepark.

Onderwerp	KN25 / NV1.21 Inrichten en voorfinanciering entiteit voor private rol gemeente bij ontwikkeling wind-/zonnepark.
Portefeuillehouder	S. Schuijffel
Team	TREW
Beleidsveld / programma	7 Volksgezondheid en milieu
Productnummer/-naam	712 Duurzaamheid

	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Baten				
Saldo	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

Op 7 maart 2024 is de beleidsvisie GODE door de gemeenteraad vastgesteld. In het VKA Ecopark/Haven heeft de gemeente de mogelijkheid om samen met Eneco 1 a 2 windturbines te ontwikkelen. Hiertoe dient een entiteit te worden ingericht om de vergunning te kunnen aanvragen en de ontwikkelkosten te kunnen dragen. Deze kosten worden onderdeel van de businesscase en worden vanuit de op te richten entiteit via een anterieure overeenkomst met de gemeente teruggestort bij de financial close/afgifte onherroepelijke vergunning. Dat moment wordt verwacht in 2028.

Toelichting "inhoud": Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

De politieke prioriteit is hoog omdat zowel college als coalitie hebben aangegeven een ontwikkelende rol te willen hebben in de realisatie van grootschalige opwek van duurzame energie.

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

De gevraagde budget is zowel voor inhuur van capaciteit als voor uitvoering van benodigde aanvullende onderzoeken en de ontwikkeling van 1 à 2 windturbines.

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

Ja, we kunnen meteen aan de slag.

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

Gevraagde budget fungeert als voorfinanciering en wordt teruggestort via de anterieure overeenkomst na financial close.

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €

KN25|NV1.22 Opstellen en actueel houden Soortenmanagement plan

Onderwerp	KN25 / NV1.22 Opstellen en actueel houden Soortenmanagement plan
Portefeuillehouder	S. Schuijffel
Team	TREW

Beleidsveld / programma	7 Volksgezondheid en milieu			
Productnummer/-naam	712 Duurzaamheid			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	N 75	N 75	N 75	N 75
Baten	V 75	V 75	V 75	V 75
Saldo	0	0	0	0
Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel				
Op dit moment kunnen onze inwoners geen isolerende maatregelen uitvoeren zonder inzicht te hebben op de effecten daarvan op flora en fauna. Het onderzoek dat de individuele bewoners daarvoor nodig heeft is dusdanig duur dat de gewenste versnelling op het verduurzamen van woningen uitblijft. Veel gemeenten gaan daarom over tot het maken van een gemeentelijk soortenmanagementplan (SMP) dat als onderbouwing kan gelden voor het legaal mogen isoleren van daken en muren. Voorgesteld wordt om deze kosten ten laste te brengen van de CDOKE-middelen.				
Toelichting "inhoud": Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?				
Als de gemeente hierin niet faciliteert stagneert de gewenste versnelling van het isoleren van woningen. We zijn reeds gestart met voorbereidende gesprekken om een SMP op te stellen in samenwerking met omliggende gemeenten en de woningbouwvereniging. Als achtervang kunnen we de CDOKE uitkering van het rijk inzetten om deze kosten te dekken maar in de basis is de CDOKE hier niet voor bedoeld en gaat dit te koste van de gewenste formatieve uitbreiding.				
Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?				
Aansturing van het opstellen van het SMP vindt plaats vanuit de bestaande en verder uit te breiden capaciteit rondom de transitievisie warmte binnen het team TREW.				
Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?				
We kunnen meteen aan de slag.				
Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?				
Vorbereidingskosten wellicht uit krediet voorbereiding Haven 8 oost.				
Concretisering:				
Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
			€ 300.000 in 4 jaar	CDOKE-middelen (SPUK)
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €

KN25|NV1.23 Klimaatadaptatiefonds, tegenhanger voor het regionale klimaatfonds

Onderwerp	KN25 / NV1.23 Klimaatadaptatiefonds, tegenhanger voor het regionale klimaatfonds			
Portefeuillehouder	S. Schuijffel			
Team	TOOR en TORV			
Beleidsveld / programma	7 Volksgezondheid en milieu			
Productnummer/-naam	712 Duurzaamheid			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	N 50	N 50	N 50	N 50
Baten	V 50	V 50	V 50	V 50
Saldo	0	0	0	0
Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel				
De gemeente heeft ervoor gekozen niet deel te nemen aan het publiek ontwikkelbedrijf (POB) van de REKS. Aan het POB is een regiobaal klimaatfonds gekoppeld dat gevuld wordt door inbreng van de deelnemende gemeenten en de Provincie. Bij de beargumenteerde keuze van het college om niet mee te doen met het POB is voorgesteld om een evenredige storting in dit regionale fonds te doen om ook gebruik te kunnen maken van het regionaal klimaatfonds. Met de inzichten van nu lijkt het zinvoller om dit evenredige deel zelfstandig te reserveren voor klimaatadaptatieve maatregelen. De eventuele reservering voor het regionale fonds komt neer op een bedrag van ca. € 200.000. Voorgesteld wordt om dit de komende jaren beschikbaar te stellen in 4 tranches en aan te merken als uitvoeringsgeld voor klimaatadaptatie en het vergroten van de biodiversiteit in de buurten en wijken. Voorgesteld wordt om deze kosten ten laste te brengen van de reserve duurzaamheid.				
Toelichting "inhoud": Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?				
Dit voorstel is een vanzelfsprekende opvolging van de keuze om niet deel te nemen aan het publiek ontwikkelbedrijf REKS. Als dit budget niet beschikbaar wordt gesteld zal er minder geïnvesteerd kunnen worden op de genoemde thema's en blijft een geambieerde versnelde inzet op biodiversiteit in buurten en wijken (waar geen IUP-projecten worden gerealiseerd) achterwege.				
Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?				
Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?				
Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?				
Voor dekking van de lasten zie ik niet direct een andere mogelijkheid				
Concretisering:				
Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
n.v.t.			€ 200.000 in 4 jaar	reserve duurzaamheid
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	

Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
	n.v.t.			

KN25|NV1.24 Werkbudget Economie

Onderwerp	KN25 / NV1.24 Werkbudget Economie			
Portefeuillehouder	F. Spierings			
Team	TREW			
Beleidsveld / programma	3. Economie			
Productnummer/-naam	Budget economie			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	N 84	N 84	N 84	N 84
Baten				
Saldo	N 84	N 84	N 84	N 84

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

In de huidige begroting is incidenteel budget opgenomen voor economische zaken. Om de continuïteit te waarborgen moet dit budget structureel worden begroot.

Streven is om in 2025 de economische visie, in samenspraak met en/ of als onderdeel van de Strategische- en Omgevingsvisie vast te laten stellen.

Een deel van de activiteiten ligt vast (verplichting). Andere onderdelen willen we continueren. Dan heb je nog de wensen voor 2024/2025 nog in te vullen of nog niet bekend. Enerzijds geeft de economische visie straks richting aan de op te pakken activiteiten. Anderzijds komen kansen voorbij die direct opgepakt kunnen worden.

Toelichting "inhoud": Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

Waalwijk is een economische hotspot. Of zoals verwoord in het coalitieakkoord: "Op bijna geen andere plek in Brabant vind je per duizend inwoners zoveel bedrijven, arbeidsplaatsen en zzp'ers. Het zegt veel over onze identiteit van hard werken en als het tegen zit: nieuwe wegen inslaan." De op handen zijnde uitgifte van extra uit te geven gronden op bedrijventerrein Haven' op een innovatieve manier (Brede Welvaart vertaald naar uitgifte- en selectiecriteria) is daar een duidelijk voorbeeld van. Het is van belang om blijvend te investeren in de economische ontwikkeling (vernieuwing en lokale waarde) en profilering van de gemeente Waalwijk als zodanig.

1. Het gevraagde structurele budget wordt als volgt aangewend:
Lidmaatschappen, verplichtingen. Voorbeelden: Lidmaatschap Nederlandse Vereniging van Binnenhavens, Deelname Transport Logistiek Nederland (samen met gemeente Tilburg en Midpoint), Deelname aan Stichting MCA Brabant en Get ahead in Europe, afname data van Locatus op het gebied van detailhandel/koopstromen/ horeca ed.
2. Bestaande, te continueren (kleine) projecten. Voorbeelden: Tech challenge, Logistiek Plein Overlaats, Dag van de techniek
3. Sponsoring, voorbeelden: BOV trofee, Bort/ netwerk Brabant, bijeenkomsten Clok, bijeenkomsten ondernemersorganisaties, verkiezing logistieke hotspot, publicaties in vakbladen.
4. Op te pakken vanaf 2024/ 2025: Voorbeelden: verkenning mogelijkheden circulaire economie in relatie tot havenontwikkeling ("bulk"), opstellen Lobby en corporate PR en netwerk agenda (ism concernstaf/ strategie, structureel relevante corporate events naar Waalwijk halen (zoals we bv in 2024 in Waalwijk het congres van Logistiek Vastgoed Nederland hosten), communicatie/storylines (laten) maken (bijv. over Smart Port/ haven, Wonen in Waalwijk als arbeidsmigrant, Innovatieve aanpak uitgifte nieuwe kavels/ brede welvaart), projecten

op het gebied van Vrijtijdseconomie (in relatie tot ontwikkelingen in de regio/ Westelijke Langstraat).

Ad 4. Dit is een verzameling aan activiteiten die we gaan starten in 2024 en (bestuurlijke) wensen die we graag in de (nabije) toekomst oppakken. Dit is dus zeker geen uitputtende lijst en uiteraard kan dit wijzigen en aangevuld worden in de loop der tijd. Nieuwe (markt)ontwikkelingen, bestuurlijke wens(en) of de gestelde prioriteiten in de economische visie liggen aan die keuzes ten grondslag.

NB. de genoemde activiteiten, met name ook inclusief de op te pakken activiteiten vanaf 2024/ 2025, kunnen (bij lange na) niet allemaal opgepakt worden omdat dan het aangevraagde budget van € 84.000 ver overschreden wordt. Er moeten dus nog keuzes gemaakt worden.

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

Geen capacitaire gevolgen, in te vullen binnen de huidige bezetting van het cluster economie

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

Kunnen meteen aan de slag met nieuwe activiteiten; bestaande/ relevante activiteiten voortzetten; vervolg op begroting 2024.

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

Nee

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
n.v.t.				
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
	n.v.t.			

KN25|NV1.25 Bijdrage aan Brabant Ports

Onderwerp	KN25 / NV1.25 Bijdrage aan Brabant Ports			
Portefeuillehouder	F. Spierings			
Team	TREW			
Beleidsveld / programma	3 Economie			
Productnummer/-naam	303 Economische ontwikkeling			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	N 45	N 45	N 45	N 45
Baten				
Saldo	N 45	N 45	N 45	N 45
Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel				

Bijdrage aan Brabant Ports is in de begroting 2024 incidenteel opgenomen. Voorstel is om deze bijdrage vanaf 2025 structureel in de begroting op te nemen.

Wat is Brabant Ports: Brabant Ports beoogd een optimale (samen-) werking van de Brabantse Binnenhavens, die bijdraagt aan werk, wonen, leven (brede welvaart) binnen de provincie.

Achtergrond:

- 8 gemeenten (waaronder Waalwijk) willen een samenwerking aangaan voor gemeenschappelijk havenbeheer en -Ontwikkeling.
- In Q2/2023 is van iedere gemeente akkoord gegeven op de intentieverklaring.
- Doelstelling is om in deze collegeperiode (2022-2026) te komen tot een Brabants Havenbedrijf.

Brabant Ports beoogd een optimale (samen-) werking van de Brabantse Binnenhavens, die bijdraagt aan werk, wonen, leven (brede welvaart) binnen de provincie.

Deelname en governance:

Er is een coöperatie opgericht door MCA. Gemeenten worden lid van deze coöperatie. Lidmaatschap hangt dan af van het 'pakket' dat wordt afgenomen. Idee is dat alle leden een basispakket afnemen en er vervolgens aanvullende diensten/ pakketten worden afgenomen afhankelijk van de wensen/ behoeften van gemeenten. Per deelnemende gemeente zal dus eerst geïnventariseerd en in kaart gebracht hoe de binnenhaven is ingeregeld en wat een gewenste situatie kan zijn. Eventuele alternatieve wijze van financiering wordt de komende tijd onderzocht. Verwacht wordt dat we rond de zomer definitieve keuzes kunnen maken op basis van de gekozen vorm van financiering (lidmaatschap of anders). Dan zijn de kosten concreet in te schatten.

Daarop vooruitlopend is de inschatting dat de voor 2024 geraamde kosten (€ 45.000) voldoende moeten zijn voor straks de structurele kosten die we maken als we daadwerkelijk structureel (minimaal 5 jaar) gaan participeren in Brabant Ports.

Toelichting "inhoud": Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

Conform begroting 2024; Kostenplaats: 6303255
Gemeente Waalwijk heeft de intentieverklaring voor de oprichting van Brabant Ports ondertekend in 2023.

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

Capacitaire gevolgen nog niet inzichtelijk. Hangt af van organisatiemodel en breedte van participatie.

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

Kunnen meteen aan de slag; vervolg op begroting 2024; basisorganisatie wordt in 2024 gefinancierd vanuit incidenteel toegekend budget van € 45.000. Structurele bijdrage wordt bepaald aan de hand van het te doorlopen traject zoals hierboven beschreven. Eventuele bijstelling van het gevraagde budget kan in opmaat naar begroting 2025.

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
n.v.t.				
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
	n.v.t.			

KN25|NV1.26 Sporthal Waspik en beach-accommodatie

Onderwerp	KN25 / NV1.26 Sporthal Waspik en beach-accommodatie
Portefeuillehouder	T. Klerx
Team	TMAO TREW TOOR en TORV

Beleidsveld / programma	5 Cultuur, Sport en Recreatie			
Productnummer/-naam	502 en 503 Sportaccommodaties			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten Baten		V 233		
Saldo	V 233	V 233		
Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel				
Destijds is besloten om een nieuwe sporthal te bouwen in Waspik. Inmiddels is het project uitgebreid met de verplaatsing van andere sportaccommodaties. Hiervoor worden nog 2 locaties onderzocht. Er worden op dit moment nog steeds met verschillende partijen gesprekken gevoerd om tot een definitieve locatie te komen. Medio oktober 2023 hebben we voor het laatst de gebruikers (verenigingen en onderwijs) een update verstuurd.				
Toelichting "inhoud": Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?				
De nieuwe sporthal te Waspik is opgenomen in het collegeprogramma 2022 – 2026. Wanneer de verplaatsing van de sporthal en de andere sportvoorzieningen niet kan worden uitgevoerd, dient de nieuwe sporthal op de locatie van de huidige sporthal terug gebouwd te worden. Dan is een herontwikkeling van de huidige locaties van de sporthal en de andere sportvoorzieningen niet aan de orde. Ongeacht de locatiekeuze is er geen verdere vertraging in de planning. Wel zaten de kapitaallasten nog in het jaar 2026, die komen te vervallen.				
Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?				
In 2020 is een bedrag van € 600.000 (d.d. 17 december 2020) als voorbereidingskrediet "sportcentrum Waspik" door de gemeenteraad beschikbaar gesteld.				
Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?				
Wanneer de definitieve locatie is bepaald, kan gestart worden met de benodigde ruimtelijke procedure. De kapitaallasten gaan niet 2026 in, maar in 2027.				
Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?				
Concretisering:				
Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
nu voorbereidingskrediet van € 600.000				
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
	n.v.t.			

KN25|NV1.27 Leges graafmeldingen voor klein geprogrammeerd werk

Onderwerp	KN25 / NV1.27 Leges graafmeldingen voor klein geprogrammeerd werk			
Portefeuillehouder	T. Klerx			
Team	TORV			
Beleidsveld / programma	2 Verkeer, vervoer en waterstaat			
Productnummer/-naam	2.1 Verkeer en vervoer			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	V 60	V 60	V 60	V 60
Baten				
Saldo	V 60	V 60	V 60	V 60
Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel				
Op dit moment vragen wij bij de aanvraag van een instemming/vergunning legeskosten volgens de legesverordening van de gemeente Waalwijk. De afgelopen jaren waren de legesinkomsten op dit product: • 2020: € 49.000 • 2021: € 61.000 • 2022: € 160.000 (incl. € 82.000 van twee glasvezelbedrijven) • 2023: € 43.000 (in begroting 2023 werd voorzien in een leges opbrengst van € 39.000). Voor de graafmeldingen voor klein geprogrammeerd werk worden op dit moment geen kosten gerekend. Uit navraag bij buurgemeenten blijkt dat de gemeente Waalwijk hier een uitzondering in is. Navraag bij buurgemeente Oosterhout leert dat zij € 130 per melding rekenen. De voorgaande jaren fluctueerde het aantal kleine graafmeldingen: gemiddeld 500 a 600 meldingen per jaar. In 2023 hebben we 810 kleine graafmeldingen gehad. • Mogelijke extra inkomsten scenario A: uitgaande van € 100 per melding o.b.v. aantal meldingen in 2023: € 81.000 (2023) • Mogelijke extra inkomsten scenario B: uitgaande van € 125 per melding, idem: € 101.000. We zien weliswaar een duidelijke toename de afgelopen jaren, edoch gaan vooralsnog voorzichtig uit van 600 meldingen per jaar. Daarmee zijn extra inkomsten te generen binnen dit product van circa € 60.000 (scenario A) tot circa € 75.000 (scenario B) per jaar aan extra inkomsten te genereren. Gezien het hoge aantal meldingen in de gemeente Waalwijk zouden we kunnen volstaan het om een laag bedrag van € 100 te rekenen (scenario A), maar onze voorkeur gaat uit naar marktconform in de regio. Dus gaat onze voorkeur uit naar scenario B: € 125 per melding. De kosten voor de melder blijven daarmee acceptabel, maar hanteren we vooralsnog een ingeschatte extra opbrengst van € 60.000 per jaar.				
Toelichting "inhoud": Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?				
Wij gaan dit voorstel nader uitwerken en daarna inbrengen het college bij de aanpassingen van de AVOI (Algemene Verordening Ondergronds Infrastructuur).				
Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?				
Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?				

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?				
Concretisering:				
Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
n.v.t.				
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €

KN25|NV1.28 Muzenkamer Landgoed Driessen

Onderwerp	KN25 / NV1.28 Muzenkamer Landgoed Driessen			
Portefeuillehouder	A. de Jong			
Team	TREW			
Beleidsveld / programma				
Productnummer/-naam				
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten		N 28	N 28	N 28
Baten				
Saldo		N 28	N 28	N 28

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

De gemeente heeft de ambitie is om een centrale plek in Landgoed Driessen te creëren waar natuur en cultuur elkaar samen komen en waar ruimte is om te ontmoeten en te spelen. De grondexploitatie Landgoed Driessen biedt onvoldoende financiële ruimte om deze ambitie waar te maken.

Toelichting "inhoud": Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

In januari 2023 stelde het college de Nota van Uitgangspunten vast voor Driesser Velden Midden, De Villa deel B en de Muzenkamer. In de nota is verwoord en verbeeld dat de Muzenkamer de centrale 'kamer' van Landgoed Driessen moet worden. Een plek waar natuur en cultuur elkaar samen komen en waar ruimte is om te ontmoeten en te spelen. Op 12 juni 2023 stemde het college in met de projectopdracht voor het participatietraject voor de Muzenkamer. De raad is hier middels raadsinformatiebrief 063-23 over geïnformeerd.

De eerste drie stappen van het participatietraject zijn inmiddels afgerond. Er is een nu een duidelijker beeld van wat inwoners en in de wijk actieve organisaties graag een plek zouden zien krijgen in de Muzenkamer. Maar van een concreet ontwerp is nog geen sprake. Er ligt dus ook nog geen kostenraming.

Duidelijk is wel dat er zonder aanvullende financiering geen budget is voor een inrichtingsniveau hoger dan regulier openbaar gebied. Zie verder de toelichting onder 'geld'.

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

Het participatietraject en ontwerptraject worden begeleid vanuit de bestaande ambtelijke organisatie. Wel wordt een externe ontwerper ingeschakeld om een ruimtelijk raamwerk / schetsontwerp te maken. Deze kosten kunnen ten laste gebracht worden van de grondexploitatie Landgoed Driessen.

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

In de vastgestelde projectopdracht worden twee financieringsbronnen genoemd:

1. In de grondexploitatie voor Landgoed Driessen is rekening gehouden met kosten voor de inrichting van de Muzenkamer. Daarbij is uitgegaan van gangbare kengetallen voor regulier openbaar gebied.
2. In de meerjarenbegroting 2023-2026 is een bedrag van € 250.000 vrijgemaakt voor de realisatie van een multifunctioneel plein in Landgoed Driessen. Verwezen wordt daarbij naar het coalitieakkoord 2022-2026. Hierin werd gesproken over "het realiseren van een multifunctioneel ontmoetingsplein in Landgoed Driessen en renovatie van het Cruyff Court".

De exacte kosten voor renovatie van het Cruyff Court zijn nog niet bekend, maar het lijkt er sterk op dat het vrijgemaakte bedrag hier grotendeels of wellicht zelfs volledig voor nodig is. Daardoor is extra budget nodig voor de Muzenkamer, waarbij in 2025 een krediet van € 500.000 nodig is, waarvan de kapitaallasten € 28.000 per jaar zijn (met ingang van 2026).

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

De (extra) kosten aan de Muzenkamer kunnen weliswaar ten laste van de grondexploitatie komen (het is ook het geëigende dekkingsmiddel), maar dit leidt wel tot een hoger tekort op de grondexploitatie Landgoed Driessen. Voor dit hogere tekort moet een verliesvoorziening getroffen worden ten laste van de reserve Grondexploitatie. Hoe dan ook moeten dekkingsmiddelen gevonden worden voor deze extra kosten; dit kan zijn de grex of de algemene middelen. In dit voorstel is gekozen voor de algemene middelen. Via een krediet met kapitaallasten zijn op termijn ook middelen voor vervanging in de begroting opgenomen.

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
€ 500.000	25 jaar	€ 28.000		
Investeringsjaar	2025		Ingangsjaar kapitaallasten	2026
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €

KN25|NV1.29 Leisure Investerings Fonds (LOF)

Onderwerp	KN25 / NV1.29 Leisure Investerings Fonds (LOF)			
Portefeuillehouder	T. Klerx - F. Spierings			
Team	TREW			
Beleidsveld / programma	5 Cultuur, sport en recreatie			
Productnummer/-naam				
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000,-	2025	2026	2027	2028
Lasten	N 12	N 12		
Baten				

Saldo	N 12	N 12		
-------	------	------	--	--

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

In de regio Hart van Brabant moet het toeristisch recreatieve profiel verder versterkt worden. Om deze ambitie waar te maken zetten we in op allerlei activiteiten, zowel lokaal als regionaal. In 2015 werd op provinciaal niveau het Leisure Ontwikkefonds Brabant (LOF) opgericht, met als doel leisure ontwikkelingen in de provincie Noord-Brabant te stimuleren. Het LOF verstrekt geldleningen aan kleinere leisure-ondernemers en ontwikkelaars met een innovatief, kwalitatief onderscheidend plan voor de Brabantse vrijetijdsector. Tot en met 2020 hebben de gemeenten in de regio Hart van Brabant € 100.000 per jaar ingelegd in het fonds, vanuit de gemeentelijke bijdragen aan Midpoint Brabant. Dat kan nu niet meer omdat de gemeentelijke bijdragen aan Midpoint niet zijn bedoeld voor de financiering van projecten of instrumenten, maar voor de bedrijfsvoering van Midpoint. Van 2020 – 2023 was er geen fondsinleg nodig omdat er o.a. vanwege Corona weinig tot geen geldleningen werden verstrekt. Vanaf 2024 is er wel weer budget nodig. In 2024 is het voorstel om dit bedrag te betalen uit de regio Hart van Brabant budgetoverschotten uit 2023 dat is overgeheveld naar 2024. Dit voorstel wordt in april 2024 behandeld in het AB Hart van Brabant. Voor de jaren 2025 en 2026 wordt aan alle regiogemeenten gevraagd een bijdrage aan het fonds te leveren o.b.v. inwoneraantal. Voor de gemeente Waalwijk komt dat neer op twee keer, voor 2025 en 2026, een incidenteel bedrag van € 12.000. Naast de regio Hart van Brabant dragen ook de drie andere regio's in onze provincie bij. De provincie verdubbelt vervolgens dit bedrag. Met het totale bedrag kan het LOF tot en met 2026 geldleningen verstrekken en levert daarmee een bijdrage aan de groei en ontwikkeling van de leisure-sector in onze provincie.

Toelichting "inhoud": Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

Deelname aan het LOF is een regionale samenwerking. Als we geen budget hiervoor beschikbaar hebben is er een gat in de regionale begroting en kunnen ondernemers in de gemeente Waalwijk geen gebruik meer maken van het fonds.

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

Dit voorstel heeft geen invloed op capaciteit.

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

Er zijn geen extra kosten verbonden aan dit voorstel.

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

Nee.

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
n.v.t.				
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
	n.v.t.			

KN25|NV1.30 Geluidsscherm A59

Onderwerp	KN25 / NV1.30 Geluidsscherm A59 alternatief
Portefeuillehouder	S. Schuijffel
Team	TREW
Beleidsveld / programma	

Productnummer/-naam				
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten		N 28	N 28	N 28
Baten				
Saldo		N 28	N 28	N 28
Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel				
De gemeenteraad heeft op 6 april 2023 het college opgedragen om met Rijkswaterstaat (RWS) tot overeenstemming te komen tot het aanleggen van een geluidsscherm langs de A59 van 4 meter hoog en met een totale lengte van 1.320 meter en hiervoor het benodigde budget uit de algemene reserve te halen. RWS heeft aangegeven dat de gemeente het project zelf mag uitvoeren en in ruil daarvoor 1 miljoen euro ontvangt van RWS. Dit is te weinig om het deel van RWS uit te voeren. Uit onderzoek blijkt dat het project minimaal € 13,5 miljoen gaat kosten. Dit is veel meer dan eerder aangenomen. Het college heeft alternatieven onderzocht en stelt voor om nu een aantal houtwallen (en mogelijke andere maatregelen) aan te leggen om de geluidervaring te reduceren en verdere ontwikkelingen rondom het plangebied af te wachten (bebouwing, GOL, aanleg geluidsscherm RWS) en daarna de situatie opnieuw te bezien. De kosten voor de houtwallen zijn € 500.000. De kapitaallasten daarvan zijn met ingang van 2026 € 28.000 per jaar.				
Toelichting "inhoud": Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?				
Op 6 april 2023 heeft de gemeenteraad een motie aangenomen, waarin ze het college opdraagt tot: 1. met Rijkswaterstaat afspraken te maken om het geplande scherm tot circa 1.320 meter te verlengen (van Laageindse Stoep tot Hoogeindse Rondweg) plus het scherm over de gehele lengte te verhogen tot 4 meter; 2. de hiervoor benodigde middelen te reserveren ten laste van de Algemene Reserve; 3. met de bewoners van Waalwijk-oost in gesprek te gaan over de aankleding van het scherm en de inrichting van het gebied. Het college heeft besloten om de motie niet uit te voeren. O.a. door de hogere kosten en door een redelijk alternatief te hebben gevonden. Het college stelt nu voor om een houtwal te planten. RWS gaat het verplichte deel uitvoeren (ongeveer 350 meter en 3 meter hoog). De overige 1.000 meter geluidsscherm wordt nu niet uitgevoerd. Dit is ook geen wettelijke verplichting. Zie ook raadsinformatiebrief 044-24 Motie Geluidsscherm A59 (d.d. 22 mei 2024).				
Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?				
Het aanplanten van een houtwal is een relatief eenvoudig project. Voor de aansturing ervan is voldoende capaciteit aanwezig.				
Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?				
Met het aanleggen van een houtwal kan vrij snel gestart worden. Wel zijn we beperkt in de tijd waarop zo'n houtwal aangeplant kan worden (voorjaar en najaar).				
Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?				
Concretisering:				
Investeringsbedrag exclusief BTW	Afschrijvingstermijn	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	

2025 : € 500.000	25 jaar	€ 28.000	n.v.t.	
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
	n.v.t.			

KN25|NV1.31 Westelijke Langstraat - recreatieve projecten

Onderwerp	KN25 / NV1.31 Westelijke Langstraat - recreatieve projecten			
Portefeuillehouder	T. Klerx			
Team	TREW			
Beleidsveld / programma	5 Cultuur, sport en recreatie			
Productnummer/-naam				
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000,-	2025	2026	2027	2028
Lasten	N 100			
Baten				
Saldo	N 100			
Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel				
In de Westelijke Langstraat werken we al enige tijd aan het beleefbaar maken van de natuur en de cultuurhistorie van het gebied. Onder meer met wandelingen, speciale routes en middels de slagkrachtprojecten is hier al een eerste aanzet voor gedaan. Daarnaast wordt er een pleisterplaats gerealiseerd om veilig te parkeren. Een van de kleine 100 eendenkooien in Nederland is Eendenkooi Den Dulver, deze willen o.a. Staatsbosbeheer, IVN en de gemeente in stand houden voor educatie en rondleidingen. Om dit gebied nog beleefbaarder te maken is er budget nodig. Dit budget kunnen we inzetten voor nog meer interactieve elementen, voor het opknappen van de Eendenkooi en om het mogelijk te maken dat men veilig kan oversteken. Hiervoor is een eenmalig budget van € 100.000 voor nodig.				
Toelichting "inhoud": Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?				
Deze projecten haken aan bij 'Het verhaal van de Westelijke Langstraat' (vastgesteld in 2019). Het dient als kapstok om in het gebied aanwezige landschappelijke, cultuurhistorische en archeologische elementen met elkaar te verbinden. Als we geen middelen beschikbaar hebben voor de Westelijke Langstraat zal het bij inwoners én bezoekers niet onder de aandacht komen en zullen zij het bijzondere gebied niet leren kennen en beleven. Er zal niet veilig overgestoken kunnen worden.				
Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?				
Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?				

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?				
Concretisering:				
Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
	n.v.t.			

Nieuwe voorstellen Mens en Samenleving

Nieuwe college voorstellen

Bedragen x € 1.000 N=Nadeel V=Voordeel		2025	2026	2027	2028
<u>Vastgesteld beleid i.r.t. implementatie koers</u>					
NV2.01a	Implementatieplan samen redzaam (incidenteel)	N 1.650	N 432	N 200	
NV2.01b	Implementatieplan samen redzaam (structureel)	N 753	N 753	N 753	N 753
NV2.02	Implementatie WMO beleidsplan	N 135	N 240		
NV2.03	Verhoging beleidsmatige armoedegrens naar 130%	N 295	N 469	N 469	N 469
NV2.04	Beleidsadviseur zorg en veiligheid	N 93	N 93	N 93	N 93
NV2.05	Uitbreiding team Consulanten Wmo	N 347	N 147		
NV2.06	Structurele inzet 2e wijk GGZ'er		N 93	N 93	N 93
<i>Sub - totaal koers Sociaal Domein</i>		N 3.273	N 2.254	N 1.608	N 1.408
<u>Overige voorstellen</u>					

NV2.07	Bekostiging projecten onderwijshuisvesting	V 172	N 180	N 169	N 374
NV2.08	Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening	N 82	N 82	N 82	N 82
NV2.09	Formatie Cluster Vrije Tijd	N 84	N 84	N 84	N 84
NV2.10	Structureel maken (opstart)subsidie Schoenenkwartier		N 203	N 203	N 203
NV2.11	Aanvullingen middelen lening volkshuisvesting	N 15	N 15	N 15	N 15
NV2.12	Verhoging subsidie kinderboerderij	N 50	N 50	N 50	N 50
NV2.13	Vaste beleidsmedewerker sportaccommodaties	N 93	N 93	N 93	N 93
NV2.14	Inzet mobiel cameratoezicht	N 35	N 25	N 25	N 25
NV2.15	Aanleg extra woonwagenstandplaatsen	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
NV2.16	Verhuizing Bibliotheek	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
NV2.17	Uitvoering n.a.v. onderzoek woningmarkt	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
NV2.18	Invulling vrijetijdsvisie	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
NV2.19	Kleedkamers WSC	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
NV2.20	Vervallen WMO ombuiging	N 130	N 130	N 130	N 130
	Sub - totaal overige voorstellen domein 2	N 317	N 862	N 851	N 1.056
	Totaal nieuwe voorstellen domein 2	N 3.590	N 3.116	N 2.459	N 2.464
NV2.21	<u>Dekking:</u>				

Dekkingsmiddelen SPUK en bestaande middelen	V 1.046	V 817		
Stelpost hervormingsagenda jeugd	V 1.400	V 1.400	V 1.400	V 1.400
Structureel besparingspotentieel SD lokaal	V 694	V 926	V 1.157	V 1.389
Totaal dekking voorstellen domein 2	V 3.140	V 3.143	V 2.557	V 2.789
Totaal nieuwe voorstellen domein 2 Mens en Samenleving	N 450	V 27	V 98	V 325

Een aantal voorstellen kent in een of meerdere begrotingsjaren "p.m."-posten. Zo mogelijk volgt nadere uitwerking bij de Programmabegroting 2025. Mocht ook dan nog niet meer bekend zijn, kunnen voorstellen worden betrokken bij de samenstelling van de Kadernota 2026. Die Kadernota is het volgende moment van integrale afweging van nieuwe voorstellen in het licht van de dan actuele financiële situatie.

Tot die tijd kunnen alleen in uitzonderlijke situaties nog nieuwe voorstellen aan uw raad worden voorgelegd. Dit moeten dan wel voorstellen zijn die een onvoorzienbaar, onontkoombaar en onuitstelbaar karakter hebben.

De toelichting op de voorstellen uit deze tabel volgt hierna.

Doelstellingen

Toelichting nieuwe voorstellen domein 2 Mens en samenleving

Omschrijving (toelichting)

Maatregelen

KN25|NV 2.01 Doorloop implementatiekosten Koers Sociaal Domein

Onderwerp	KN25 / NV2.01 Implementatieplan samen redzaam			
Portefeuillehouder	D. Odabasi			
Team	TMAO en TWIJZ			
Beleidsveld / programma	6 Sociaal Domein			
Productnummer/-naam	631 Implementatie Koers Sociaal Domein			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028

Lasten Baten	N 2.403	N 1.185	N 953	N 753
Saldo	N 2.403	N 1.185	N 953	N 753

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

De implementatie van de koers sociaal domein is uitgewerkt in het implementatieplan 'Samen Redzaam' 2024-2027. Voor de kadernota hebben we een integraal voorstel uitgewerkt waarin alles in tekst staat toegelicht. In dit format onderbouwen we de bedragen die horen bij het implementatieplan, zowel de structurele als de incidentele middelen, zoals die in de bijlage van het integrale voorstel zijn opgenomen. We werken alleen de onderdelen uit waarvoor we aanvullende middelen nodig hebben.

Cluster Sociale Basis

Community Building: € 150.000 voor 2025, 2026 en 2027.

Hiervoor is een separaat formulier aangeleverd. Op hoofdlijnen gaat het over middelen voor een projectleider, onderzoek/businesscase en de kosten voor het uitvoeren van inwonersinitiatieven. Omdat het gaat over een 'innovatieve' lijn wordt hier een businesscase aan gekoppeld.

Jongerenparticipatie: € 75.000 voor 2025.

Eind 2023 is er een kwartiermaker jongerenparticipatie gestart, later dan verwacht vanwege capaciteit en de inkoopprocedure. Hierdoor zijn de beschikbare middelen voor 2023 nauwelijks ingezet en vrijgevallen in het jaarrekeningresultaat. Eén jaar is echter te kort om dit traject goed op te zetten en te borgen. Daarom vragen we ook voor 2025 budget aan voor jongerenparticipatie. Daarmee zorgen we ervoor dat jongerenparticipatie een structureel onderdeel wordt van onze werkwijze en organisatie.

Cluster Indicatievrije Ondersteuning

Team Jeugd en Gezin en indicatievrije ondersteuning Wmo: € 633.000 voor 2025 e.v.

Indicatievrije ondersteuning, ofwel trede 3, vraagt investering omdat dit het substituut wordt voor die onderdelen waar we nu individuele zorg inzetten waarbij we zien dat het effectiever en efficiënter is om dat voorliggend te organiseren. Daarnaast ligt er vanuit de hervormingsagenda jeugd ook de opdracht onder om sterke lokale toegangsteams te ontwikkelen. Dit 'moeten' we ontwikkelen. Met Team Jeugd en Gezin doen we dat.

Omdat het hier gaat over fte's en structurele functies (het is geen tijdelijk project maar structurele uitvoering) gaat het meteen over een hoger bedrag. We hebben heel kritisch gekeken naar wat we vanuit de huidige inzet kunnen verschuiven en wat er daarnaast nog nodig is. Dat leidt tot het volgende:

€ 252.000 voor 3 gezinscoaches in het team jeugd en gezin. Daarbij gaan we uit van 32 uur per week, schaal 10 is 3 x € 84.000.

€ 252.000 voor 3 wmo specialisten t.b.v. de opbouw van een wmo team, vergelijkbaar met Team Jeugd en Gezin. Hier gaat het over specialisten die zich richten op ouderen, dementie en GGZ problematiek. Hierbij maken we dezelfde berekening als voor de gezinscoaches.

€ 129.000 voor 1,49 fte school maatschappelijke ondersteuning (SMO). Hiervoor is een separaat format ingevuld. Het komt er op neer dat we met onderbezetting werken en de ondersteuning in de scholen essentieel is om snel en indicatievrij vragen op te kunnen pakken van kinderen en jongeren. SMO heeft ook een belangrijke preventieve functie en een essentiële positie in het voorliggend veld, namelijk in de scholen. Dat is de belangrijkste 'vindplaats' als het gaat over jeugd.

Deze middelen vragen we structureel omdat:

- We met incidentele middelen en bestaande middelen al veel andere onderdelen bouwen, zoals wijkteams. Ook daar moeten we uiteindelijk structurele middelen voor vrijmaken. We gaan ervoor dat we dat kunnen doen door de 3 genoemde lokale besparingslijnen.
- We hebben nu professionals die de begeleiding niet zelf doen, waardoor zij minder tijd met een casus bezig zijn dan de professionals op trede 3, die wel zelf de begeleiding doen. Daardoor is de caseload van een professional op trede 4 hoger dan die van een professional op trede 3. Tegelijkertijd is er bij de inzet van een professional op trede 4 ook altijd zorginzet (begeleiding) vanuit een specialistische aanbieder gekoppeld. Dat is bij de professional op trede 3 niet zo. Daarom is dit zeker een beter alternatief, maar is het ook zo dat we capaciteit niet 1 op 1 door kunnen schuiven.
- Onze SMO'ers hebben op dit moment onderbezetting. Dat vraagt structurele inzet omdat zij op de belangrijkste vindplaats werken als het gaat over jeugd en daarmee de belangrijkste preventieve schakel zijn in het ombuigen van individuele zorgvragen naar voorliggende inzet.
- De gevraagde middelen zijn niet genoeg om het geheel op trede 2 en 3 te bouwen. We leggen onszelf ook op om een deel van wat hier nodig is te halen uit een verschuiving van de huidige capaciteit op trede 4.
- Tot slot: de inzet op trede 1, 2 en 3 vormt 'het hart' van de transformatie. Voor trede 1 kunnen we veel doen met bestaande middelen. Voor trede 2 en 3 moeten we echt investeren. Als we dat goed neerzetten is de kans van slagen het grootst. Als we dit proberen te bouwen met incidenteel geld, terwijl we ook taakstellingen moeten realiseren vanuit het Rijk en de regio, we onszelf al opleggen om voor een deel structurele middelen vrij te maken vanuit de besparingslijnen, en we weten dat we te maken hebben met een stijgende trend in kosten, nemen we vanuit de inhoud een onverantwoord groot risico.

Indicatievrije dagbesteding: € 500.000 voor 2025

De indicatievrije dagbesteding is een belangrijk substituut voor individuele begeleiding en individuele dagbesteding vanuit de Wmo. Dit is in 2024 opgestart. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een specifieke subsidieregeling en er vanuit gegaan dat wat we aan subsidie verstrekken wordt terugverdiend aan zorgkosten. Het subsidieplafond is €

500.000.

Omdat we verwachten dat we de effecten nog niet (volledig) in 2025 gaan zien vragen we eenmalig € 500.000 aan om dit risico te beheersen. Dit is nodig om ervoor te zorgen dat we de subsidies wel kunnen verstrekken. Ook hier gaan de kosten voor de baten uit.

Cluster Inkoop en Indicatiestelling

Applicatie ZorgDomein: € 25.000 voor 2025 e.v.

Om ervoor te zorgen dat we meer invloed krijgen op de verwijzingen vanuit het medisch domein willen we in hun verwijzindex worden opgenomen met ons toegangsteam. Dat is mogelijk en wordt ook al door een aantal andere gemeenten gedaan. Op die manier kunnen medisch verwijzers ook naar onze toegang verwijzen via het eigen verwijzstelsel. Wij ontvangen deze verwijzingen en hebben op die manier invloed op de zorg die wordt ingezet. De kosten ramen we op € 25.000 structureel voor de applicatie en licenties.

Cluster Beleid en Teamontwikkeling

(Her)inrichten en ontwikkelen inhoudelijke teams: € 50.000 voor 2025, 2026 en 2027.

De transformatie vraagt een andere werkwijze van de inhoudelijke teams. Om dit goed in te richten en de teams te ontwikkelen vragen we dit bedrag aan. Hiervoor zetten we de opleiding projectmatig werken in en inspiratiesessies.

Herinrichten subsidieproces en accounthouderschap: € 100.000 voor 2025 en 2026.

We gaan met impactgericht subsidiëren aan de slag, gericht op maatschappelijke opgaven. Dit vraagt een andere werkwijze en aanpak, en daarmee een expert die goed in deze werkwijze zit, ons proces kan ombuigen naar dit proces en onze accounthouders hierin kan 'opleiden'.

Cluster Ondersteuning en Randvoorwaarden

Financiële structuur en ondersteuning: €150.000 voor 2025.

In 2024 werken we met een business controller naar een nieuwe financiële structuur toe die past bij de transformatie en de 'nieuwe' situatie die daarna ontstaat. Daarnaast werken we aan businesscases om de effecten van de transformatie in beeld te brengen en goed te volgen. De belangrijkste jaren voor de implementatie zijn 2024 en 2025, daar hoort ook de ontwikkeling van businesscases en strakke financiële sturing en monitoring bij. Tot slot een stuk borging hiervan in de lijnorganisatie. Daarom vragen we ook voor 2025 middelen aan voor deze ondersteuning.

Strategische communicatie en communicatie uitvoering: € 100.000 voor 2025.

Goede communicatie is essentieel. Zowel intern als extern. Het is van belang om de goede boodschap over te brengen én dat op de juiste momenten via de juiste wegen te doen. Daarnaast is er behoefte aan structureel inzicht en overzicht in het sociaal domein. Daarom geldt ook hiervoor dat we deze ondersteuning in 2025 nog nodig hebben om het geheel goed neer te kunnen zetten.

Inrichten monitor sociaal domein: € 95.000 2025 e.v.

Een goede monitor is essentieel om te kunnen sturen op zowel de transformatie als op de 'reguliere' ontwikkelingen in het sociaal domein. We merken dat we nu soms met halve of onvoldoende informatie proberen onze inzet te richten. Het kan veel opleveren als je goed zicht hebt op hoe het sociaal domein er voorstaat, waar de trends en ontwikkelingen zitten en waar die over gaan. Omdat we al best wat systemen en applicaties in huis hebben kunnen we daar gebruik van maken. Wel hebben we externe inzet nodig om het "narratief evalueren" op te zetten en uit te voeren.

Programma organisatie

Programmamanager: € 50.000,- voor 2025 en € 132.000 voor 2026.

De transformatie vraagt integrale aansturing op de inhoud. Ook hier geldt dat de belangrijkste transformatiejaren 2024 en 2025 zijn. In 2026 zetten we de laatste elementen naar implementatie en zorgen we voor borging en overdracht aan de lijn waar dat kan. Omdat we de grootste opgave zien in 2024, 2025 en 2026 vragen we hier budget voor. In 2026 bekijken we hoever we zijn en of het nodig is deze rol voort te zetten in 2027, of dat dit kan worden overgedragen aan de lijnorganisatie.

Voor 2025 is het bedrag van € 50.000 enkel toereikend als er een bedrag van € 82.000 van het programmabudget jeugd van 2024 wordt overgeheveld naar 2025 zodat er een totaal bedrag van € 132.000 beschikbaar is voor salariskosten in 2025. We gaan hierbij uit van schaal 13, 36 uur. Voor 2026 hebben we geen middelen die we kunnen inzetten en vragen we het volledige bedrag aan.

Programmasecretaris: € 75.000 voor 2025.

Deze rol is nodig voor de ondersteuning van de programma-organisatie en de werkgroepen, daarnaast voor het programma overzicht en inzicht. We hopen dat we na 2025 zover zijn dat deze werkzaamheden minder vragen en kunnen worden ingevuld door managementondersteuning.

Innovatieve lijnen en ondersteuning: € 300.000 voor 2025.

We hebben in het implementatieplan 7 innovatieve lijnen opgenomen waarmee we beogen duurzaam effect te realiseren in het sociaal domein, dingen anders te doen dan hoe we dat nu doen, op zoek naar wat er nu wél echt werkt voor inwoners, op de langere termijn.

Deze innovatieve lijnen moeten worden opgezet, ontwikkeld, en gemonitord met een businesscase. Een aantal zijn hierboven al genoemd, dat zijn community building, indicatievrije dagbesteding en impact gericht subsidiëren. Daarnaast hebben we herstelgericht werken, de proeftuin toekomstscenario kind- en gezinsbescherming, inzet vanuit neurowetenschap en maatpact. Het vraagt capaciteit om deze elementen goed te ontwikkelen, te onderzoeken met een businesscase en wanneer het effectief is, ook te borgen in de organisatie. Daarnaast verwachten we ook in 2025 nog wat ondersteuning nodig te hebben voor de inhoudelijke teams omdat er in dat jaar veel geïmplementeerd wordt. Het is lastig precies in te schatten wat hier nodig is. Dat hangt af van offertes van experts die we inzetten vanuit de innovatieve ontwikkeling, de capaciteit in de teams en de mate waarin we erin slagen om ook met dingen te stoppen.

Organisatie activiteiten en bijeenkomsten, ontwikkelbudget en onvoorzien: € 100.000.

We gaan bijeenkomsten en activiteiten organiseren met samenwerkingspartners en met inwoners. Dit zal regelmatig op externe locaties zijn met bijbehoren, dat kost geld. Daarnaast hebben we ontwikkelbudget nodig en een potje om onvoorziene kosten mee op te vangen. We benadrukken dat we heel scherp hebben gekeken naar de bedragen in deze aanvraag, en al op veel punten hebben bijgeschaafd. Iets van werkbudget is echt nodig om dit goed te kunnen doen.

Toelichting 'inhoud': Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

De politieke prioriteit is hoog. De raad heeft eerder de gewenste koerswijziging vastgesteld in november 2022. We zien dat als we 'niks' doen de onbeheersbaarheid op zowel inhoudelijk vlak, als in capaciteit en op financieel vlak toeneemt. Feitelijk is het al onbeheersbaar omdat we in veel gevallen de wettelijke termijnen echt niet halen. Als we kijken naar de cijfers zien we dat de kosten in 2023 met ruim € 5 miljoen zijn gestegen ten opzichte van 2026. Die stijging komt voort uit vergrijzing, prijsstijgingen en de toenemende complexiteit van zorgvragen. Dat verandert niet voorlopig, zeker niet als we niks doen. Dat zegt iets over wat er op ons afkomt als we nu de keuze maken om dit niet te doen.

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

Om zoveel als mogelijk rekening te houden met de capaciteit is dat in de afweging van alle elementen meegenomen. We werken nu op onderdelen met onderbezetting, zien dat we de wettelijke termijnen niet halen, krijgen de wachtlijsten niet weggewerkt en er blijven taken bijkomen vanuit het Rijk. Het is daarom essentieel om keuzes te gaan maken in wat we wel doen en wat niet, prioriteren van de transformatie en te bekijken waar we dingen effectiever en efficiënter kunnen doen. Met deze beweging beogen we de sociale basis te versterken, de samenredzaamheid te vergroten en ook de afhankelijkheid van hulpverleners en zorg te verkleinen zodat het sociaal domein in zijn geheel beheersbaar blijft, en de zorg toegankelijk voor die mensen die dat echt nodig hebben. Omdat we op trede 2 en 3 zo weinig beschikbaar hebben is hier echt een investering nodig. Die komt zowel vanuit een ombuiging op trede 1 en een verschuiving vanuit trede 4, als vanuit de hier gevraagde middelen.

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

We kunnen direct aan de slag. Er worden al stappen gezet met de middelen die voor 2024 beschikbaar zijn gesteld. Maar daarmee kunnen we de 'grote' beweging die nodig is niet maken.

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

Deze zijn in het integrale voorstel meegenomen.

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
n.v.t.				
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
Overige exploitatiekosten				
Totale exploitatiekosten				

KN25|NV 2.02 Implementatie Wmo-beleidsplan

Onderwerp	KN25 / NV2.02 Implementatie WMO beleidsplan
Portefeuillehouder	D. Odabasi
Team	TMAO
Beleidsveld / programma	6 Sociaal Domein / Wmo / Participatie (m.u.v. burgerbegroting)
Productnummer/-naam	633, 711, 605, 630
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	N 135	N 240		
Baten				
Saldo	N 135	N 240		

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

In april 2023 is het Wmo-beleidsplan vastgesteld. Om vanuit de Wmo de komende jaren de omslag te maken van geïndiceerde zorg naar publiek (mentale) gezondheid is het noodzakelijk om te investeren in het voorliggend veld.

We zetten de komende jaren in op:

- Faciliteren dat inwoners invloed nemen en krijgen over wat er gebeurt in de wijk
- (community building) en in de ontmoetingsplekken in het gebied waar we werken met een wijkteam. Het anders inrichten en programmeren van de ontmoetingsplekken zodat een breder groep inwoners zich welkom voelt en een gastvrouw/-man aanstellen als ogen en oren van de wijk.
- Den Bolder wordt in de komende jaren een ontmoetingsplek plus. Een ontmoetingsplek van waaruit het wijkteam opereert. Dit gaan we implementeren zodra het wijkteam in Waspik van start gaat. We weten nog niet wat de consequenties zijn van deze keuze voor de subsidie aan den Bolder. Daarom is om betrouwbare partner te zijn met hen afgesproken om voor 2025 geen wijziging door te voeren in de huidige subsidieafpraak.
- Het instellen van een wijkteam met medewerkers die indicatievrije ondersteuning bieden aan inwoners. Het wijkteam is de verbinder tussen het welzijns- en zorgaanbod en laat de ondersteuning aansluiten op de vraag van de inwoner zodat we met een warme overdracht kunnen afschalen waar mogelijk en opschalen waar nodig. We starten met één wijkteam, gaan van daaruit leren wat werkt en niet werkt en ontwikkelen op basis daarvan in 2026 het tweede wijkteam. Hiervoor is tijdelijk extra bezetting en coördinatie nodig.
- Indicatievrije dagbesteding op basis van een subsidieregeling die voor 2024/2025 een budgetplafond kent van €500.000.

De raming de voor de implementatie van het beleidsplan is als volgt:

Implementatie Wmo beleidsplan en participatie	Raming 2025	Raming 2026	Structureel
Algemene kosten	€ 169.800	€ 169.800	Structureel
Communitybuilding en ontmoetingsplekken	€ 992.300	€ 958.800	Structureel, muv bezuiniging Den Bolder
Wijkteams	€ 332.200	€ 348.000	Structureel
Indicatievrije dagbesteding	€ 73.500	€ 32.100	Structureel
Onvoorzien	€ 25.000	€ 25.000	Structureel
Totaal	€ 1.592.800	€ 1.533.700	
Waarvoor dekking	€ 1.457.700	€ 1.294.000	
Aanvraag Kadernota 2025	€ 135.100	€ 239.700	

Link naar raadsbesluit: <https://waalwijk.notubiz.nl/vergadering/1022452>

Toelichting 'inhoud': Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

Na het vaststellen van de koers november 2022 is er op basis van die koers een Wmo-beleidsplan vastgesteld in 2023. Basis van dit Wmo-beleidsplan is dat we de komende jaren de omslag maken van geïndiceerde zorg naar publiek (mentale) gezondheid, waarbij afschaling naar de sociale basis de voorwaarde is. Het is daarbij noodzakelijk om te investeren in de sociale basis (het voorliggend veld). Als deze investeringen niet gedaan worden, is de kans gering dat we de omvang van de geïndiceerde zorg de komende jaren kunnen reduceren.

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

De extra capaciteit is bedoeld voor het opstarten van een wijkteam. Willen we de beschikkingen terugbrengen is het noodzakelijk dat we mensen hebben die vanuit het wijkteam ondersteuningsvragen op kunnen pakken en/of door kunnen geleiden naar de sociale basis of een beschikking. Gezien de actuele wachtlijsten bij Team Wijz en het niet binnen de wettelijke termijn af kunnen wikkelen van beschikkingen is het niet haalbaar om dit op kort termijn op basis van de huidige bezetting op te lossen. Daar komt bij dat we starten met één wijkteam en we dus in de andere wijken voorlopig blijven werken met beschikkingen. In eerste instantie werkt het wijkteam dus naast Team Wijz en is er nog minder sprake van substitutie.

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

Als het voorstel wordt gehonoreerd kunnen we meteen aan de slag.

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

Er wordt geprobeerd om de subsidiekosten aan de buurthuizen te reduceren. We doen dit door hen te ondersteunen met een fondsenwerver (van € 25.000 - € 50.000 voor kleinere initiatieven/verbouwingen tot enkele tonnen bij bijzondere concepten met veel impact die zijn bedacht samen met inwoners en samenwerkingspartners). De middelen die dus op een andere wijze bij deze buurthuizen binnenkomen, die hoeft de gemeente niet meer te subsidiëren. Deze reductie is echter pas zichtbaar op de lange termijn.

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
n.v.t.				
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
Overige exploitatiekosten				
Totale exploitatiekosten				

KN25|NV 2.03 Verhoging beleidsmatige armoedegrens naar 130%

Onderwerp	KN25 / NV2.03 Verhoging beleidsmatige armoedegrens naar 130%			
Portefeuillehouder	D. Odabasi			
Team	TMAO			
Beleidsveld / programma	6 Sociaal Domein / Bestaanszekerheid			
Productnummer/-naam	615 Minimabeleid / armoedebeleid			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	N 295	N 469	N 469	N 469
Baten				
Saldo	N 295	N 469	N 469	N 469

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

In de Koers sociaal domein is gekozen van scenario 3. Hier ligt een raadsbesluit onder. Voor wat betreft armoede is de keuze gemaakt om de beleidsmatige armoede grens te verhogen naar 120%-130%. Voor onderstaande berekeningen is gebruik gemaakt van 'Factsheet Armoede Index Gemeente Waalwijk'. De cijfers zijn per 1 januari 2023.

Het gaat daarbij om de volgende instrumenten:

- Paswijzer: deze staat nu op 110% grens en wordt verhoogd naar 130%;
- Het Jeugdfond Sport en Cultuur: staat nu op 120% en wordt verhoogd naar 130%;
- Het Volwassenenfonds: staat nu op 120% en wordt verhoogd naar 130%. In januari 2023 gestart met een pilot;
- Bijzondere bijstand: staat nu op 120% en wordt uitgevoerd door Baanbrekers maar kan niet worden verhoogd omdat er sprake is van geharmoniseerd beleid met de gemeenten Heusden en Loon op Zand.

Extra kosten verhogen beleidsmatige armoedegrens naar 130%:

- a. Paswijzer: Het aantal personen dat met het verhogen van de grens gebruik kan maken van de pas stijgt van 2.417 naar 3.932 personen. Het gaat om een stijging van 1.515 personen. Het Paswijzer budget bedraagt € 200

- per persoon. Uitgaande van een bereik van 50 % gaat het om een stijging van de kosten € 152.000 (afgerond)
- o Binnen de kostenplaats 6615105 (Cultuurpas/ Paswijzer is € 50.000 beschikbaar om de meerkosten op te vangen. Met de komst van het Volwassenfonds (zie punt C) gaat het onderdeel sport en cultuur (deels) verdwijnen uit de PasWijzer. Het deel wat ingezet wordt voor deelname aan sportieve en culturele activiteiten bedraagt ongeveer € 50.000. Dit deel kan dus gebruikt worden als gedeeltelijke financiering van het Volwassenenfonds.
 - o Het totaal extra benodigd bedrag is € 102.000
- c. Jeugdfondssport en cultuur: Het aantal kinderen dat met het verhogen van de grens gebruik kan maken van het fonds stijgt van 672 naar 843 kinderen. De bijdrage bedraagt € 225 per kind. Uitgaande van een bereik van 50% gaat het om de stijging van de kosten van € 19.240 (afgerond).
- d. Het volwassenenfonds: in januari 2024 is een pilot gestart met incidenteel geld vanuit het Sportakkoord. Bij 120% grens gaat het om 2.374 volwassenen die gebruik kunnen maken van het fonds. Bij de 130% grens gaat het om 3.090 personen. Uitgaande dat, in het jaar 2025, 25% gebruik maken van het fonds gaat het bij een bijdrage van € 225 per persoon om een bedrag van € 174.000 (afgerond). Vanaf 2026 zal er naar verwachting, per jaar, 50% gebruik maken van het fonds. Hierbij gaat het om een bedrag van € 348.000 (afgerond)

Aanvraag	Wat	2025	2026 e.v.
a	Paswijzer	152	152
		50	50
		102	102
b	Jeugdsportfonds en cultuur	19	19
c	Volwassenfonds	174	348
Totaal		295	469

Toelichting 'inhoud': Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

Iedereen in Waalwijk heeft recht op bestaanszekerheid: een bestaan met voldoende en voorspelbaar inkomen, een woning toegang tot onderwijs en zorg en een buffer voor onverwachte uitgaven. Dit is nodig om mee te doen in de samenleving.

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

Ja, onder kostenplaats 6615105 € 50.000 beschikbaar. Dit bedrag is al meegenomen in de berekening. Zie hiervoor onder toelichting punt A.

Concretisering:				
Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
m.v.t.				
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
Overige exploitatiekosten				
Totale exploitatiekosten				

Onderwerp	KN25 / NV2.04 Beleidsadviseur zorg en veiligheid			
Portefeuillehouder	S. Ausems			
Team	TLTH			
Beleidsveld / programma	1 Veiligheid			
Productnummer/-naam	631			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	N 93	N 93	N 93	N 93
Baten				
Saldo	N 93	N 93	N 93	N 93
Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel				
Meer personen met onbegrepen gedrag, een toename van het aantal vechtscheidingen en meer hardnekkige problematiek rond jongeren die terechtkomen in het criminele circuit. De casuïstiek wordt steeds complexer. Dit is in veel gemeenten zichtbaar, zo ook in Waalwijk. Een eerste aanzet om te komen tot een oplossing is dat er een onderzoek gedaan is naar de rollen en verantwoordelijkheden van de gemeente. Het advies hierin is om een verbeterplan op te stellen dat zich richt op een gezamenlijke visie en het samenbrengen van wat er speelt en wat we beschikbaar hebben in de organisatie. Hiermee gaat een verbindingsregisseur zorg en veiligheid in 2024 aan de slag. We hebben in het collegevoorstel hierover aangegeven dat dit initieel gaat over 1 jaar en dat we daarna evalueren. Maar we weten ook dat dit structureel aandacht vraagt. Het is hard nodig om structureel beleid te ontwikkelen op het gebied van zorg en veiligheid. We hebben hier een belangrijke pijler van gemaakt in de opgave vanuit de koers sociaal domein. Veiligheid is een belangrijke risicofactor als het gaat over gezond en prettig opgroeien maar ook als het gaat over een prettige woon- en leefomgeving voor alle inwoners in Waalwijk. Toenemende GGZ problematiek, die ook in steeds vaker zichtbaar is op straat, maakt het noodzakelijk om hier structureel op in te zetten. We hebben een veiligheidsteam waar we casuïstiek oppakken, we hebben ook wat uitvoeringscapaciteit vanuit het Team Leefbaarheid, Toezicht en Handhaving, maar we hebben geen beleidscapaciteit waar we nadrukkelijk ook de lange termijn bekijken en op preventie, ondersteuning en zorg in relatie tot veiligheid inzetten. Wat we nu doen is dus steeds vooral reactief in de uitvoering. Daarom vragen we middelen aan voor een beleidsadviseur Zorg en Veiligheid. Hierbij gaan we uit van schaal 10, 36 uur, zijnde 93k (o.b.v. MAX-2).				
Toelichting 'inhoud': Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?				
De politieke prioriteit is hoog. De raad heeft eerder de gewenste koerswijziging vastgesteld in november 2022 en later het implementatievoorstel waarin we Zorg en Veiligheid als pijler hebben meegenomen. Het is hard nodig om beleid te ontwikkelen op dit gebied gezien de aard van de problematiek en de impact die dat heeft op de samenleving.				
Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?				
Hier is geen capaciteit voor beschikbaar in huis.				
Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?				
We kunnen direct aan de slag. In 2024 is er een Verbindingsregisseur aan de slag. De beleidsmedewerker kan hierop aansluiten en aan de slag vanaf 2025.				
Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?				
Deze zijn in het integrale voorstel meegenomen				

Concretisering:				
Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
n.v.t.				
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
Overige exploitatiekosten				
Totale exploitatiekosten				

KN25|NV 2.05 Uitbreiding team Consulenten Wmo

Onderwerp	KN25 / NV2.05 Uitbreiding team Consulenten Wmo			
Portefeuillehouder	D. Odabasi			
Team	TWIJZ			
Beleidsveld / programma	6 Sociaal Domein / Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)			
Productnummer/-naam	605 Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	N 347	N 174		
Baten				
Saldo	N 347	N 174	N	N

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

Team WIJZ is de Toegang tot het Sociaal Domein en daarin zijn verschillende activiteiten georganiseerd. We geven uitvoering aan de Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en Schuldhulpverlening en hebben in ons team onder andere ook een cluster Veiligheid, Schoolmaatschappelijke Ondersteuning, Maatschappelijke ondersteuning, Jongerenwerk en Team Jeugd & Gezin. Deze sub-teams worden weer ondersteund door een frontoffice (het ZorgLoket), backoffice (Zorgservice) en kwaliteitsteam. In twee sub-teams, Team Senior Regisseurs (T-SR) en Team Consulenten Wmo (T-Wmo), worden grotendeels de vragen omtrent Wmo behandeld. In het T-SR is er 1,5 fte beschikbaar om Wmo-meldingen op te pakken. Deze omvang aan fte is voldoende omdat er onlangs wat taken zijn verschoven van T-SR naar T-Wmo. Dit voorstel heeft betrekking op het Team Consulenten Wmo (T-Wmo). Kijkend naar het aantal Wmo-meldingen (hulpvragen van inwoners) dan is er een stijgende lijn te zien over de afgelopen jaren. Door extramuralisatie van de WLZ en een beperkter aanbod van hulp en ondersteuning zien we een toename in complexiteit van de hulpvragen die we krijgen. De uitvoering van de Wmo staat hierdoor al jaren onder druk. In de afgelopen 2 jaar liep de wachtlijst wel eens op tot 6 maanden, terwijl er vanuit de Wmo een besluit moet worden genomen binnen 8 weken (maximaal 6 weken onderzoek, 2 weken besluitvorming).

Om de wachtlijst terug te dringen is er in de afgelopen jaren en tot op heden altijd boven begroting ingehuurd en dit is dan bij de jaarrekening verantwoord of opgelost door middel van het zoeken naar dekking. Met dit voorstel willen we vooraf aangeven wat er minimaal nodig hebben om de uitvoering van de Wmo zorgvuldig uit te kunnen voeren binnen de wettelijke kaders.

Koers Sociaal Domein, samenwerking met de Regio Hart van Brabant

Deze twee onderwerpen maken dat we incidentele middelen aanvragen voor 2025 en 2026. Met de koers zetten we in op een beweging naar wijkgericht werken, meer voorliggend/ preventief, en indicatievrije ondersteuning. Deze

beweging is niet in 1 jaar gerealiseerd en gaat in de loop van 2025 zijn effect hebben. Daarnaast loopt er nog een onderzoek naar een mogelijke samenwerking met de Regio Hart van Brabant per 2026 i.r.t de inkoop Wmo en als we daar bij gaan aansluiten, dan heeft dat gevolgen voor onze formatie. Er is dan ook op dit moment geen grond om structurele middelen aan te vragen, en door het komende jaar goed te evalueren kunnen we beter inschatten welke invloed de Koers Sociaal domein gaat hebben op de uitvoering van de Wmo.

Toelichting 'inhoud': Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

De Wmo is een Wet die bepaalt dat de gemeente hulp en ondersteuning biedt aan de inwoners. De wettelijke termijn van 6 weken voor het afhandelen van een melding Wmo halen we al geruime tijd niet en inwoners krijgen al geruime tijd niet tijdig de juiste zorg. Hierdoor verergert de problematiek en is er daarna (vaak) duurdere zorg nodig. Inwoners zijn ontevreden over de dienstverlening van de gemeente Waalwijk. De druk op het team blijft onverminderd (te) hoog met gevolgen voor werkplezier, welbevinden en hoger verzuim.

Er is in de afgelopen periode goed gekeken naar het efficiënter inrichten van de procedures en processen. Hierdoor zijn we (daar waar mogelijk) afgestapt van de "Werken met VERVE" methode. We handelen bepaalde aanvragen verkort af. Echter zijn op dit moment de grenzen van efficiëntie bereikt binnen de mogelijkheden van huidige Wet en beleidsregels. In de koers Sociaal Domein zit een Implementatielij Inkoop en Indicatiestelling die mogelijk een andere richtlijn biedt om het werk anders te organiseren met efficiëntie tot gevolg, maar ook dat biedt nu geen oplossing.

Als het voorstel niet gehonoreerd wordt zullen we het team moeten blijven aanvullen met (duurder) ingehuurd personeel om de instroom aan te kunnen en te voldoen aan de wettelijke termijn. Dit kost ons op dit moment en dus ook in de toekomst veel meer, namelijk ruim 500k Dit brengt ook personele wisselingen met zich mee en dat kost op haar beurt weer veel tijd en geld vanwege het steeds opnieuw inwerken van nieuwe collega's.

De dekking voor de extra inhuur is in de afgelopen jaren gevonden in incidentele uitkeringen Gemeentefonds en in niet bestede middelen bij TMAO.

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

De huidige formatie voor T-Wmo is 6,37fte. De benodigde formatie om de huidige instroom te kunnen verwerken binnen de wettelijke termijn is 10,5fte. Daar bovenop zit 1,5fte bij het T-SR zoals eerder in dit voorstel aangegeven.

De benodigde formatie, 10,5fte, is berekend op het aantal meldingen Wmo die door T-Wmo worden opgepakt.

Aantal Wmo meldingen per jaar voor T-Wmo = 2.150 stuks

Normtijd = 6,5 uur

Productieve uren per jaar = 1.330 uur

Benodigde formatie = 10,5 fte

Enkele opmerkingen:

- de normtijd van 6,5 uur is bepaald op basis van een bandbreedte (5,5 en 9 uur) en zit laag in die bandbreedte.
- Productieve uren zijn gebaseerd op fulltimers, T-Wmo heeft 50% parttimers en daardoor zijn zij minder productief door de indirecte productieve uren zoals intervisie/casuïstiek/scholing.
- De autonome groei, (5%) van meldingen Wmo a.g.v. vergrijzing zit niet in deze berekening.

Om aan 10,5fte te komen dienen we met 4,13 fte flexibele formatie uit te breiden voor 2025. Met een bedrag van 84k per fte komt dat neer op een extra bedrag van 347k voor 2025.

Voor 2026 kan er een wijziging ontstaan in de samenwerking met de Regio Hart van Brabant. Dit zal in de eerste helft van 2026 juist om meer inspanning vragen van T-Wmo.

Pas in de loop van 2026 zal dit leiden tot een vermindering van capaciteit. Daarom is het voorstel om in 2026 nog 50% van de incidentele formatie beschikbaar te houden, 2,06fte. Dit komt neer op een bedrag van 173k voor 2026.

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

Er is naast het werven van nieuwe collega's geen capaciteit nodig en er zijn geen uitvoeringskosten.

Bij de berekening van de kosten is uitgegaan van schaal 9. Dat is 84k op basis einde schaal (MAX-2).

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

Er zijn nu geen mogelijkheden om deze extra lasten te dekken. Door dit budget beschikbaar te stellen voorkom je wel een extra uitgave van 165k voor de extra kosten van inhuur op basis van een project of detachering.

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves
n.v.t.			
Investeringsjaar		Ingangsjaar kapitaallasten	

Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
Overige exploitatiekosten				
Totale exploitatiekosten				

KN25|NV 2.06 Structurele inzet 2e wijk GGZ'er

Onderwerp	KN25 / NV2.06 Structurele inzet 2e wijk GGZ'er			
Portefeuillehouder	S. Ausems			
Team	TLTH			
Beleidsveld / programma	1 Veiligheid			
Productnummer/-naam	102 Openbare orde en veiligheid			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten		N 93	N 93	N 93
Baten				
Saldo		N 93	N 93	N 93

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

De gemeente Waalwijk heeft twee wijk-GGZ'ers in dienst die oog en aandacht hebben voor complexe casuïstiek met personen met onbegrepen gedrag. Zij fungeren als voorportaal van complexe problematiek waarin hulpverlening, politie of omwonenden geen raad weten. Vanuit hun functie verwijzen zij door naar passende hulpverlening maar fungeren ook als hulpverleners voor omwonenden of betrokkenen van overlast casuïstiek.

Waalwijk heeft 1 fte Wijk-GGZ'er structureel in dienst en op dit moment 0,78 fte (op termijn wordt dit 1 fte) Wijk-GGZ'er in dienst middels incidentele middelen die beschikbaar zijn gesteld t/m 2025. Met de inzet van 1 fte Wijk-GGZ'er is gemerkt dat deze slechts repressief kan optreden: er komt een cliënt in beeld als er al sprake is van overlast of andersoortige problematiek rondom de betreffende persoon.

Met de inzet van een 2e Wijk-GGZ'er is ervaren dat er meer ingezet kan worden op preventie en het kunnen voorkomen van overlast. Hierdoor kan afgesloten casuïstiek gemonitord worden om zo vroegtijdig in te kunnen grijpen wanneer er opnieuw problemen dreigen te ontstaan.

Op het moment dat we teruggaan naar 1 fte Wijk-GGZ is hier geen capaciteit meer voor, wat ervoor zorgt dat vaak later dan wenselijk actie wordt ondernomen.

Ook is het beeld dat de laatste jaren de problematiek rondom personen met onbegrepen gedrag toeneemt. Dit maakt dat de tijd die per casus besteed moet worden vanwege de complexiteit en ernst van de casus groter is geworden. De inzet van 2fte Wijk-GGZ'ers is daarbij noodzakelijk om urgente complexe casuïstiek op te kunnen blijven pakken.

Ook gaan de Wijk-GGZ'ers in de toekomst een belangrijke positie krijgen in de wijkteams die worden opgezet vanuit de koers sociaal domein.

Met dit nieuwe voorstel willen we 2 fte Wijk-GGZ structureel in dienst nemen waar er nu sprake is van een. Met de huidige capaciteit van 0,78 fte die momenteel beschikbaar is gesteld merken we dat het erg krap is om te kunnen voorzien in de toenemende complexe problematiek, de flexibiliteit waarin zij werken, het belang van inzetten op preventie en de toenemende rol in het sociale domein, daarom is het zeer wenselijk om op termijn te kunnen beschikken over 2 structurele formatieplaatsen.

Toelichting 'inhoud': Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

In de actualisering begroting 2023 zijn eenmalig middelen toegekend voor de inzet van een 2e Wijk-GGZ'er in 2023. Bij de kadernota 2024 is dit met 2 jaar verlengd voor 2024 en 2025. Politiek leeft het onderwerp zorg en veiligheid enorm en dit is ambtelijk en in de samenleving ook zo. Als we niet kiezen om de 2e Wijk-GGZ'er in structurele dienst te nemen is er voor 2025 nog geen consequentie. Echter is het zo dat er vanaf 2026 geen middelen meer beschikbaar zijn. Als er geen middelen meer beschikbaar zijn gaan we terug naar een 1 fte Wijk-GGZ'er waardoor er allen reactief gereageerd kan worden in complexe zorg en veiligheids casuïstiek waardoor er later dan wenselijk actie wordt ondernomen wat openbare orde en veiligheidsrisico's met zich meebrengt. Ook betekent dit dat de Wijk-GGZ'er niet beschikbaar is om voor de wijkteams actuele casuïstiek op te pakken door de werkvoorraad die er al ligt.

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

Als het voorstel gevolgd wordt heeft dit als gevolg dat er structureel 2 fte Wijk-GGZ'ers inzetbaar zijn voor de gemeente Waalwijk. Als het voorstel niet wordt gevolgd heeft dit als gevolg dat er maar 1 fte Wijk-GGZ'er voor de gemeente inzetbaar is.

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

Als het voorstel wordt gehonoreerd dan zijn er financiële middelen nodig om structureel 1 fte extra Wijk-GGZ'er in vaste dienst te nemen. Dit gaat om een medewerker schaal 10 voor 36 uur per week. De jaarlijkse lasten bedragen 93k (Schaal 10, periodiek 9 o.b.v. MAX-2).

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

Er zijn geen mogelijkheden om de extra lasten te dekken vanuit de B2 staat van TLTH.

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
b.v.t.				
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
	1,0 fte	€ 93.000		

KN25|NV 2.07 Bekostiging projecten onderwijshuisvesting

Onderwerp	KN25 / NV2.07 Bekostiging projecten onderwijshuisvesting			
Portefeuillehouder	D. Odabasi			
Team	TMAO			
Beleidsveld / programma	4 Onderwijs			
Productnummer/-naam	406 t/m 410 Diversen onderwijshuisvesting			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	V 172	N 180	N 169	N 374
Baten				
Saldo	V 172	N 180	N 169	N 374
Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel				

Op 16 december 2021 heeft de gemeenteraad het Meerjaren Investeringsprogramma Onderwijshuisvesting 2022-2025 (hierna "MIP") vastgesteld. In het MIP wordt aangegeven op welke wijze de gemeente haar wettelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting invult. Tevens zijn de kaders bepaald waarbinnen de gemeente Waalwijk, samen met de schoolbesturen voor primair onderwijs die actief zijn in de gemeente, investeert in de huisvesting van het basisonderwijs en speciaal basisonderwijs.

Het MIP geeft een overzicht van de investeringen die in periode van het MIP aan de orde zijn:

- Permanente uitbreiding basisschool De Brug Waspik met 168 m²;
- Gedeeltelijke (een deel van het gebouw kan worden gerenoveerd) vervangende nieuwbouw voor OBS De Hoef in Waalwijk;
- Vervangende nieuwbouw voor basisschool De Veste in Waspik.

Het MIP vermeldt dat het om indicatieve bedragen gaat, enerzijds (voor de kosten van uitbreiding, nieuwbouw en eerste inrichting) gebaseerd op de *normvergoedingen* uit bijlage IV van de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Waalwijk, anderzijds op ervaringscijfers (kosten sloopkosten en tijdelijke huisvesting). De normvergoedingen zijn gebaseerd op de bouwkosten 2021. Er is nog geen rekening gehouden met de marktwerking in de bouw, extra meters voor de kinderopvang (waar, ter dekking van de kapitaallasten een huur tegenover staat) maar ook bijkomende kosten als aanleg parkeerplaatsen, aanpassen van de infrastructuur en het vervallen van de boekwaarde van de te vervangen gebouwen.

Op het moment van de vaststelling van het MIP waren twee nieuwbouwprojecten al in voorbereiding (uitvoering van het door de raad op 17 december 2018 geactualiseerde MIP 2015-2020): de nieuwbouw van KC Meerdijk en de nieuwbouw van KC Landgoed Driessen, waarin de basisscholen RKBS Vrijhoeve en PC Koningsschool worden gehuisvest. Voor KC Meerdijk is het definitieve budget inmiddels bepaald (raadsbesluit d.d. 21 september 2023); voor KC Landgoed Driessen is dit nog niet het geval.

Op basis van het MIP is vanaf 2023 de jaarlijkse storting in de reserve onderwijshuisvesting opgehoogd naar € 492.000. Ten opzichte van het MIP zijn alle begrotingsramingen en de ramingen voor de nog te verwachten investeringen geactualiseerd. De exploitatiecijfers 2024-2027 zijn conform de begroting 2024, met toepassing van indexering en na herberekening van de kapitaallasten van bestaande investeringen, waarbij rekening is gehouden met een omslagrente van 1,5% (was in begroting 2023 nog 1,0%). Voor de nieuwe projecten is voor de bouwkosten gerekend met het prijspeil juni 2023, waarbij niet is uitgegaan van het Bouwbesluit (uitgangspunt normvergoedingen), maar van de gemeentelijke hogere duurzaamheidsambities én de ervaringen met bouwkosten bij de nieuwbouw van Kindcentrum Meerdijk. Voor wat betreft de nieuwbouw van KC Landgoed Driessen is rekening gehouden met de extra kosten van het realiseren van een gymzaal. In het MIP was met deze kosten geen rekening gehouden. Bij de nieuwbouwprojecten wordt met het oog op de in het MIP opgenomen beleidsambitie "samenwerking onderwijs en kinderopvang" ook geïnvesteerd in m² voor kinderopvang. In de geactualiseerde cijfers is met deze m² rekening gehouden. Tot slot is in de actualisering van de bedragen ook rekening gehouden met de invulling van een enkele p.m.-post in het MIP (grondkosten KC Landgoed Driessen). Als gevolg hiervan is de jaarlijkse storting van € 492.000 niet meer toereikend om de komende jaren de kosten van de onderwijshuisvesting te blijven dekken uit de reserve onderwijshuisvesting.

Per project worden de verschillen hieronder in beeld gebracht:

	Investering volgens MIP Normver- goeding 2021		Geactualiseerd Opm. bedrag
KC Meerdijk	€ 3.929.894	incl. 360 m ² ko	€ 6.971.000 111 m ² meer voor ko 411 m ² meer voor ko+ gymzaal
KC LD	€ 6.838.144		€ 14.279.000
Grondk. KC LD	p.m.		€ 1.500.000
De Brug	€ 604.749		€ 837.000
Grondk. De Brug	€ 80.000		€ 95.000
De Hoef	€ 3.624.274		€ 7.535.000 470 m ² meer voor ko
De Veste	€ 4.242.063		€ 8.804.000 470 m ² meer voor ko
	€ 19.319.124		€ 40.021.000

ten opzichte van het MIP wordt voor 1.351 m² een huur ter dekking van de kapitaallasten ontvangen. De in het MIP geraamde kapitaallasten voor de nieuwe investeringen nemen hiermee als volgt toe:

	2025	2026	2027	2028	2029
Kapitaall. nieuwe investeringen MIP	€ 446.042	€ 570.298	€ 566.445	€ 562.593	€ 558.740
Kapitaall. nieuwe investeringen geact.	€ 273.750	€ 791.250	€ 776.250	€ 1.024.975	€ 1.313.701
Huurinkomsten m2 KO		-€ 41.000	-€ 41.000	-€ 88.000	-€ 135.000
Per saldo	-€ 172.292	€ 179.952	€ 168.805	€ 374.382	€ 619.961

	2030	2031	2032	2033	2034
Kapitaall. nieuwe investeringen MIP	€ 554.888	€ 551.036	€ 547.183	€ 543.331	€ 539.478
Kapitaall. nieuwe investeringen geact.	€ 1.287.426	€ 1.261.152	€ 1.234.877	€ 1.208.603	€ 1.181.328
Huurinkomsten m2 KO	-€ 135.000	-€ 135.000	-€ 135.000	-€ 135.000	-€ 135.000
Per saldo	€ 597.538	€ 575.116	€ 552.694	€ 530.272	€ 506.850

Toelichting 'inhoud': Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

Bij de behandeling van de begroting 2024 is toegezegd dat het college bij de Kadernota een voorstel zou doen om de reserve onderwijshuisvesting zo mogelijk op te heffen. Eind 2023 heeft het Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen (BOFv) echter, met het oog op de negatieve meerjarenbegroting van de meeste gemeenten, geadviseerd om meer gebruik te maken van de systematiek van kapitaallastenreserves om met behulp van incidentele middelen structurele lasten te dekken. Naar aanleiding van dit advies willen we in voorbereiding op de begroting 2025 nader onderzoeken welke oplossing het beste past bij onze budgettaire situatie. We onderzoeken derhalve onder meer of deze reserve kan worden omgezet in een kapitaallastenreserve en wat de budgettaire gevolgen hiervan zijn en komen hier bij de begrotingsbehandeling 2025 bij u op terug.

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

n.v.t.

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

n.v.t.

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

n.v.t.

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
diversen (zie hierboven)				
Investeringsjaar	zie hierboven		Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In C	ICT-consequenties	In C
	n.v.t.			

KN25|NV 2.08 Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening

Onderwerp	KN25 / NV2.08 Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening			
Portefeuillehouder	D. Odabasi			
Team	TWIJZ			
Beleidsveld / programma	Armoedebelid/Schuldhulpverlening			
Productnummer/-naam	615 AMW Schuldhulpverlening			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	N 388	N 388	N 388	N 388
Baten	V 306	V 306	V 306	V 306
Saldo	N 82	N 82	N 82	N 82
Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel				
Vanuit de brede schuldenaanpak zijn er afgelopen jaren vele taken bij gekomen, zonder dat dit heeft geleid tot extra formatie. Ook heeft de gemeenteraad met de nieuwe koers sociaal domein besloten om de focus te verleggen naar preventieve inzet. Afgelopen periode hebben we met tijdelijk geld extra zeilen bijgezet maar er is een structurele oplossing nodig, zeker omdat de medewerkers tegen de eigen grenzen aanlopen vanwege de (te) hoge werkdruk. Dat is ook de reden dat we de communicatiecampagne on hold hebben gezet. Het Rijk heeft structurele aanvullende middelen (verbeteren dienstverlening SHV) toegezegd. Omdat het kabinet demissionair is, is deze structurele toezegging nog niet waargemaakt. Vooruitlopend op deze structurele toezegging heeft de gemeente Waalwijk voor 2023 van het Rijk een bedrag van 85k hiervoor ontvangen en ingezet voor formatie. Naar verwachting wordt deze dan ook doorgezet in 2024 en 2025 e.v., wat later als dekkingsmiddel van deze post kan worden gezien. We zijn met ondersteuning van de afdeling kwaliteit van teamWijZ afgelopen periode aan de slag gegaan met een capaciteitsberekening, waarbij in beeld hebben gebracht hoeveel fte er nodig is om minimaal te kunnen voldoen aan de uitvoering van de eisen van de wet.				
Toelichting 'inhoud': Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?				
Als er niet voldoende formatie is dan kunnen we niet alle wettelijke taken uitvoeren en zullen we keuzes moeten maken. Als er keuzes gemaakt moeten worden dan ligt het voor de hand om te stoppen met de ondersteuning van de voedselbank en niet meer te voldoen aan de wettelijke taak van preventie en de vroegsignalering maar voornamelijk in te zetten op de curatieve trajecten. De ondersteuning van de voedselbank is geen wettelijke taak. Ter ondersteuning aan de voedselbank wordt door het team Geldzorgen indicaties afgegeven en heronderzoeken gedaan. In formatie is hiervoor 0,2 fte nodig, die beschikbaar komt als we hiermee stoppen. Wordt de inzet op de vroegsignalering afgeschaald dan is het risico dat het aantal problematische schulden situaties gaan toenemen met als gevolg dat er meer gespecialiseerde trajecten bij de Kredietbank Nederland nodig zijn. Het hebben van problematische schulden leidt tot problemen op meerdere leefgebieden zoals bijvoorbeeld gezondheid en opvoeden. Dit leidt tot hogere zorgkosten op andere leefgebieden.				
Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?				
We zijn met ondersteuning van de afdeling kwaliteit van team WijZ afgelopen periode aan de slag gegaan met een capaciteitsberekening, waarbij in beeld is gebracht hoeveel fte er nodig is om minimaal te kunnen voldoen aan de uitvoering van de eisen van de wet. Deze berekening is exclusief eventuele extra inzet vanwege de koers.				
Benodigde fte	4,50	Structureel geld	Incidenteel geld	Totaal

Huidige vaste fte	2,83	€ 244.116	--	€ 244.116
Tekort fte	1,67	€ 144.054	--	€ 144.054
Totaal				€ 388.170

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

Er is naast het werven van nieuwe collega's geen capaciteit nodig en er zijn geen uitvoeringskosten.

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

Het Rijk heeft structurele aanvullende middelen (verbeteren dienstverlening SHV) toegezegd. Omdat het kabinet demissionair is, is deze toezegging nog niet waargemaakt. Als er via de mei- of septembercirculaire 2024 wel structurele middelen 85k per jaar beschikbaar worden gesteld, worden de structurele middelen opgenomen in de begroting van 2025 en verder als aanvullende dekkingsmiddel, en toegevoegd aan de personeelsstaat van team WijZ.

Concretisering:				
Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
n.v.t.				
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
Overige exploitatiekosten				
Totale exploitatiekosten				

KN25|NV 2.09 Uitbreiding formatie Cluster vrije tijd t.b.v. uitvoering beleid

Onderwerp	KN25 / NV2.09 Formatie Cluster Vrije Tijd			
Portefeuillehouder	T. Klerx			
Team	TMAO			
Beleidsveld / programma	Sport en cultuur			
Productnummer/-naam	511,508, 509,510, 604 Mediabeleid, Kunst & Kunstzinnige vorming, Oudheidkunde en volksfeesten, Sportbeleid, evenementenbeleid			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	N 84	N 84	N 84	N 84
Baten				
Saldo	N 84	N 84	N 84	N 84

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

In 2024 wordt een nieuwe vrijetijdsvisie opgesteld. De vrijetijdsvisie is een samenspel tussen de beleidsvelden sport, sportaccommodatie, cultuur, evenementen, toerisme, recreatie en erfgoed. Daarmee vervallen de beleidsnota's sport, cultuur en evenementen en zal hiervoor één nieuwe beleidsnota komen.

Momenteel is de capaciteit op de betreffende beleidsvelden onvoldoende gebleken om uitvoering te geven aan alle activiteiten in de huidige uitvoeringsprogramma's. Beleidsmedewerkers zijn met name bezig op de uitvoering, waardoor er weinig tot geen ruimte overblijft voor beleidsmatige/strategische advisering. In samenspraak met de bestuurder en de teammanager is er een nieuwe 'shifting' gemaakt in het takenpakket. Echter bleek dat we structureel voor minimaal 36 uur (schaal 9) een medewerker uitvoering te kort komen, om de overgebleven taken alsnog uit te kunnen voeren. Hiervoor is een bedrag van 84k extra structureel voor benodigd (o.b.v. MAX-2).

Conclusie:

Om ervoor te zorgen dat er ruimte ontstaat voor strategische/beleidsmatige advisering richting het bestuur én er voldoende tijd en ruimte is om een goede integrale samenwerking tussen de verschillende beleidsvelden/afdelingen te creëren, is er een FTE benodigd om (een groot deel van) de uitvoerende werkzaamheden op zich te nemen.

Toelichting 'inhoud': Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

- Een goede integrale samenwerking tussen de verschillende beleidsvelden/afdelingen
- Beleidsmedewerkers terugbrengen in hun rol als beleidsadviseur
- Ruimte voor het uitvoeren van activiteiten uit de huidige uitvoeringsprogramma's, en later de uitvoering van elementen uit de vrijetijdsvisie.
- Er voldoende tijd is om het cluster vrijetijd goed te borgen in het voorliggende veld i.r.t. het programma 'Samen Redzaam'.

Wat gebeurt er als we dit niet doen

Dan zullen bij een negatieve uitkomst op dit besispunt diverse activiteiten bij GO Waalwijk en de uitvoeringsnota's Sport en Cultuur te komen vervallen met het gevolg dat waar de afgelopen jaren in is geïnvesteerd, het in een sterfhuiscconstructie gezet wordt, of bij diverse activiteiten er per direct de stekker uit getrokken wordt.

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

Bij doorgang kunnen de werkzaamheden in uitvoering van beleid worden doorgezet.

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

Bij doorgang kunnen de werkzaamheden in uitvoering van beleid worden doorgezet.

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
n.v.t.				
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
	1,0 fte	€ 84.000		

KN25|NV 2.10 Structureel maken (opstart)subsidie Schoenenkwartier

Onderwerp	KN25 / NV2.10 Structureel maken (opstart)subsidie Schoenenkwartier	
Portefeuillehouder	T. Klerx	
Team	TMAO	
Beleidsveld / programma	5	Cultuur. sport en recreatie
Productnummer/-naam	514	Schoenenkwartier

	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten		N 203	N 203	N 203
Baten				
Saldo		N 203	N 203	N 203

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

Het Schoenenkwartier is nu een aantal jaar operationeel. Echter, het blijkt dat het Schoenenkwartier de – voor 4 jaar afgegeven – opstartsubsidie nodig heeft om haar reguliere exploitatie rond te krijgen. Het Schoenenkwartier is hard aan het werk om via andere wegen subsidie te verkrijgen, onder andere door subsidies aan te vragen bij de provincie. De structurele subsidie is benodigd om te investeren in de toekomst. Door de subsidie in te zetten voor onder andere marketing en PR (en fondsenwerver), wordt het bereik groter en zal het Schoenenkwartier meer publiek trekken en daarmee weer extra inkomsten te genereren.

Toelichting 'inhoud': Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

Het Schoenenkwartier heeft middelen nodig om te investeren in onder andere marketing en PR en de voorinvestering van de wisseltentoonstellingen. Hiermee wil het Schoenenkwartier meer publiek trekken en zo extra inkomsten te genereren

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

n.v.t.

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

Ja, men kan gelijk aan de slag. Door de subsidie in te zetten voor onder andere marketing en PR (en fondsenwerver), wordt het bereik groter en zal het Schoenenkwartier meer publiek trekken en daarmee weer extra inkomsten te genereren.

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

Nee, de middelen zijn structureel benodigd. Er is geen ruimte meer in de reguliere begroting.

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
n.v.t.				
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
	n.v.t.			

KN25|NV 2.11 Aanvullen middelen voor stimuleringsleningen, startersleningen en verzilveringen

Onderwerp	KN25 / NV2.11 Aanvullingen middelen lening volkshuisvesting			
Portefeuillehouder	A. de Jong			
Team	TMAO			
Beleidsveld /	8	Ruimtelijke ordening en Volkshuisvesting		

programma				
Productnummer/-naam	809 Wonen			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten		N 15	N 15	N 15
Baten				
Saldo		N 15	N 15	N 15
Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel				
De gemeente verstrekt al jarenlang Startersleningen. Sinds een aantal jaren verstrekken we ook Stimuleringsleningen en sinds kort ook Verzilverleningen. De middelen van deze leningen kwamen tot nu toe van een algemene rekening courant die we als gemeente bij het Stimuleringsfonds volkshuisvesting Nederlandse gemeenten hebben. Die rekening courant is in 2000 ingesteld en gevuld met middelen die destijds vrijkwamen door de verkoop van aandelen Bouwfonds. Vanuit de algemene rekening courant zijn in het verleden forse bedragen verdeeld over de genoemde leningen, zodat we die konden (blijven) verstrekken. Inmiddels is de algemene rekening courant daarom teruggelopen naar ruim € 181.000. Dit heeft tot gevolg dat als de beschikbare middelen bij één van de genoemde leningen ontoereikend worden en er nog slechts heel beperkt ruimte is om het budget aan te vullen. Aandachtspunt daarbij is dat er op 1 februari 2024 een besluit is genomen door de raad waarbij er een amendement is aangenomen. Met dit amendement mag het college voortaan beslissen over middelen die reeds bij SVn staan. In dit amendement is tevens opgenomen dat het college een voorstel aan de raad moet doen, indien de algemene rekening courant onder € 250.000 komt. Doordat de raad echter in datzelfde amendement besloot om extra middelen aan de starterslening toe te kennen, kwam de rekening courant direct onder de € 250.000. Dit betekent dat het college nu óf met een apart raadsvoorstel zal moeten komen óf via het traject van de kadernota om extra middelen moet vragen bij de raad. Om ook de komende jaren starters, inwoners die hun woning toekomstbestendig willen maken of inwoners die hun overwaarde willen gebruiken om hun kind(eren) te helpen bij de aankoop van een woning, te kunnen blijven bedienen is het daarom wenselijk om de algemene rekening substantieel aan te vullen. Er is een inschatting gemaakt hoeveel middelen jaarlijks nodig zijn om alle aanvragen voor startersleningen en stimuleringsleningen te kunnen blijven verstrekken. In een hoog scenario (trend 2023) is de inschatting dat € 1.400.000 benodigd is. In een laag scenario is de inschatting dat € 1.000.000 benodigd is. Daarbij is er vanuit gegaan dat het budget voor de verzilvering de komende jaren niet aangevuld hoeft te worden. Voor de kadernota 2025 gaan we uit van de minimale benodigde aanvraag. Nadere toelichting: Uit een analyse van de starterslening blijken de volgende zaken: - Gemiddelde lening 2023 – 2024: € 28.792. - Aantal aanvragen 2023: 31. In andere "topjaren" ging het om 24 of 25 aanvragen. - Aflossen gebeurt, maar het duurt meestal 12 tot 13 jaar voordat verstrekte leningen volledig zijn afgelost. - Als de trend van 2023 zich doorzet en aflossingen blijven ook goed binnenkomen, dan is er de komende jaren per jaar ruim € 800.000 nodig om alle aanvragen te honoreren. In een laag scenario zou mogelijk € 600.000 voldoende kunnen zijn per jaar. Daarnaast is de verwachting dat ook het aantal aanvragen stimuleringsleningen hoog zal blijven: - Gemiddelde stimuleringslening: € 15.646. - Aantal aanvragen 2023: 28 (langdurige data zijn er niet, omdat we de lening pas sinds 2020 verstrekken). - Aflossen gebeurt zeer beperkt. Het merendeel van de lening is in 2022 of 2023 verstrekt. - Als de trend van 2023 zich doorzet, dan is er de komende jaren per jaar ca. € 600.000 nodig. In een laag scenario zou mogelijk € 400.000 voldoende kunnen zijn per jaar.				
Toelichting 'inhoud': Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?				
Inwoners ondersteunen zodat zij: - Voor het eerst een woning kunnen kopen in de gemeente Waalwijk - Hun woning toekomstbestendig kunnen maken (verduurzamen of maatregelen t.b.v. zelfstandig wonen) - Hun kinderen kunnen ondersteunen bij het aankopen van een woning in de gemeente Waalwijk				

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

n.v.t.

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

Doorgang van het verstrekken van startersleningen is dan gewaarborgd.

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
	n.v.t.			

KN25|NV 2.12 Verhoging exploitatiesubsidie kinderboerderij 't Erf

Onderwerp	KN25 / NV2.11 Verhoging subsidie kinderboerderij			
Portefeuillehouder	T. Klerx			
Team	TMAO			
Beleidsveld / programma	Sociaal Domein			
Productnummer/-naam	604 Sociaal Cultureel Werk			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	N 50	N 50	N 50	N 50
Baten				
Saldo	N 50	N 50	N 50	N 50

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

De raad heeft op 2 november 2023 een incidentele verhoging van de exploitatiesubsidie aan kinderboerderij 't Erf beschikbaar gesteld van € 50.000. Uitgangspunt voor structurele aanvullende ondersteuning is een concept plan van aanpak die is opgesteld met een meerjarenbegroting, waarbij het voornemen is deze voor juni naar de raad te sturen. Om continuïteit te waarborgen is een full-time beheerder (diervorzorger) en een manager dagelijkse zaken in dienst genomen. Wanneer de exploitatiesubsidie niet wordt toegepast dan houdt de kinderboerderij op te bestaan.

Toelichting 'inhoud': Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

Kinderboerderij 't Erf vervult een belangrijke maatschappelijke en sociale functie die we willen behouden voor onze gemeente. Het plan van aanpak bevat een uitbreiding in activiteiten zoals educatieprogramma voor de onderbouw in het basisonderwijs en een samenwerkingsverband met SG De overlaet waarbij leerlingen ideeën aanreiken voor o.a. fondsenwerving, vernieuwing van activiteiten. Op sociaal maatschappelijk niveau werkt de kinderboerderij samen met een tweetal dagbestedingscentra en in de toekomst gaat samengewerkt worden met verzorgingstehuizen, Zonnebloem en ontmoetingscentra voor kwetsbare ouderen. Dit plan van aanpak omvat een positieve kosten/baten afweging inclusief een langdurige financiële ondersteuning vanuit gemeente.

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

Nee.

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
n.v.t.				
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
	n.v.t.			

KN25|NV 2.13 Structurele inzet – Beleidsmedewerker Sportaccommodatie

Onderwerp	KN25/ NV2.12 Vaste beleidsmedewerker sportaccommodaties			
Portefeuillehouder	T. Klerx			
Team	TMAO			
Beleidsveld / programma	5 Cultuur, sport en recreatie			
Productnummer/-naam	501/502/503 Sportaccommodaties			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	N 93	N 93	N 93	N 93
Baten				
Saldo	N 93	N 93	N 93	N 93
Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel				
De afgelopen 7 jaar is de huidige beleidsmedewerker Sportaccommodatie binnen TMAO verlengd als ZZP'er. Daarmee kan de conclusie getrokken worden dat deze inzet structureel is. Vanuit projecten wordt de huidige beleidsmedewerker gefinancierd en dat is onwenselijk. Om de kennis en continuïteit beter te borgen, willen wij vanuit TMAO structurele				

inzet op de functie.

De lasten zijn gebaseerd op een dienstverband van 36 uur per week in loonschaal 10 of 11 waarvan naar verwachting € 93.000 structureel benodigd is (o.b.v. MAX-2).

Toelichting 'inhoud': Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

Borging voor het bouwen van sportcomplexen en uitvoering van de vrijetijdsnota.

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

Bij het niet doorzetten zal het beleid niet uitgevoerd kunnen worden.

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

Doorzetten van de uitvoering is dan gewaarborgd.

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

Nee

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
n.v.t.				
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
	1,0 fte	€ 93.000		

KN25|NV 2.14 Inzet mobiel cameratoezicht

Onderwerp	KN25 / NV2.14 Inzet mobiel cameratoezicht			
Portefeuillehouder	S. Ausems			
Team	TLTH			
Beleidsveld / programma	1 Veiligheid			
Productnummer/-naam	102 Openbare orde en veiligheid			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	N 35	N 25	N 25	N 25
Baten				
Saldo	N 35	N 25	N 25	N 25

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

De burgemeester is op basis van de APV bevoegd om (mobiel) cameratoezicht in te zetten om een openbare orde verstoring te voorkomen of tegen te gaan. In het kader hiervan wordt het mobiel cameratoezicht momenteel ook ingezet. Echter is het zo dat er alleen voor 2023 en 2024 incidentele middelen beschikbaar zijn gesteld voor het mobiele cameratoezicht.

We zien momenteel een toename in complexe veiligheidsvraagstukken waarbij sprake is van een openbare orde verstoring. Mobiel cameratoezicht is hiervoor een preventief middel of kan helpen bij een eventuele opsporing van orde verstoorers. Daarnaast kan het bijdragen aan het veiligheidsgevoel van bewoners/bezoekers.

In 2023 is het mobiele cameratoezicht ingezet op een overlastlocatie voor hangjongeren waarbij er sprake was veel overlast was voor omwonenden van dealen/drugsgebruik. De meldingen van deze locatie zijn na de inzet van het mobiele cameratoezicht afgenomen.

Ook is het mobiele cameratoezicht ingezet aan de Bernard Zweerstraat te Waalwijk waarbij sprake was van een persoon met verward gedrag waarna er sprake was van openbare orde en veiligheidsverstoring. Hierbij waren omwonenden enorm bang en voelden zich onveilig.

De camerabeelden zijn gebruikt om het veiligheidsgevoel van de omwonenden te laten toenemen en zijn hierna ook gebruikt ter bewijsvoering voor de strafrechtzaak.

Momenteel wordt gewerkt aan een structureel plan om het mobiele cameratoezicht frequenter in te zetten zoals op evenementen waarbij een openbare orde en veiligheidsrisico aanwezig is.

Toelichting 'inhoud': Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

Als we geen mobiel cameratoezicht in kunnen zetten bij mogelijke te ontstane openbare orde en veiligheidsverstoringen gebruiken we niet alle gemeentelijke bevoegdheden terwijl de burgemeester wel de verantwoordelijkheid draagt voor de openbare orde en veiligheid in Waalwijk. Juist het kunnen inzetten van het juiste instrument op het goede moment zorgt ervoor dat een probleem zo snel mogelijk kan worden aangepakt. Dit is daarbij belangrijk onderdeel van het instrumentarium.

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

Er zijn nauwelijks capacitaire gevolgen voor het inzetten van mobiel cameratoezicht. Dit is uitbesteed bij een bedrijf die de praktische uitvoering hiervan organiseert.

Wanneer er sprake is van inzet van mobiel cameratoezicht is er beschikbare capaciteit binnen het team LTH.

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

Er zijn 2 scenario's mogelijk:

1. De huidige camera's zijn technisch afgeschreven (of defect). De aanschaf van 2 nieuwe camera's kost € 10.000 en kennen een afschrijvingstermijn van 10 jaar. Deze camera's kunnen worden ingezet op basis van de actuele situatie en die is op voorhand niet in te schatten. Het verdient daarom de voorkeur om 2 camera's aan te schaffen, zodat we voldoende flexibel zijn. Voor het monitoren/uitlezen van de camera's wordt gebruik gemaakt van dienstverlening door een externe partij. De jaarlijkse kosten die hiermee gemoeid zijn bedragen omstreeks € 25.000. Dit betekent voor 2025 dus een totaal bedrag van € 35.000 en voor de 9 jaren hierna € 25.000.
Tot op heden is hiervoor incidenteel budget beschikbaar gesteld, maar feitelijk ligt er een structurele behoefte. Vanuit die optiek wordt voorgesteld om dit vanaf 2025 structureel in de (meerjaren)begroting te borgen.
2. De huidige camera's zijn technisch afgeschreven (of defect). Nieuwe camera's kennen een afschrijvingstermijn van 10 jaar. Deze camera's kunnen worden ingezet op basis van de actuele situaties zoals bovenstaand omschreven. In de context waarin er slechts in 2025 nog incidentele ruimte beschikbaar is in de begroting en de jaren daarna nog geen sluitende begroting in het zicht is, stellen we voor om voor 2025 wederom een incidenteel budget beschikbaar te stellen. In plaats van de camera's aan te schaffen, kiezen we voor een huur/leaseconstructie waarmee we de flexibiliteit hebben om in te zetten al naar gelang de behoefte er is en leggen we op voorhand geen meerjarige claim op de begroting. Samen met de dienstverlening om de camera's te monitor/uit te lezen, komt dit neer op € 25.000 per jaar. Hiermee kan er jaarlijks opnieuw worden afgewogen of continuering van deze inzet van cameratoezicht wenselijk is. Wel zal jaarlijks de aanvraag komen om dit op te nemen in de kadernota.

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
			bedrag invullen	Bron invullen (res / subs)
Investeringsjaar			Ingangsjaar	

			kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
Overige exploitatiekosten				
Totale exploitatiekosten				

KN25|NV 2.15 Aanleg extra woonwagenstandplaatsen

Onderwerp	KN25 / NV2.15 Aanleg extra woonwagenstandplaatsen			
Portefeuillehouder	A. de Jong			
Team	TMAO / TREW			
Beleidsveld / programma	8 Ruimtelijke ordening en Volkshuisvesting			
Productnummer/-naam	809 Woningbouw			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Baten				
Saldo	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel				
In 2018 is het landelijke "Beleidskader gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid" vastgesteld door het rijk. In het beleidskader zijn een aantal verplichtingen voor gemeenten opgenomen, zodat het standplaatsenbeleid in lijn is met het mensenrechtelijk kader voor de culturele identiteit van woonwagenbewoners. Eén van de verplichtingen is dat gemeenten de behoefte aan standplaatsen in beeld moet brengen en dat woningzoekende woonwagenbewoners binnen een redelijke termijn kans moeten maken op een standplaats. Om hier voor de gemeente Waalwijk aan te voldoen, is het noodzakelijk om het aantal woonwagenstandplaatsen uit te breiden. Er zijn immers woonwagenbewoners die al 15 tot 20 jaar ingeschreven staan voor een woonwagenstandplaats. Dit is met name ontstaan doordat het aantal woonwagenstandplaatsen de afgelopen 20 jaar maar zeer beperkt zijn uitgebreid, terwijl er wel nieuwe aanwas in de families is bijgekomen. Door het college is inmiddels uitgesproken dat zij willen onderzoeken op welke locaties uitbreiding mogelijk zou zijn. Daartoe is reeds een projectleider aangesteld. Het locatieonderzoek is reed opgestart, maar op dit moment is nog niet inzichtelijk op welke plek(ken) er standplaatsen kunnen komen en ook is nog niet duidelijk hoeveel standplaatsen dit zullen zijn en wat de verdeling wordt naar sociale huurplaatsen, middenhuur-standplaatsen en koop-standplaatsen. Daarom is het nog niet mogelijk om een goede kosteninschatting te maken voor de aanleg van de standplaatsen. Naar verwachting zal het medio 2024 mogelijk zijn om daarvoor een redelijke kosteninschatting te maken. In eerste instantie zullen we onderzoeken of het mogelijk is om uit te breiden op locaties die reeds in bezit zijn van de gemeente. Daardoor zijn grondkosten in de meeste gevallen laag. De kosten die resteren zijn dan in hoofdzaak het uitwerken van de plannen en van het vergunningentrajec (incl. ambtelijke kosten) en het bouwrijp maken van de locatie.				
Toelichting 'inhoud': Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?				

Het voldoen aan de gemeentelijke verplichtingen zoals gesteld in het beleidskader van het Rijk en daarmee gehoor geven aan de culturele identiteit van woonwagenvolwoners in Waalwijk.

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

n.n.b.

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

n.n.b.

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

Nee

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
n.n.b.				
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €

KN25|NV 2.16 Verhuizing bibliotheek naar oude Jongensschool

Onderwerp	KN25 / NV2.16 Verhuizing Bibliotheek naar oude Jongensschool			
Portefeuillehouder	T. Klerx			
Team	TMAO			
Beleidsveld / programma	5 Cultuur. Sport en Recreatie			
Productnummer/-naam	507 Openbare leeszaal en bibliotheek			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Baten				
Saldo	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

De bibliotheek is de afgelopen jaren steeds meer veranderd in een voorziening die niet alleen boeken uitleent, maar ook een veel groter sociaal maatschappelijk karakter heeft. De bibliotheek is een plaats waar mensen elkaar ontmoeten, waar activiteiten worden georganiseerd van 0 tot 100. De plaats van de huidige bibliotheek is door deze veranderingen te ruim aan het worden voor hetgeen waarvoor de bibliotheek aan de lat staat. Daarnaast zijn er veel ontwikkelingen rondom het centrum van Waalwijk. Het bezoekmotief versterken door toevoegen van andere dan de (aan belang verder afnemende) retailfuncties is een van de speerpunten. De vernieuwde functie van de bibliotheek sluit daar perfect bij aan en kan op haar beurt profiteren van een vestigingslocatie als de oude

Jongensschool. Hiermee wordt extra levendigheid gecreëerd in het centrum en komt er meer reuring aan deze kant van het gebied.

Wanneer de verhuizing naar de oude jongensschool niet doorgaat, wil de bibliotheek de huidige locatie ombouwen naar een bibliotheek van de toekomst. Hier zal ook een investering mee gemoeid zijn.

De gesprekken tussen gemeente, bibliotheek, pandeigenaar en ontwikkelaar zijn nog niet zijn afgerond. Daarom heeft het College nog geen politiek richtinggevende uitspraak van de Raad gevraagd over dit dossier en is voor de verhuizing een PM-post opgenomen.

Toelichting 'inhoud': Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

- De bibliotheek verplaatsen naar een locatie die meer passend is bij het beleid dat door de bibliotheek en het centrum gevoerd wordt (conform landelijk, regionaal en lokaal beleid)
- Er wordt invulling gegeven aan de locatie van de oude jongensschool waarmee levendigheid wordt gecreëerd rondom deze locatie wat ten goede komt aan de reuring in dit gebied

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

n.v.t.

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

Wanneer de verhuizing naar de oude jongensschool niet doorgaat, wil de bibliotheek de huidige locatie ombouwen naar een bibliotheek van de toekomst. Hier zal ook een investering mee gemoeid zijn.

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

De afgelopen jaren heeft de bibliotheek alleen hoogst noodzakelijke vervangingsinvesteringen gedaan op haar locatie. Daarmee is er een bedrag opgebouwd binnen het krediet vervangingsinvesteringen bibliotheek dat (deels) ingezet kan worden voor de inrichting van de bibliotheek op de nieuwe locatie. Het bedrag is afhankelijk van de investeringen die nog gedaan moeten worden (wanneer iets kapot gaat moet het vervangen worden) maar geschat wordt dat hier een incidenteel bedrag van zo'n € 60.000 beschikbaar is.

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
n.n.b.				
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
	n.v.t.			

KN25|NV 2.17 Uitvoering n.a.v. onderzoek woningmarkt-maatregelen

Onderwerp	KN25 / NV2.17 Uitvoering n.a.v. onderzoek woningmarkt			
Portefeuillehouder	A. de Jong			
Team	TMAO			
Beleidsveld / programma	8 Ruimtelijke ordening en Volkshuisvesting			
Productnummer/-naam	6809015 Woonvisie /ov. beleid			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028

Lasten	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Baten				
Saldo	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

Op 26 oktober 2023 is door de raad een motie aangenomen waarin zij het college verzoeken een breed onderzoek uit te voeren naar verschillende maatregelen die genomen kunnen worden om de woningmarkt te beïnvloeden. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om de toewijzing aan gebonden / eigen inwoners, de impact van net ingevoerde en aankomende wetgeving, een nadere duiding van de huidige situatie van de Waalwijkse woningmarkt en de impact van het woningbouwprogramma voor de komende jaren daarop.

Voor het uitvoeren van dit onderzoek is door de raad € 30.000 beschikbaar gesteld. Het onderzoek zal op korte termijn uitgezet worden en naar verwachting volgen de resultaten dan rond de zomer van 2024. De verwachting is echter dat het onderzoek zal leiden tot keuzes over het wel en niet invoeren of bijstellen van bepaalde maatregelen. Voor die invoering of bijstelling zijn nog geen middelen beschikbaar gesteld.

Toelichting 'inhoud': Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

Invoering of bijstelling van wenselijke maatregelen op de Waalwijkse woningmarkt en de daarbij behorende vergunningverlening en handhaving.

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

n.n.b.

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

n.n.b.

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

n.n.b.

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
n.n.b.				
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
	n.n.b.			

KN25|NV 2.18 Invulling vrijetijdsvisie

Onderwerp	KN25 / NV2.18 Invulling vrijetijdsvisie
Portefeuillehouder	T. Klerx
Team	TMAO
Beleidsveld / programma	Sport en cultuur
Productnummer/-naam	511,508,509,510 Mediabeleid, Kunst & Kunstzinnige vorming, Oudheidkunde en volksfeesten, Sportbeleid

	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Baten				
Saldo	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

Begin 2025 wordt er een vrijetijdsvisie ter besluitvorming voorgelegd aan de Raad. Hiermee zal er een integrale visie worden voorgelegd die de beleidsvelden Sport, cultuur, evenementen, toerisme, recreatie en erfgoed bevat. Het doel is om een meer integrale samenwerking te creëren waarbij we ook goed kijken naar de kaders van de provinciale nota "Levendig Brabant" en uiteraard onze lokale visie op de "Koers sociaal domein". Sport en cultuur hebben een steeds belangrijker wordende rol in het creëren van een sociale basis voor onze inwoners. Met name in trede 1 en 2 kunnen we, met onze vrijetijdsvisie, zorgen dat er goede kaders gesteld worden om hierin te voorzien.

Toelichting 'inhoud': Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

- Een goede integrale samenwerking tussen de verschillende beleidsvelden/afdelingen
- Het cluster vrijetijd goed te borgen in het voorliggende veld i.r.t. het programma 'Samen Redzaam'
- Een goede aansluiting hebben met de kaders van de provincie Noord Brabant en zo ook proberen te zoeken naar (provinciale) subsidies die aansluiten bij beide kaders

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

n.n.b.

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

n.n.b.

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

Uiteraard zullen we eerst onderzoeken wat de mogelijkheden zijn binnen de huidige middelen binnen de beleidsvelden. Hierbij is echter vooraf wel al duidelijk dat er binnen het beleidsveld cultuur weinig besteedbare middelen zijn (buiten de huidige subsidiestromen) en dat er voor Kunst (in de openbare ruimte) op dit moment geen budget beschikbaar is.

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
	n.v.t.			

KN25|NV 2.19 Kleedkamers WSC

Onderwerp	KN25 / NV2.19 Kleedkamers WSC
Portefeuillehouder	T. Klerx

Team	TMAO			
Beleidsveld / programma	5 Cultuur, Sport en Recreatie			
Productnummer/-naam	503 Buitensportaccommodaties			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Baten				
Saldo	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel				
De huidige kleedkamers van vv WSC verkeren in slechte staat. Deze zijn enige tijd geleden door het bestuur gesloten. Oorzaak; het pand is gedateerd, er is schimmel in de kleedkamers, er zit asbest in en qua duurzaamheid is het pand zeer slecht ontworpen. Afgesproken is dat de vereniging een plan ontwikkeld voor een nieuwe accommodatie. De gemeente beoordeelt het plan op basis van objectieve normen en is mogelijk bereid om op basis van de "1/3-regeling" een bijdrage te verlenen. E.e.a. overeenkomstig de bijdrage. Het investeringsbedrag is nog niet bekend, maar we moeten er rekening mee houden dat dit de komende maanden bekend wordt. Het pand is van de gemeente, de vereniging is verantwoordelijk voor al het onderhoud. Met de vereniging is de optie besproken dat zij investeren en bouwheer worden en de gemeente een financiële bijdrage verleent. De bijdrage zou incidenteel zijn.				
Toelichting 'inhoud': Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?				
Een nieuwe accommodatie voor WSC. Volgens de Nota Standaardvoorzieningen Sport behoren kleedkamers (2 per veld) bij de standaard voor een sportaccommodatie.				
Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?				
n.n.b.				
Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?				
n.n.b.				
Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?				
Nee				
Concretisering:				
Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €

KN25|NV 2.20 Laten vervallen ombuiging WMO huidige meerjarenbegroting

Onderwerp	KN25 / NV2.20 Laten vervallen ombuiging WMO huidige meerjaren begroting			
Portefeuillehouder				
Team	TWIJZ			
Beleidsveld / programma	6 Sociaal domein			
Productnummer/-naam				
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	N 130	N 130	N 130	N 130
Baten				
Saldo	N 130	N 130	N 130	N 130
Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel				
In de meerjarenbegroting is nog een (oude) ombuiging WMO opgenomen. In het Voorjaarsbericht 2024 is daarover gemeld: Beheersmaatregelen Wet maatschappelijke ontwikkeling (Wmo) In 2020 zijn beheersmaatregelen Wmo in de begroting als taakstelling opgenomen. Een aantal daarvan is gerealiseerd en enkele zijn niet gerealiseerd. De resterende ombuiging Wmo bedraagt voor 2024 en verder nog € 130.000 per jaar. Bij de Kadernota 2025 volgt nog een voorstel waarbij de ombuigingstaakstelling van € 130.000 met ingang van 2025 komt te vervallen. Voor 2024 kan later in het jaar aan de hand van de prognose c.q. bij de jaarrekening 2024 worden bepaald of de ombuiging voor 2024 is gerealiseerd. Het voorstel is nu” Laten vervallen ombuiging WMO huidige meerjarenbegroting Er wordt voorgesteld om de opgenomen ombuiging WMO ad. 130.000 euro meerjarig te laten vervallen. Reden hiervan is dat het besparingspotentieel van WMO met business cases nader wordt uitgewerkt in opmaat naar de begroting 2025.				
Toelichting 'inhoud': Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?				
Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?				
Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?				
Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?				
Concretisering:				
Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	

n.v.t.				
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
	n.v.t.			

KN25|NV 2.21 Dekking voorstellen domein 2 mens en samenleving

Onderwerp	KN25 / NV2.21 Dekking voorstellen domein 2 Mens en samenleving			
Portefeuillehouder				
Team	TWIJZ / TMAO			
Beleidsveld / programma	Diversen			
Productnummer/-naam	Diversen			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten Stelpost hervormingsagenda jeugd Structureel besparingspotentieel SD lokaal	V 1.400 V 694	V 1.400 V 926	V 1.400 V 1.157	V 1.400 V 1.389
Baten Dekking uit bestaande (SPUK) middelen	V 1.046	V 817		
Saldo	V 3.140	V 3.143	V 2.557	V 2.789

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

Dekking uit stelposten lasten:

Stelpost besparing hervormingsagenda rijk

De maatregelen zoals opgenomen in de Hervormingsagenda tellen op tot een landelijk besparingspotentieel van ongeveer € 1 miljard vanaf het jaar 2026. Voor een deel van de maatregelen (ruim € 650 miljoen) is er overeenstemming tussen het rijk en de VNG over de mogelijke haalbaarheid van deze maatregelen. Voor de overige € 380 miljoen zijn er meer onzekerheden. Voor de kadernota 2025 wordt voorgesteld een stelpost op te nemen ten behoeve van een verwachte besparing voor de hervormingsagenda Jeugd. Het rijk heeft aangegeven om voor een stuk van de stelpost garant te staan.

Structureel besparingspotentieel Sociaal Domein lokaal

Lokaal zetten we in op drie besparingslijnen die in ieder geval gericht zijn op de 0-lijn. Hierbij beogen we individuele inzet naar groepsaanbod te brengen. Zo ook meer indicatievrije voorzieningen waardoor er minder inzet nodig is gericht op indicatiestelling. Er zijn minder indicaties nodig en we versimpelen het proces voor die zorg waar wel een indicatie nodig is. Daarmee streven we naar een verlaging van de capaciteit op trede 4. Daarnaast is er door indicatievrije voorzieningen minder inzet van specialistische zorgaanbieders nodig waardoor de zorgkosten voor deze inzet dalen.

Deze besparingslijnen richten zich op het beïnvloedbare deel van de zorgkosten zoals begroot in 2024, oftewel € 11,6 miljoen. Op het bedrag van € 11,6 miljoen nemen we hiervoor een besparingslijn op in dit voorstel van 6% in 2025 oplopend naar 12% in 2028.

Opbouw besparing Sociaal Domein	2025	2026	2027	2028
Besparing Sociaal Domein	€ 694.275	€ 925.699	€ 1.157.124	€ 1.388.549
Bespaarpercentage	6,0%	8,0%	10,0%	12,0%

Dekking uit stelposten baten:

SPUK-dekkingsmiddelen

In het Kadernota voorstel van het Sociaal Domein is rekening gehouden met een budget van € 889.832 vrij besteedbaar voor 2025 en € 816.734 in 2026 als dekkingsmiddel voor de totale aanvraag. Naderhand heeft er een herziening plaatsgevonden omdat een aantal SPUK-budgetten niet vrij besteedbaar zijn.

Tevens is naderhand geconstateerd dat de beschikbare ruimte in de huidige budgetten nog niet volledig zijn meegenomen in het Kadernota voorstel. Dit betreft onder andere de beschikbaar gestelde middelen voor mentale gezondheid vanuit het programma jeugd.

Bovengenoemde middelen kunnen dan ook worden ingezet ter dekking van het implementatieplan van de Koers in 2025. Overheveling van de middelen mentale gezondheid uit het programma jeugd is hierbij wel noodzakelijk.

Toelichting 'inhoud': Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
n.v.t.				
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
	n.v.t.			

Nieuwe voorstellen Bedrijfsvoering en Dienstverlening

Nieuwe collegevoorstellen

Bedragen x € 1.000 N=Nadeel V=Voordeel		2025	2026	2027	2028
NV3.01	Nieuwe domeinstructuur organisatie	N 600	N 200	N 200	N 200
NV3.02	Strategische communicatie adviseurs	N 110	N 110		
NV3.03	Tijdelijke capaciteit team Financiën	N 200	N 200		
NV3.04	Personeel TIBF facilitair en catering	N 25	N 25	N 25	N 25

NV3.05	Vervangen en uitbreiden meubilair Stadhuis		N 14	N 21	N 29
NV3.06	Werkbudget strategie	N 30	N 30	N 30	N 30
NV3.07	Contractmanagement (systeem en ondersteuning)	N 35			
NV3.08	Communicatiebudget strategische visie	N 50			
Totaal nieuwe voorstellen domein 3		N 1.057	N 586	N 284	N 284
<u>Dekking:</u>					
NV3.09	Rente schatkistbankieren	V 100	V 100	V 100	V 100
	Deelnemingen	V 20	V 20	V 20	V 20
	Stelpost arbeidsvoorwaarden	V 100	V 100	V 100	V 100
	Stelpost periodieken	V 100	V 100	V 100	V 100
Totaal dekking domein 3		V 320	V 320	V 320	V 320
Totaal nieuwe voorstellen domein 3		N 737	N 266	V 36	V 36

De toelichting op de voorstellen uit deze tabel volgt hierna.

Doelstellingen

Toelichting nieuwe voorstellen domein 3 Bedrijfsvoering en dienstverlening

Maatregelen

KN25|NV3.01 Nieuwe domeinstructuur organisatie / organisatieontwikkeling

Onderwerp	KN25 / NV3.01 Nieuwe domeinstructuur organisatie
-----------	--

Portefeuillehouder	S. Ausems			
Team	Directie			
Beleidsveld / programma	0.3 Bestuur en ondersteuning + diverse			
Productnummer/-naam	020 Overhead / diversen			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten structureel	N 200	N 200	N 200	N 200
Baten structureel				
Lasten incidenteel	N 400			
Baten incidenteel				
Saldo	N 600	N 200	N 200	N 200

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

Waarom aanpassen organisatiestructuur

Het college heeft sinds de aanstelling van de gemeentesecretaris/algemeen directeur in 2022, verschillende keren gesproken over een nieuw perspectief voor de ambtelijke organisatie. Het huidige organisatiemodel en de sturingsfilosofie bieden onvoldoende antwoord op de (complexe) opgaven waar de gemeente Waalwijk voor staat. De huidige structuur en werkwijzen zijn vastgelegd in Vanzelfsprekend Waalwijk uit 2016 en de tussentijdse aanpassingen in de jaren daaropvolgend. Ondanks dat er onder steeds veranderende en moeilijke omstandigheden mooie resultaten zijn opgeleverd door onze medewerkers, is inmiddels wel de constatering dat een structuuraanpassing kan helpen in het verbeteren van onze organisatie.

Vooropgesteld zij dat enkel een structuuraanpassing vaak niet leidt tot het gewenste of beoogde verandereffect. Het succes van elke organisatieontwikkeling zit met name op het vlak van leiderschap en houding en gedrag. Mensen vormen immers de organisatie. Toch hebben we de overtuiging dat een structuuraanpassing wel een beweging in gang zet.

Op dit moment zien we een aantal knelpunten, waarvoor een structuuraanpassing als katalysator kan werken:

- Het beoogde effect van een platte organisatie met 14 zelforganiserende teams is niet helemaal bereikt. Als positief resultaat van de platte organisatie mag genoemd worden dat dit heeft geleid tot kortere lijnen met het college en directieteam. Toch zijn er redenen om de organisatiestructuur te wijzigen. Zo is de integraliteit tussen teams niet bereikt en is de span of control/ span of attention zover opgerekt – mede door nieuwe taken – dat behoefte is ontstaan aan een bredere inzet van een hulpstructuur(coördinatoren).
- Ook voor de directie geldt dat de span of control/ span of attention te groot is geworden, hetgeen effect heeft op de advisering aan het bestuur, de sturing op het bestuurlijk en ambtelijk samenspel en de aandacht voor bedrijfsvoering en strategievorming. Daarbij is het managementteam (MT) te groot geworden met feitelijk 20 deelnemers (teammanagers, programmamanagers en speciale staffunctionarissen), hetgeen de effectiviteit van dit gremium in de weg staat.
- De huidige teams zijn niet altijd samengesteld uit logische werkverbanden, hetgeen een nadelig effect heeft op de aansturing en de integraliteit van de dienstverlening.

Op basis van gesprekken met medewerkers, management als ook het bestuur merken we da de roep om verandering het afgelopen jaar steeds manifester is geworden.

We zien verschillende oorzaken voor de voorgestelde verandering:

- Onze opgaven zijn toegenomen:
 - Als gevolg van decentralisaties hebben gemeenten er werk bij gekregen.
 - Meer dan eens moeten gemeenten omgaan met incidentele opgaven.
- Sturing heeft ontbroken of is niet effectief geweest:
 - Bedrijfsvoering heeft de afgelopen jaren weinig aandacht gekregen, waardoor de beschikbare personele capaciteit niet is meegegroeid en de kwaliteit van processen en bedrijfsvoeringsinformatie is afgenomen.
 - Integraliteit is niet vanzelf gegaan.
- De arbeidsmarkt is sterk veranderd:
 - Waardoor het werk is verdeeld over de beschikbare capaciteit en overbelasting is ontstaan.
 - Door inhuur en verloop staat de continuïteit onder druk.

Toelichting 'inhoud': Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

Waarom dan nu veranderen?

- Onze opgaven worden groter en complexer:
 - Dit vergt een efficiënt en effectief ingerichte organisatie
 - Dit vergt nieuw leiderschap en visie
- Onze omgeving is veranderd:
 - Integraliteit en samenwerking is belangrijker dan ooit tevoren.
- De aansturing staat onder druk:
 - Dit heeft een nadelig effect op de aansturing van bestuurlijke en wettelijke opgaven en de aandacht voor de mens.
 - Het tempo in de uitvoering vereist dat ook de bedrijfsvoering meegroeit.
- Wijzigingen aan de top:
 - Vacatures binnen de directie en het MT geven een kans om anders te gaan organiseren (ook financieel).

De structuurverandering willen we gefaseerd aanpakken. We voorzien drie fases:

1. Het inrichten van een domeinstructuur;
2. Het herinrichten van de teamstructuur;
3. Het verfijnen van de inrichting van de teams.

Voor fasen 1 en 2 versterken we de directie (met domeindirecteuren) én investeren we in een gezonde 'span of control/ span of attention' door het uitbreiden van het aantal coördinatoren (als hulpstructuur voor de teammanagers). Voor wat betreft het uitbreiden van het aantal coördinatoren is specifiek gekeken naar het aantal aan te sturen medewerkers, de complexiteit van de opgaven en de aanwezigheid van senior medewerkers. Niet bij elk team (dat wordt geformeerd in fase 2) zijn coördinatoren voorzien.

Alle teammanagers waarderen we op hetzelfde functieniveau, zodat we geen onwenselijke verschillen hebben en in de arbeidsmarkt marktconforme salarissen kunnen bieden voor een gemeente van onze omvang.

Om fase 1 door te voeren is voldoende budget beschikbaar in de huidige begroting. Voor fase 2, dat we noodzakelijk achten voor een succesvolle doorontwikkeling, hebben we aanvullend budget nodig.

Door versteviging van de hulpstructuren verminderd de acute druk op het management. Met het gelijktrekken van de inschaling van het management verstevigen we onze positie op de arbeidsmarkt en waarderen we op hetzelfde niveau als vergelijkbare gemeenten (zoals Oosterhout). Daarmee blijven we een aantrekkelijk werkgever; ook op managementniveau.

De organisatieontwikkeling is noodzakelijk in het licht van de aansturing/ realisatie van gemeentelijke opgaven.

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

Met dit voorstel komt extra capaciteit beschikbaar voor de aansturing van de teams op het niveau van een coördinator (de hulpstructuur). Daarnaast kunnen we met minder teams door.

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

Er zijn nog incidentele kosten voorzien. Zie specificatie hieronder.

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

De structurele kosten kunnen grotendeels gedekt worden vanuit de huidige begroting.

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
n.v.t.				
Investeringsjaar			Ingangsjaar	

			kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
	4,0 fte	€ 200.000 (netto)		

Categorie	Budget	Toelichting
Directie	€ 37.649	Aanstellen domeindirecteuren
Concern	- € 3.218	Verstevigen kabinet
Vitale Stad	- € 52.626	Verstevigen hulpstructuur en gelijktrekken inschaling managers
Mens en Samenleving	- € 26.281	Verstevigen hulpstructuur en gelijktrekken inschaling managers
Bedrijfsvoering en dienstverlening	- € 145.129	Verstevigen hulpstructuur en gelijktrekken inschaling managers
Totaal structureel benodigd	€ 189.606	Afgerond € 200.000
Incidenteel	€ 400.000	Kosten voor inrichting van de kantoorautomatisering en bedrijfsvoering (m.n. extra personele capaciteit en advieskosten).

Categorie	Budget	Toelichting
Inhuur projectleider	€ 70.000	26 wkn * €110 * 24 uur
Inhuur functioneel beheer	€ 170.000	26 wkn * €90 * 36 uur * 2 mdw. (eigen medewerkers verzorgen de inrichting/ inhuurkrachten vangen werk vaste medewerkers tijdelijk op)
Inhuur consultancy vakapplicaties (leveranciers)	€ 44.000	€ 1.100 per dag * 40 dgn m.n. HR, FIN, MS, (Active Directory)
Aanpassen Dashboards	€ 10.000	Dasboards nu op teamniveau ingericht
Managementondersteuning	€ 78.000	47 wkn. * €70,- * 24 uur na jaar bekijken hoe opvangen in bestaande formatie
Frictiekosten	€ 10.000	Kantoorinrichting, aanpassen brieven, etc.
	€ 382.000	
Totaal Incidenteel benodigd	€ 400.000	

NB. Voor veel systemen is 1 januari een belangrijke datum in verband met jaarafsluitingen. Dus streven om fase 1 en 2 in 2024 af te ronden.

KN25|NV3.02 Strategisch communicatie adviseurs

Onderwerp	KN25 / NV3.02 Strategische communicatie adviseurs
Portefeuillehouder	S. Ausems
Team	CSTR
Beleidsveld / programma	0.3. Bestuur en ondersteuning / Overhead
Productnummer/-naam	026 Concern en strategie (CSTR)
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	N 110	N 110		
Baten				
Saldo	N 110	N 110		

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

Eerder is door een gespecialiseerd bureau onderzoek gedaan naar team Communicatie van de gemeente Waalwijk. De opdracht voor dit onderzoek volgde uit eerder ambtelijk gedane constatering dat er een disbalans zit tussen de (bestuurlijke) vraag naar communicatie versus de beschikbare middelen (kwantiteit). Het bureau kreeg als opdracht dit beeld te objectiveren en een advies uit te brengen over hoe te komen tot een toekomstbestendige communicatiefunctie in gemeente Waalwijk.

De uitkomsten van het onderzoek laten bovenstaande disbalans inderdaad zien. Daarnaast stelt het bureau vast dat er veel inhuur is op met name strategische communicatieprojecten. En zij constateert dat er bij het bestuur sprake is van discomfort. Er is binnen het team te weinig aandacht voor externe profilering en er wordt te weinig proactief geacteerd. Ook de politiek/bestuurlijke sensitiviteit binnen het team kan beter.

Om genoemde problemen het hoofd te bieden heeft het bureau geadviseerd 2 strategisch communicatieadviseurs aan te stellen die het ambtelijk en politiek bestuur ondersteunen. Deze adviseurs zorgen voor het in stelling brengen en houden van de directieleden en de collegeleden. Nemen het voortouw in grotere, complexe communicatieprojecten en houden zich bezig met bestuurlijke communicatie zoals de communicatieve vertaling van de strategische koers, woordvoering, persberichten, interviews, bouwstenen en speeches.

Met dit voorstel willen we invulling geven aan dit advies. Gezien het feit dat dit een nieuwe functie betreft en we hier nog geen ervaring mee hebben, plus het feit dat de financiële situatie van onze gemeente niet al te rooskleurig is, stellen wij voor om in eerste instantie één strategisch communicatieadviseur aan te stellen voor de periode van twee jaar.

Richting Kadernota 2026 evalueren we vervolgens de inzet en kijken we of we deze functie structureel maken en of we moeten opschalen naar 2 fte.

Deze strategische communicatieadviseur neemt ook inhoudelijk de coördinerende taken van de huidige senior (Esther Kock) over. Op deze manier krijgen de werkzaamheden binnen het team een betere aanhaling op de bestuurlijke prioriteiten. Kan er beter geprioriteerd worden en kan de strategisch communicatieadviseur de grote lijnen bewaken. Hiermee ontstaat er meer ruimte in tijd voor beide senior communicatieadviseurs. Zij kunnen meer tijd besteden aan het ondersteunen van belangrijke projecten. Deze tijd is er nu vaak niet, waardoor er veel externe inhuur is op een aantal belangrijke projecten (o.a. de koers sociaal domein, de energietransitie, de omgevingswet, het participatiebeleid, de Waalwijzer).

Uit een eerder uitgevoerde benchmark en een korte analyse van THRM naar strategisch communicatieadviseurs in omliggende gemeenten, is een inschaling van deze functionaris op schaal 11-niveau aan te bevelen. De kosten voor de inzet van deze adviseur (inclusief werkgeverslasten) bedragen € 110.000. Omdat we inschatten dat het aantrekken van een strategisch communicatieadviseur in dienst van de gemeente Waalwijk voor een periode van 1 jaar lastig is en de kosten voor de inhuur voor deze functie circa €190.000 (48*36 uur * €110) bedragen verzoeken wij het college om deze aan te trekken voor 2 jaar. Voor 2 jaar is het naar onze mening eenvoudiger om iemand aan te trekken in dienst van de gemeente en zijn de kosten ook lager.

Toelichting 'inhoud': Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

De strategisch communicatieadviseur komt niet voor in het CWP of eerdere college- dan wel raadsbesluiten. In die zin is er geen politieke prioriteit.

Tegelijkertijd is er wel een bestuurlijke behoefte aan meer ondersteuning en heeft deze adviseur een belangrijke rol in het uitvoeren van de adviezen van het externe bureau.

Als besloten wordt niet akkoord te gaan met dit voorstel blijft er sprake van een bestuurlijk discomfort zoals eerder is aangegeven in dit voorstel. Het bestuur blijft dan te weinig ondersteund op het gebied van communicatie. Daarnaast blijft er dan een groot capaciteitsprobleem bij Team Communicatie. Dit gaat zeker effect hebben op het team. De werkdruk blijft onverminderd hoog en een aantal medewerkers kiest er dan wellicht voor onze gemeente te verlaten.

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

Door akkoord te gaan met dit voorstel voegen we voor een periode van twee jaar 1 fte capaciteit toe aan Team Communicatie. De kosten hiervan zijn opgenomen in dit voorstel. Na 2 jaar evalueren we de ondersteuning en kijken we hoe we verder gaan.

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

In het voorstel zijn we nu uitgegaan van de kosten als iemand voor twee jaar in dienst komt bij onze gemeente. Dan zijn de kosten ook aanzienlijk lager dan als je iemand inhuurt. Met twee jaar in dienst nemen van deze functionaris schatten we ook in dat het eenvoudiger wordt deze aan te trekken.

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

Nee, binnen de B2 staat van CSTR is hiervoor geen ruimte.

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
n.v.t.				
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
	1,0 fte	€ 110.000		

KN25|NV3.03 Tijdelijke capaciteit Financiën

Onderwerp	KN25 / NV3.03 Tijdelijke capaciteit team Financiën			
Portefeuillehouder	T. Klerx			
Team	TFIN			
Beleidsveld / programma	0.3 Bestuur en ondersteuning / Overhead			
Productnummer/-naam	027 Team Financiën en Inkoop (TFIN)			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	N 200	N 200		
Baten				
Saldo	N 200	N 200		

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

De werkdruk bij het team financiën is al enige jaren (te) hoog. Hier zijn verschillende oorzaken voor aan te wijzen.

- Er is de laatste jaren spraken van kwetsbaarheden/knelpunten in de formatie van team financiën. Deze knelpunten bestaan uit collega's die uitvallen/verminderd inzetbaar zijn en vacatures die moeizaam ingevuld worden waar vervolgens weer op moet worden ingehuurd. Continuïteit en (historische) kennis;
- Daarnaast is het budgethouderschap in de organisatie niet overal in de organisatie op het juiste niveau. Dat wordt veroorzaakt door personele wisselingen bij de teams, gebrekkige financiële informatievoorziening en rolonduidelijkheid;
- Er is sprake van een ontwikkelachterstand. Veel werk om zaken op orde te brengen en door te ontwikkelen blijft liggen, waardoor de inefficiency alleen maar toeneemt.

We hebben eind 2023 een junior financieel adviseur ingehuurd om te kijken wat dat kan opleveren voor het team. Dit was ook een advies van Public Search wat voortkwam uit een onderzoeksopdracht naar de toekomst van de financiële functie in Waalwijk (2022). De ervaringen met de junior zijn erg goed en prettig. De extra capaciteit is zeer welkom al merken we dat de junior volledig wordt opgezogen door de kwetsbaarheden die er elders in het team zijn (nieuwe (inhuur) collega's die ook nog moeten inwerken/het vak moeten leren).

Om bovenstaande problematiek structureel het hoofd te bieden is het voorstel om financiën te versterken met 2 FTE financieel adviseur voor een periode van 2 jaar. 1 junior financieel adviseur (S10; 93.000 o.b.v. max-2) en 1 financieel adviseur (S11; 107.000 o.b.v. max -2). Het doel is om de ontwikkelachterstand in die twee jaar goeddeels in te lopen. Na die periode van 2 jaar kunnen we dan beoordelen of het advieswerk met de structurele formatie kan worden uitgevoerd.

In die 2 jaar beogen we de volgende zaken structureel op te pakken / te verbeteren:

- Verbetering activamodule en meerjaren kapitaallastenbegroting;
- Opschonen administratie / herinrichten administratie (basis op orde);
- Kostenverdelingssystematiek herijken;
- Releasenotes SAP systeem; doorontwikkelen praktisch gebruik financieel systeem
- Ontwikkelen budgethouderschap (budgethoudersregeling; opleiden budgethouders; verbeteren financiële informatie voor budgethouders)
- Verbeteren processen en informatie rondom B2 staat;
- Heroverweging inrichting begrotingsadministratie;
- Verplichtingenadministratie
- Verbeteren administratieve checks en balances
- Doorontwikkeling P&C stukken en processen

De kwaliteit en houdbaarheid van de financiële functie is een basisvereiste voor het functioneren van de gemeente.

Toelichting 'inhoud': Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

De kwaliteit en houdbaarheid van de financiële functie is een basisvereiste voor het functioneren van de gemeente.

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

Spreekt voor zich.

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

Dan kunnen we richting het einde van het jaar de werving in gang gaan zetten.

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

Er zijn mogelijkheden om dit voorstel te dekken binnen de budgetten van financiën. Deze nemen we mee in het proces lagere uitgaven, hogere inkomsten.

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
n.v.t.				
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
	2,0 fte	€ 200.000		

KN25|NV3.04 Personeel TIBF facilitair en catering

Onderwerp	KN25 / NV3.04 Personeel TIBF facilitair en catering
Portefeuillehouder	S. Ausems
Team	TIBF
Beleidsveld / programma	0.3 Bestuur en ondersteuning / Overhead
Productnummer/-naam	030 Team Informatiebeheer en Facilitaire Zaken (TIBF)
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	N 25	N 25	N 25	N 25
Baten				
Saldo	N 25	N 25	N 25	N 25

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

De afgelopen jaren is onze organisatie flink gegroeid. Dit merken wij ook in het bedrijfsrestaurant (structureel bijna een verdubbeling van het aantal bezoekers na corona ten opzichte van voor corona). In 2023 is er een extra kassa gekomen in het restaurant en eind 2023 is het werkblad in de keuken uitgebreid. (DT besluit Dossier: 2023-024283 Hoofddossier: 2023-024263) Er is vorig jaar extra inhuur gedaan (kok 2 uur per week extra). Met ingang van 2024 huren we op dinsdag en donderdag voor in totaal 6 uur structureel extra personeel in voor in de keuken.

Ook bij de bodes (facilitair) hebben we extra inzet in aanloop naar de nieuwe werktijdenregeling.

Als we dit doortrekken voor 2024 en daarna, dan levert dit ten opzichte van de huidige inhuurbudgetten een tekort op van ca 25.000 euro op jaarbasis.

Ondersteunende diensten kunnen niet eindeloos hun diensten blijven leveren met dezelfde inzet van personeel terwijl de organisatie groeit.

OF we groeien mee, OF we leveren minder goede of minder diensten.

Bij voorkeur wordt er een organisatie brede keuze gemaakt om een inhaalslag te maken voor overhead.

Toelichting 'inhoud': Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

We willen een goede werkgever zijn en een organisatie met vitale medewerkers.

De opgaves van de gemeente zijn groot, we zien daardoor een toename in personeel de afgelopen jaren. Daarmee neemt de druk op facilitaire diensten / catering / bedrijfsrestaurant toe.

Eerder is al besloten een kassa extra te plaatsen vanwege het grote aantal bezoekers in het restaurant tussen de middag. Ook is er werkblad bijgeplaatst.

Om gezonde verse producten te kunnen aanbieden zijn extra handjes nodig.

Doen we dit niet, dan moeten andere keuzes gemaakt worden, zoals bijvoorbeeld:

- Minder aanbod (dus meer kant en klaar, minder voorbereidingstijd)
- De producten duurder maken, winst maken, daarmee extra uren bekostigen
- Sluiting bedrijfsrestaurant 1 dag in de week

Al deze keuzes beïnvloeden het goed werkgeverschap / aantrekkelijke werkgever zijn. Sluiting van restaurant heeft ook invloed op het gebruik van het gebouw/spreiding gedurende de week.

De catering buiten het restaurant om blijft uiteraard altijd nodig (verzorging van de corners).

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

Dit voorstel betreft specifiek de capaciteit.

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

Het geld dat wordt gevraagd is bedoeld voor inzet van personeel. Dit kan meteen ingezet worden.

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

Momenteel huren we horecapersoneel in via Randstad.

Er wordt contact gelegd met Baanbrekers om te kijken of we de uren in de keuken kunnen vullen met mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Het is nog niet duidelijk of dat gaat lukken en wat dat gaat kosten. Als dit wel lukt zouden de kosten wellicht deels daarvan gedekt kunnen worden uit het budget wat beschikbaar is bij THRM/participatiewet.

Voor de bode vervanging is er sowieso GEEN mogelijkheid om een beroep te doen op Baanbrekers.

Let op: De eventuele gedeeltelijke dekking is er dus alleen als het past binnen de participatiebanen. Het op voorhand er vanuit gaan dat dit gaat lukken en de gevraagde € 25.000 schrappen vraagt een aanvullende uitspraak/keuze zoals beschreven onder het kopje "inhoud".

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves
---	---	------------------------------	--

n.v.t.				
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
		€ 25.000		
Overige exploitatiekosten				
Totale exploitatiekosten	€ 25.000			

KN25|NV3.05 Vervangen en uitbreiden meubilair Stadhuis

Onderwerp	KN25 / NV3.05 Vervangen en uitbreiden meubilair Stadhuis			
Portefeuillehouder	S. Schuijffel			
Team	TIBF			
Beleidsveld / programma	0.3 Bestuur en ondersteuning / Overhead			
Productnummer/-naam	021 Huisvesting			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten vervangen meubilair		N 7	N 14	N 22
Lasten uitbreiding meubilair		N 7	N 7	N 7
Baten				
Saldo		N 14	N 21	N 29

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

Met de bouw van het huidige stadhuis zijn kredieten vrijgemaakt voor de investeringen voor onder andere de inrichting van het nieuwe gebouw. Inmiddels werkt de ambtelijke organisatie ongeveer 14 jaar in dit gebouw. Het huidige meubilair begint slijtage te vertonen, hierdoor is er steeds meer onderhoud en reparatie nodig. Op den duur moet het meubilair vervangen worden. Hiervoor zijn geen kredieten beschikbaar. Dit voorstel moet middelen gaan vrijmaken om op den duur meubilair te vervangen. Het gaat in totaliteit om een investering van € 240.000 welke wordt verdeeld over een aantal jaren (2025 – 2028). De afschrijvingstermijn bedraagt 10 jaar. De kapitaallasten bedragen uiteindelijk € 28.000 per jaar met ingang van 2029.

Daarnaast zijn de afgelopen jaren een aantal teams sterk gegroeid in omvang. Hierdoor passen deze teams niet meer op het huidige aantal beschikbare werkplekken. Hierdoor komen van verschillende teams verzoeken voor extra werkplekken. Er is geen regulier budget beschikbaar voor een dergelijke investering. Ook is er behoefte aan ander type meubilair, zoals kleine overlegplekken. De druk op het vergadercentrum en de overige overlegruimten is groot en neemt alleen maar toe. Daarom willen we investeren in slimme kleine werk- en vergaderplekken voor (in)formele overleggen. Bijvoorbeeld belbooth's: hierin kun je rustig telefoneren of een Teams-overleg houden, zonder dat je hiermee je collega's stoort. Op deze manier verlagen we ook de druk op overlegruimten. Daarom verzoek we om budget om hier in te investeren. Met dit budget kunnen we bijvoorbeeld 20 extra werkplekken aanschaffen en het andere deel investeren in overige inrichtingselementen zoals belbooth's en modulaire zitelementen. Het gaat om een investering van € 45.000 met een afschrijvingstermijn van 10 jaar. De kapitaallasten bedragen dan € 5.200 per jaar. Naast de kapitaallasten bedragen de overige exploitatiekosten (schoonmaak en reparatie) € 1.800 per jaar, totaal dus € 7.000.

Toelichting 'inhoud': Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

We willen een aantrekkelijke werkomgeving creëren en daarmee een goede werkgever zijn en blijven. Hier hoort meubilair bij wat voldoet aan de Arbo normen en daarnaast representatief is. Met de verbeteringen willen we medewerkers beter faciliteren.
Als we dit niet doen, stijgen de kosten voor reparaties steeds sterker. Op een bepaald moment is het niet meer mogelijk om meubilair nog te repareren en is vervanging noodzakelijk. Daarnaast zijn er teams die structureel te weinig werkplekken hebben. Hierdoor kunnen zij als team minder goed samenwerken. Tot slot neemt de behoefte aan ander type meubilair toe, om efficiënter te kunnen werken.

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

In de totale kosten wordt een klein bedrag voor exploitatiekosten opgenomen voor het onderhoud van de nieuw aan te schaffen inrichtingselementen. Deze stijgen licht, door schoonmaak en reparatiekosten. Voor het te vervangen meubilair zijn de exploitatiekosten opgenomen in de reguliere budgetten.

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

Na honorering van dit voorstel kan er worden gestart met de uitvoering. Voor het vervangen van het huidige meubilair wordt eerst een vervangingsplan opgesteld. Aan de hand daarvan kunnen we bepalen wat we wanneer vervangen.

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

Nee.

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Afschrijvingstermijn	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
Vervanging € 240.000 Doorontwikkeling € 45.000	10	(2028) € 22.000 (2029) € 28.000 € 5.200		
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	2026 (uitvoering in 2025 betekent kapitaallasten vanaf 2026)
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
Overige exploitatiekosten	€ 1.800 (schoonmaak en reparatie)			
Totale exploitatiekosten	€ 22.000 + 5.200 + 1.800 = € 29.000 (2028) € 28.000 + 5.200 + 1.800 = € 35.000 (2029)			

KN25|NV3.06 Werkbudget strategie

Onderwerp	KN25 / NV3.06 Werkbudget strategie
Portefeuillehouder	S. Ausems
Team	CSTR
Beleidsveld / programma	0.3 Bestuur en ondersteuning / Bestuur
Productnummer/-naam	010 Bestuurlijke samenwerking
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	N 30	N 30	N 30	N 30
Baten				
Saldo	N 30	N 30	N 30	N 30

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

Waalwijk staat voor een grote opgave om een schaalsprong te realiseren om zo op lange termijn aantrekkelijk en leefbaar te blijven. Deze schaalsprong is o.a. geagendeerd in het Ontwikkelperspectief Stedelijk Brabant 2040. In de regionale uitwerking neemt Waalwijk deel aan o.a. de Stedelijke Regio Breda – Tilburg en de Stedelijke Regio 's-Hertogenbosch.

Voor 2023 was eenmalig een bedrag van € 60.000 euro gereserveerd voor de verstedelijkingsopgave. Voor de komende jaren zijn middelen nodig om de schaalsprong via de SRBT te blijven agenderen, uitvoeringsagenda's vorm te geven en over te gaan tot uitvoering van de agenda. Hiervoor zijn middelen nodig om o.a. op regionaal niveau het programmabureau SRBT te bemensen en bijvoorbeeld de regionale dorpenstrategie lokaal te vertalen.

Toelichting 'inhoud': Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

De verstedelijkingsopgave is een prioritair thema. Door niet deel te nemen aan de SRBT / SRsH loopt de gemeente het risico om geen onderdeel te zijn van de te maken afspraken op het gebied van verstedelijking in de regio en de provincie. Met de verstedelijking zijn forse investeringen in o.a. mobiliteit (schaalsprong OV), woningbouw en het invullen van de binnenstedelijke groen-blauwe opgave gemoeid.

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

Capaciteit is meegenomen. Strategie neemt deel aan de regionale kernteams.

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

Nadat de middelen beschikbaar zijn, kan direct aan de slag worden gegaan.

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

Nee.

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
n.v.t.				
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
	n.v.t.			

KN25|NV3.07 Inhuur/diensten derden budget t.b.v. professionalisering contractmanagement

Onderwerp	KN25 / NV3.07 Contractmanagement (systeem en ondersteuning)
Portefeuillehouder	T. Klerx
Team	TFIN
Beleidsveld / programma	0.3 Bestuur en ondersteuning / Financiën

Productnummer/-naam	027 Team Financiën en inkoop (TFIN)			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	N 35			
Baten				
Saldo	N 35			
Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel				
Er bestaat in de organisatie een duidelijke wens om het contractmanagement verder te professionaliseren. Het uitgangspunt hierin is dat inkoop hierin een ondersteunende en faciliterende rol moet vervuld. Zowel de capaciteit als de kennis van contractmanagement is echter te beperkt aanwezig om de gewenste professionaliseringsslag te maken. Er moeten in de komende jaren een aantal activiteiten worden uitgevoerd: • Vaststellen contractmanagementbeleid; • Implementeren contractmanagementsysteem; • De inkoop segmenteren en op basis van een risico analyse vaststellen op welke segmenten contractsturing nodig is, en welke vorm en inhoud die moet hebben; • Training/opleiding van de mensen (binnen de vakteams) die hier een rol in krijgen; Voor bovenstaande activiteiten is budget nodig zodat de benodigde kennis, capaciteit en systeem kan worden ingekocht.				
Toelichting 'inhoud': Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?				
Contractmanagement is te vaak onderbelicht. Hierdoor haalt de gemeente Waalwijk niet het optimale resultaat uit contracten. Dit heeft gevolgen voor de kwaliteit en de prijs van ingekochte diensten en (kapitaal)goederen.				
Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?				
Met het beschikbaar stellen van dit tijdelijke budget voor 1 jaar is verdere capaciteit niet nodig (zolang als gekozen wordt voor de ondersteunende/faciliterende rol vanuit inkoop)				
Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?				
Dan kunnen we meteen aan de slag.				
Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?				
Er zijn mogelijkheden om dit voorstel te dekken binnen de budgetten van financiën. Deze nemen we mee in het proces lagere uitgaven, hogere inkomsten.				
Concretisering:				
Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
n.v.t.				
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
Overige exploitatiekosten				

Totale exploitatiekosten	€ 35.000 voor 1 jaar
---------------------------------	----------------------

KN25|NV3.08 Communicatiebudget strategische visie

Onderwerp	KN25 / NV3.08 Communicatiebudget strategische visie			
Portefeuillehouder	S. Ausems			
Team	CSTR			
Beleidsveld / programma	0.3. Bestuur en ondersteuning / Bestuur			
Productnummer/-naam	010 Bestuurlijke samenwerking			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	N 50 + p.m.			
Baten				
Saldo	N 50 + p.m.			

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

Eind 2024 / begin 2025 wordt de nieuwe strategische visie opgeleverd. Deze strategische visie gaat onder meer in om de kernwaarden van gemeente Waalwijk, trends en ontwikkelingen, strategische keuzes en "het verhaal van Waalwijk". Naar verwachting zal met name dit verhaal na oplevering verder uitgewerkt worden in beelden en andere uitingen. Mogelijk heeft dit ook gevolgen voor de huisstijl van de gemeente, zoals dat bij de vorige strategische visie ook het geval was. Afhankelijk van de uitkomsten van de strategische visie en de mate waarin "het verhaal van Waalwijk" verwerkt wordt in ons communicatiebeleid is extra budget benodigd. De € 50.000 is gebaseerd op eerdere ervaringen om de huisstijl opnieuw te ontwerpen.

Toelichting 'inhoud': Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

Het opstellen van een nieuwe strategische visie is een opdracht van de raad middels een motie. De gemeenteraad is op 11 januari geïnformeerd over het proces. Het college/de raad heeft (nog) niet expliciet besloten om de huisstijl aan te passen aan de nieuwe strategische visie. Indien er geen middelen beschikbaar zijn om "het verhaal van Waalwijk" te vertalen in gemeentelijke uitingen, kan dit ten koste gaan van een eenduidige uitstraling van de gemeente.

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

In eerste instantie zal er een opdracht verstrekt worden om "het verhaal van Waalwijk" te vertalen. De ambtelijke capaciteit is beperkt tot het opdrachtgeverschap.

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

Naar verwachting zal – afhankelijk van de bestuurlijke ambitie – een aantal uitingen aangepast moeten worden aan een nieuwe huisstijl. Dit brengt aanvullende kosten en benodigde ambtelijk inzet mee. Hier is nog geen raming van te maken.

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

Mogelijk, indien er middelen overblijven van het budget om de strategische visie te ontwikkelen. Deze middelen zijn echter ook nog niet beschikbaar gesteld. Deze aanvraag volgt pas nadat duidelijk is hoeverre we de strategische visie en Omgevingsvisie gaan vervlechten.

Concretisering:				
Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
n.v.t.				
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT-consequenties	In €
Overige exploitatiekosten				
Totale exploitatiekosten	€ 50.000 + p.m.			

KN25|NV3.09 Dekking voorstellen domein 3 Bedrijfsvoering & Dienstverlening

Onderwerp	KN25 / NV3.09 Dekking voorstellen domein 3 Bedrijfsvoering en dienstverlening			
Portefeuillehouder	S. Ausems / T. Klerx			
Team	THRM - TFIN			
Beleidsveld / programma	0.3 Bestuur en ondersteuning / Financiën			
Productnummer/-naam	020 Overhead			
	Jaar van uitvoering en totale jaarlast			
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	V 200	V 200	V 200	V 200
Baten	V 120	V 120	V 120	V 120
Saldo	V 320	V 320	V 320	V 320

Algemene toelichting met betrekking tot het nieuwe voorstel

Voor domein 3 Bedrijfsvoering & Dienstverlening is een aantal nieuwe voorstellen voor 2025 en verder opgenomen in de Kadernota 2025. In dit voorstel wordt de dekking van die voorstellen toegelicht. Die bestaat uit structurele voordelen door lagere lasten en hogere baten.

Lagere lasten:

Feitelijk lagere lasten op algemene post arbeidsvoorwaarden (€ 100.000)

Uit analyse van de algemene post arbeidsvoorwaarden blijkt dat op grond van werkelijke gegevens deze begrotingspost structureel € 100.000 lager kan worden geraamd.

Feitelijk lagere lasten op stelpost periodieken (€ 100.000)

Uit analyse van de stelpost periodieken blijkt dat op grond van werkelijke gegevens deze begrotingspost structureel € 100.000 lager kan worden geraamd.

Hogere baten:

Rente op schatkistbankieren (€ 100.000)

Vanaf 2023 worden er rente-inkomsten geboekt van de schatkist. Schatkistbankieren houdt in dat tegoeden van decentrale overheden worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Hierdoor hoeft het Rijk minder geld te lenen op de financiële markten en zal de staatsschuld dalen. Op basis van ons begrotingstotaal 2023 mochten we gemiddeld per dag afgerond € 3,5 miljoen (2% van begrotingstotaal) aan overtollige middelen aanhouden. Het eventuele meerdere aan overtollige middelen moeten we afkomen en onderbrengen bij de Nederlandse schatkist. Sinds 2023 is de rente positief en ontvangen we hierover een rentevergoeding. Deze rente-inkomst staat nog niet opgenomen in onze meerjarenraming. Voor 2024 wordt deze rente-inkomst ingeschat op € 100.000. Voor 2025 en verdere jaren

wordt de bijstelling nu opgenomen in de kadernota. 2025.

Hogere opbrengst deelnemingen (€ 20.000)

Op basis van ervaringsgegevens van de afgelopen jaren kunnen de baten op de post Deelnemingen (waaronder BNG en Enexis) structureel € 20.000 worden verhoogd.

Toelichting 'inhoud': Wat is de (politieke) prioriteit (conform CWP / eerdere college of raadsbesluiten) / Wat gebeurt er als we het niet doen?

Betreft dekking nieuwe voorstellen domein 3 Bedrijfsvoering en Dienstverlening om nieuwe voorstellen (financieel) mogelijk te maken.

Toelichting 'capaciteit': Wat zijn de directe en de indirecte capacitaire gevolgen? Hoe is dat in het voorstel opgenomen?

Geen capacitaire gevolgen.

Toelichting 'Geld': als het voorstel wordt gehonoreerd kun je dan meteen aan de slag of zijn er nog uitvoeringskosten / capaciteit nodig?

Zijn er mogelijkheden om deze extra lasten te dekken en zo ja welke?

Dit voorstel betreft de dekking van de nieuwe voorstellen.

Concretisering:

Investeringsbedrag exclusief BTW	Investeringsbedrag exclusief BTW	Omvang kapitaallasten	Bedragen uit subsidies / reserves	
n.v.t.				
Investeringsjaar			Ingangsjaar kapitaallasten	
Personele consequenties	In FTE's	In €	ICT- consequenties	In €
	n.v.t.			